

Türkiye bütün kuvvetile sulh cephesine iltihak etti

İngiltere ile karşılıklı yardım ve müzaheret için anlaştık

Fransa ile de görüşmelerin yakında iyi bir neticeye varması bekleniyor

Türkiye ve İngiltere Balkanlarda emniyetin teessüsünü temin için müşavere halindedirler

Meclis hükûmetin politikasını 353 reyle ve ittifakla tasvib etti

İngiltere ile ittifakımız

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Dr. Refik Saydam hükûmetinin teklif ettiği İngiltere ile ittifak esasını, dün istisnasız bütün mebusların tasvibile alkışlar arasında kabul etti.

Bu hadise birdenbire günün meselesi olmuş ve hemen dün kararlaştırılmış değildir. Atatürk zamanından beri İngiltere ile Türkiye birbirlerine karşı gittikçe artan bir sempati gösteriyorlardı. Zira, sulh ve emniyetin devamına samimiyetle taraftar olan bu iki devlet, beşeriyeti bir harb felâketine sürükleyecek cereyanların önüne geçmeği zarûret telâkki ediyorlardı.

Sulhpervverliğin âtılık, münzevîlik, kolu bağılılık halinde olamayacağını son vakayı bütün belâgatile isbat etti. Dağınık haldeki lokmaların, kolaylıkla midelere indigine beşeriyet lîfretle şahid oldu. Hattâ Avrupalının elliâh ambarı vaziyetinde bulunan ve modern bir orduya sahip bir Çekoslovakya; yahud da senelerdir İtalyaya arzı sadakat etmiş bir Arnavudluk bu yeni kâideden istisna edilemedi.

Bitaraflık siyasetimizi terketmemizde bu hadiseler âmil oldu.

Gerçi Türkiyenin mükemmel coğrafi vaziyeti ve hududlarını hemen hemen tam bir çember halinde çeviren dostlukları, - ve nihayet, en mühimmi: - kahraman Türk ordusu, donanması, hava kuvvetleri ve bilhassa Türk millî vahdeti, Türk milletinin damarlarındaki asil kan, mevcuddur; bütün bunlar, derece derece bizi kem niyetlerden masun bulundurmaktadırlar. Kendi kuvvetimiz kendi müdafaamıza yeter.

Fakat diğer sulhpervverlerle birlikte çifter çifter emniyetli, sarsılmaz, aşılmaz bir cephe teşkil etmemiz, dünyayı da büyük bir muhataradan kurtaracağımıza ve bu vaziyette artık sulhün tehlikeye giremeyeceğine kani

(Devamı 11 nci sahifede)

Başvekil Doktor Refik Saydam Meclis kürsüsünde

Ankara 12 (A.A.) — Büyük Millet Meclisinin bugün B. Abdülhalik Rendanın başkanlığında yaptığı ikinci celsede Başvekil Dr. Refik Saydam alkışlar arasında kürsiye gelerek aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

Muhterem arkadaşlarım, Avrupadaki siyasi ve askeri vekayin, son zamanlarda ne yolda ve ne süratle inkişaf etmiş olduğu malûmunuzdur.

Dikkatler:

Boşuna kırtasiyecilik

Salı günkü nüshamızda «Mahalle haline gelmemiş yerler» başlığıyla çıkan yazı üzerine bazı karlılarımız bize mektuplar yollayıp dikkati celbediyorlar.

Mesele şudur: Heybelladada mahalle haline getirilmemiş - yani yolları ve lâğımları yapılmamış - ham erazide inşaatla müsaade edilip edilmeyeceğini, belediye, Dahiliye Vekâletinden soruyor.

Halbuki, yapı ve yollar kanunile hükmü baki tutulan ebniye kanununun 16 nci maddesi, tarla haşindeki erazide inşaatla izin verilmesi için evvelâ yolların ve lâğımların yapılmasını katî surette bildirilmektedir. Nitekim Taksimde yeni teşekkül eden sokaklarda inşaatla başlanması için evvelâ bu arsaların sahipleri yolları ve lâğımları yapmışlardır. Keza Vali konağı karşısındaki bostanlarda bugüne kadar inşaatla müsaade edilmemesi bu arsalarla sahip olan Emlâk bankasının yolları ve lâğımları yaptırmamasından ileri geliyordu.

Vaziyet bu kadar sarıhken niçin Dahiliye Vekâletinden sorulmağa lüzum görülmüştür?... Kırtasiye muamelâtını boş yere çoğaltmaktan çekinmek lâzımdır.

Dünya sulhünün büyük ve kanlı vekayı ile haleldar olmaması, idare mesuliyetini ellerinde tutan devlet adamları için en mühim ve en dikkate değer mevzuu teşkil ediyor.

Memleketimizi, yarının tehlikeli hâdisatından mümkün mertebe uzak bulundurmak ve Avrupada ve dünyada baş gösteren ihtilâflar önünde sulhpervver siyasetimizin samimi bir tezahürü olan bitaraflığı muhafaza etmek Cümhuriyet hükûmeti için esas siyaseti teşkil etmekte bulunuyordu. Fakat hâdisatın Balkan yarımadasına intikal etmesi ve Akdeniz emniyetinin millî hayatımızda kendisini yeniden hissettirmesi anından itibaren hükûmetimiz, kendisini ciddi bir millî emniyet meselesi karşısında bulmuş ve bu emniyeti tehlikeli tesadüflere maruz bırakmaksızın lâkayt ve bitaraf bir vaziyette bulunmanın mümkün olamayacağı kanaatine varmıştır. (Bravo sesleri)

(Devamı 9 uncu sahifede)

Pearl Buck'ın eseri

ANA

Türkçesini yazan:
Mebrure Sami

1 Numaralı tefrikayı bugün 12 ci sahifede tekrar neşrediyoruz.

Müşterek beyanname

Türkiye ile İngiltere arasında kararlaştırılan esaslar

Dün Başvekil doktor B. Refik Saydam tarafından Büyük Millet Meclisinde ve İngiliz Başvekil B. Chamberlain tarafından Avam Kamarasında okunan müşterek beyannamenin metni şudur:

1 — Türkiye ve Büyük Britanya hükûmetleri, birbirleriyle sıkı bir istişarede bulunmuşlardır. A-ralarında cereyan eden ve halen devam etmekte bulunan müzakereler, görüşlerindeki mutad birliği tebarüz ettirmiştir.

2 — İki devletin, kendi millî emniyetleri nef'ine olarak karşılıklı taahhütleri tazammun edecek uzun müddetli nihai bir anlaşma akdetmeleri takarrür etmiştir.

(Devamı 9 uncu sahifede)

İngiliz harp gemilerinin Karadenize geçmeleri

B. Chamberlain dün Avam kamarasında, sorulan suale cevap vererek bunun nihai anlaşmada derpiş edileceğini söyledi

Londra 12 — Başvekil B. Chamberlain bugün Avam Kamarasında beyanatta bulunarak Türkiye - İngiltere müşterek beyannamesinin esaslarını bildirmiştir.

B. Chamberlain'ın beyanatını müteakip, muhalefet lideri B. Attlee, mevzuubahis anlaşmayı iki memleket genel kurmayları arasında görüşmelerin takip edip etmeyeceğini sormuştur.

B. Chamberlain, buna şu cevabı vermiştir:

Bunun nihai anlaşmanın akdinden

evvel vukua geleceğini zannetmiyorum.

B. Henderson da Başvekiliden, icap ettiği takdirde Romanyaya yardım için İngiliz harp gemilerinin Karadenize geçmeleri hakkında bir sual sormuştur.

Başvekil B. Chamberlain, bu suale de aşağıdaki cevapla mukabele etmiştir:

Bu nokta beyannamede mevzuubahis edilmiş değildir. Fakat muhakkak ki nihai anlaşmanın akdinde derpiş olunacaktır.

Ankara yolunda:
Tren tutması!..

[Neşriyat kongresine davet edilen mütefekkir, muharrir, edip, tâbi ve nazirleri Ankara'ya götürün trendeydim. Katarın Haydarpaşadan hareketinden bir kaç saat sonra yolcularda bir acayiplik başladı. Meğer arasıra Babıâlide babaları tutan meşahirî bu sefer tren tutmuş!.. Tâ Ankara'ya kadar süren bu manzaradan not defterime geçirebildiklerimi a-ra ile neşrediyorum. C. N.]

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Türk - İngiliz anlaşması İngilterede derin bir memnuniyetle karşılandı

Londra radyosunda dün gece Türkiye hakkında mühim bir konferans verildi

Dün akşam Londra radyosunda, Türk - İngiliz anlaşması münasebetiyle tanınmış İngiliz şahsiyetlerinden Sir Charles Tyres Türkiye hakkında mühim bir konferans vermiştir.

Hatip konferansta Türk - İngiliz münasebatının son zamanlarda aldığı fevkalâde dostane mahiyeti ehemmiyetle tebarüz ettirdikten sonra bunun başlıca sebebinin modern Türkiye'nin, hiç bir suretle eski Osmanlı Türkiye'sine benzemeyişine ve Babilinin kararlı ve karışık siyasetine mukabil Cümhuriyet Türkiye'sinin son derece dürüst ve realist bir siyaset takip etmesine atfetmiş ve demiştir ki:

Modern Türkiye'nin siyaseti şu iki mühim esasa dayanıyor:

1 — Beynelmîl taahhüdlere riayet ve sadakat, 2 — Cenuşarski Avrupa'da istikrarı, sulh ve müsalemeti muhafaza ve idame etmek. Bu iki esasa harfiyen riayet eden modern Türkiye bütün komşularıyla dostluk ve ademi tecavüz muahedeleri yapmıştır. Modern Türkiye sulhün muhafaza ve idame

mesinde bugün mühim ve kıymetli bir âmil ve unsurdur.

Hatip, Türk - İngiliz anlaşmasının akdına saik olan sebepleri izah ettikten sonra Türkiye'nin büyük terakki-lerini ve inkişafını tebarüz ettirmiş, Atatürk'ün muktedir ve kıymetli halefi İsmet İnönü'nün Atatürk'ün başladığı işe inkıtasız devam ettiğini ve bugün Türkiye'nin, artık şarkın hasta adamı olmadığını söylemiş ve demiştir ki:

— Atatürk'le İsmet İnönü'nün askeri dehaları sayesinde Türk ordusu birinci sınıf muharip ve fevkalâde disiplin sahibi askerlerden mürekkep kuvvetli bir müdafaa vasıtasıdır. Silâhları ve teçhizatı mükemmeldir. Türk donanması hava kuvvetleri de dikkate şayan bir surette terakki ve inkişaf etmişlerdir.

Sir Charles Tyres, Türkiye'nin stratejik ehemmiyetini ve Türk - İngiliz anlaşmasının İngilterede derin bir memnuniyetle karşılandığını söyleyerek nutkunu bitirmiştir.

Sovyet Rusya ile müzakereler ilerliyor

Paris mahafili işbirliğine temin edilmiş nazarile bakıyor

Paris 12 — İngiliz - Fransız - Rus işbirliği için görüşmelere devam ediliyor. İşbirliğinin, şimdiye kadar müzakere edilmiş olanlardan başka bir şekilde olması muhtemeldir. Fakat herhalde buna temin edilmiş nazarile bakılmaktadır.

Fransız Başvekili dünki nutkunda, Sovyetlerle müsavât dairesinde ve mütakabiliyet esasına istinaden anlaşmaya Fransız diplomasisinin büyük ehemmiyet verdiğinden bahsetmiştir. Bu sözlerle hususi bir ehemmiyet veriliyor.

Sovyet Rusya'nın B. Potemkini Cenevreye göndermek kararı bu hükümetin İngiltere ve Fransa ile çabuk bir anlaşma yapmak istediğini göstermektedir.

İngiliz Başvekili Danzige bir taarruz vaki olur ve Polonya bunun üzerine hareket geçerse İngiltere'nin de Polonya ile birlikte harbe gireceğini söylemiştir. Bu söz, İngiltere'nin Danzigi Polonyaya verilen garantiden harîc tuttuğu hakkındaki iddialara cevap teşkil etmektedir.

Sovyet gazeteleri dün ilk defa olarak Sovyet Rusya'nın müşterek ademi tecavüz siyasetine iştirak etmesinden bahsetmişlerdir. Buna büyük ehemmiyet verilmektedir.

Yugoslavyanın vaziyeti

Paris 12 — B. Daladier nutkunda sulhu seven milletleri tecavüz aleyhtarî siyasete iltihaka davet etmiştir. Salâhiyyetlar Fransız mahafili bu davetin Yugoslavyaya karşı olduğunu söylüyor. Bu mahafili, Yugoslavyanın müşkül vaziyette bulunmasına rağmen hareket serbestisini muhafaza ettiğini beyan ediyor.

Berlinde endişe

Paris 12 (A.A.) — Journal gazetesinin Berlin muhabiri, İngiliz - Fransız - Sovyet ittifakı hakkında şunları yazıyor:

Berlinde bu ittifaktan ürküldüğü görülmekte ve gerek siyasi ve gerek stratejik bakımdan Sovyetler Birliği'nin «Barış devletleri tarafından tevessül edilen kalkınma eserile» muazam teşriki mesalsinin meselelerin veçhesini tamamen değiştirmeye müsait bulunduğu gizlenmemektedir.

Ouvre gazetesinin öğrendiğine göre, Daladier'nin beyanatından sonra İngiltere Sovyetler Birliğini tatmin edecektir. Potemkin de, Beck'le iki saat süren mülakatından sonra, her hal ve vaziyette karşılıklı yardım için Polonyanın muvafakatini istihsal etmiştir.

Fransada müdafaa istikrazı

Maliye Nazırı mühim bir nutuk söyleyecek

Paris 12 (A.A.) — Parlâmento'da sorulan bazı suallere cevap veren Maliye Nazırı Paul Reynaud, millî müdafaa'nın gittikçe çoğalan ihtiyaçları karşısında bir istikraz akdedileceğini teyid etmiştir.

Nazır Fransanın mali vaziyetinin memnuniyete şayan olduğunu, işsizliğin gittikçe azaldığını söylemiş, ve Fransız işçilerini fazla çalışmaya teşvik etmiştir. Reynaud, netice olarak Fransız ittifadının bugün her zamandan ziyade olduğunu beyan etmiştir.

Paul Reynaud, bu akşam saat 20 de bir nutuk söyleyerek halkı, yeni istikraza iştirak etmeye davet edecek-tir.

Vakıflar umum müdürlüğü bütçesi

Ankara 12 (Telefonla) — Vakıflar umum müdürlüğü 1939 mali yılı bütçe kanunu bugünkü Resmî Gazete ile neşredilerek meriyete konmuştur.

Yüksek Sıhhat Şurası ayın 20 sinde toplanıyor

Ankara 12 (Telefonla) — Sıhhiye Vekâleti yüksek sıhhat şurasını bu ayın 20 sinde burada toplanmaya davet etmiştir. Şûranın bu defaki içtimanda gıda maddelerinin evsafını tayin eden nizamname de görüşülecektir.

Karaya oturan Alman gemisi kurtarıldı

Köstenceden Almanyada Stetin limanına giderken altı gün evvel Şarköy civarında İnceburunda karaya oturan 9 bin ton benzin hamuleli ve Alman bandıralı Mitil Meer gemisi, Alemdar ve Hora gemileri tarafından kurtarılmıştır.

Müreftede zelzele

Mürefte 12 (A.A.) — Bugün saat 7,20 raddelerinde gürültülü bir zelzele oldu. Zarar yoktur.

Alman - İtalyan askerî ittifakı

Kont Ciano 20 Mayısta Berlinde imza edecek

Berlin 12 (A.A.) — Kont Ciano'nun Alman - İtalyan askerî ittifakını imza etmek üzere 20 mayısta Berlinde geleceği öğrenilmiştir.

Küçük haberler:

★ Belediyede tedkikat yapan mülkiye müfettişleri, hazırladıkları bir fezlekeyi Dahiliye Vekâletine bildireceklerdir.

★ Muteveffa profesör Lipmanın yerine yeni bir profesör celbetmek için Avrupada bazı maruf mütehassıslarla muhabere edilmektedir.

★ Üniversitede yabancı dil imtihanları neticelenmiş, buna 2,500 talebe iştirak etmiş ve yalnız 22 talebe imtihana kabul edilmemiştir.

★ Belediye kooperatifi hissedarları 29 mayısta toplanacaktır.

★ Talimatname hükümlerine riayet etmeyen altı otobüse yirmi beşer lira para cezası kesilmiştir.

ÇETE

Yazan: Refik Halid

Üslup güzelliğini ve tasvir kudretini haiz bir romandır.

Onu okurken:

RENK VE IŞIK sizi teshir edecektir.

DAĞLAR VE DENİZLER tablo halinde önünüze gelecektir.

HARAP KALELER yüreğinize heyecan verecektir.

(Çete) yeni bitirilmiş ve gazetemiz için hazırlanmış bir eserdir.

Daladier ve Chamberlain'in nutuklarının akisleri

İki hükûmetin çok azimkârane hareket edecekleri her tarafta anlaşıldı

Londra 12 — İngiliz ve Fransız Başvekillerinin dün söyledikleri nutuklar her tarafta büyük akisler yapmıştır. Bu nutuklar iki hükûmetin sulhü korumak için çok azimkârane hareket etmeye karar verdiklerini göstermektedir. Alman ve İtalyan gazetelerinden maada bütün memleketler matbuatı nutukları çok ehemmiyetli bulmaktadır.

Fransız gazetelerinin makaleleri

Paris 12 — Muhtelif fırkalara mensup bütün Fransız gazeteleri Başvekilin dünki beyanatını tasvip ediyorlar. Gazeteler Başvekilin büyük bir muvafakiyet kazandığını söylüyorlar.

Macar gazeteleri ne diyorlar?

Budapeşte 12 — Gazeteler İngiliz ve Fransız Başvekillerinin nutuklarından uzun uzadıya bahsediyorlar. Gazeteler iki hükûmetin kuvvetlerini arttırdıklarını, icap ederse harbe girmekten kaçınmayacaklarını yazıyorlar ve Fransada bir senedenberi nefse itimadın iade edildiğini söylüyorlar.

Alman ve İtalyan mahafilinin mütalâaları

Berlin 12 — İngiliz ve Fransız Başvekillerinin nutukları hakkında bura siyasi mahafilinin kanaati şu-

dur: İki nutuk da yeni hiçbir unsur ihtiva etmemektedir. B. Chamberlain'in Danzig hakkındaki sözleri Avrupadaki karışıklığı arttıracak mahiyettedir. Çünkü bu nutuk Polonyayı itilâfa yanaşmamağa teşvik etmektedir. Tamamile Almanyaya ait olan bir meseleye kimsenin müdahaleye hakkı yoktur.

Fransız Başvekilinin nutkunda: «Fransa, mütecavizane emelleri olmadığını isbat etmek için sağdan soldan delil toplamağa muhtaç değildir» fıkrası hakaretâmiz görülmekte ve tam bir acı istihza addedilmektedir.

Roma 12 — Roma siyasi mahfelleri İngiliz ve Fransız Başvekillerinin dünki nutuklarının, Almanyaya ve İtalyaya karşı çember siyasetine devam edileceğini gösterdiği mütalâasında-dır.

Polonya gazetelerinin makaleleri

Varşova 12 — Gazeteler, İngiliz ve Fransız Başvekillerinin nutukları hakkında neşrettikleri makalelerde her devlet adamının sulhu korumak için tutacakları yolu açık şekilde bildirdiğini ve henüz hulya peşinde koşanlara bu hulyaların beyhude olacağını bir kere daha haber verdiklerini söylüyorlar.

Alman filosu

Portekiz sularındaki gemiler Almanyaya döndü

Lizbonne 12 (A.A.) — 6 mayısta buraya gelmiş olan Alman filosu, Almanyaya dönmek üzere dün öğleden sonra limanı terketmiştir.

Alman ordusu şefi Almanyaya dönüyor

Venedik 12 (A.A.) — Alman ordusu şefi general Brauchitsch, buraya gelmiş ve dün akşam da buradan Almanyaya hareket etmiştir.

İngiltere ile Polonya kömür anlaşması yapacak

Varşova 12 (A.A.) — Endüstri Nazır muavini Rose, 14 Mayısta Londraya giderek alâkadâr İngiliz mahfille-rile Polonya ile İngiltere arasında kömür piyasalarının taksimi meselelerini müzakere edecektir.

İngilterede tedhiş

Manchester şehrinde 5 bomba patladı

Londra 12 (A.A.) — Bu gece Manchester'de şehrin merkezinde kâin dört kânlarda beş şiddetli infilâk vukua gelmiştir. Nüfusça telefât yoktur, fakat birçok hasar vukua gelmiş, bilhassa civardaki binaların camları kırılmıştır.

Zabita, infilâkların posta kutularına konulmuş olan ayarlı bombalar yüzünden vukua geldiğini tesbit etmiştir.

Birçok polis ve itfaiye karakolları, sokaklarda devriye gezmektedir. Bir polis devriyesi, beşinci bombayı patlamadan evvel meydana çıkarmıştır. Polisler, bu bombayı suya atmışlarsa da gene patlamıştır.

Prens Paul ve zevcesi Papa tarafından kabul edildi

Vatikan 12 (A.A.) — Yugoslavya kral naibi prens Paul ile prenses Olga, saat 12,30 da mutad merasimle Papa tarafından kabul edilmişlerdir.

Beck Cenevreye gitmiyecek

Varşova 12 (A.A.) — İyi bir mem-badan bildirildiğine göre B. Beck, milletler Cemiyeti konseyinin ictimai münasebatile Cenevreye gitmiyecektir.

İngiliz - Rumen anlaşması

İngiltere Romanyadan 200 bin ton buğday satın alacak

İngiltere Romanyaya beş milyon İngiliz lirası kredi açacak

Bükreş 12 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre Romanya hükûmeti ile İngiliz ticaret heyeti arasında yapılan müzakereler muvaffakiyetle neticelenmiştir.

İmza edilen protokolda normal ticaret yolları ile bilhassa iki memleket arasındaki ticaretin artırılması ve İngiliz - Rumen mübadelelerinin inkişafı için ticari teşekküller vücuda getirilmesi derpiş edilmektedir. Şimdi meri olan tediyat itilâfı tadil edilecektir.

Protokolda beş milyon İngiliz lirasına kadar garanti kolaylıkları yapı-

ması derpiş edilmektedir. Bu para mukabilinde Romanya hükûmeti İngiltereden eşya satın alabilecektir.

İngiltere hükûmeti, gelecek rekolte zamanı Romanyadan dünya fiatları üzerinden 200,000 ton buğday alacaktır.

Rumen gazetelerinin makaleleri

Bükreş 12 — Matbuat, İngiliz - Rumen ticaret anlaşmasını çok müsait bir tarzda karşılamakta ve iki memleket ticaret münasebetlerinin inkişafında ilk ve mesut bir adım teşkil ettiğini yazmaktadır.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Tatildeki bir intibam

Gazetemiz, uğradığı müessif bir kaza neticesi, bir kaç gündüneri tatildi. Bu müddet zarfında beni telefonla arayıp hatırımlı soran şahsi veya meçhul dostlarıma muhabbet ve alâkalarından dolayı teşekkür ederim. İşte yine karilerimizle birbirlerimize kavuşuyoruz. Bundan dolayı cidden pek mesudum.

Cenabı Hak, fakiri memnun etmek için elindeki kaybettirir; yine buldurtup sevinmesine vesile yaratır... Hikmetinden sual olunmaz!... Bizimki de o kabil oldu!

Bu müddet zarfında bazı garip tecrübeler geçirdim. Evvelâ: Kesif bir çalışma ümmânının gayyasından rakid bir işsizlik havası içine girer girmez müthiş bir yadırgama hissettim. Hani tazyikli suların derinliklerinde yaşamaya alışmış balıkları yukarıya çıkarırlarsa hayvancağızlar dayanamaz, patlarlarmış; keza, dönen vapur pervanesi denizden yukarı alınırsa kuvvîlüm saçarak parçalanırmış. Benim de asabımda o çeşit muvazenesizlikler hasıl oldu.

Kendi kendime:

— Yahu! - diyordum. - Ne sinirliyorsunuz? İşte sana özlediğin boş zaman... Keyfine dolaş, gez... Rantiler gibi birşey yapmadan yaşa... Hem daima şöyle demez miydin:

« — Efendim bazan eh şöyle böyle zararsız denecek mevzular kıvırıyorsam da, bazan da pek sudan şeyler kalemden çıkıyor... Ah mümkün olsa da on tane yerine bir tane yazsam... O zaman, hayatta rasladığım türlü türlü intibalar arasında ancak beğendiklerimi seçeceğim... Kim bilir ne iyi olacak... »

İşte fırsat!

Fakat bu tatil böyle bir nazariyenin safsata olduğunu bana gösterdi.

Dün şaşımtım? Bukdar gün içinde ne yaptım?... Hiç... Değil orta, hatâ kötü bulduğum mevzulardan bile birikmiş birşey yok... Hadiseler gözümün önünden akmış ve ben lâkaydı kalmışım... Şu vatman, şu kadın, şu çocuk, şu harici haber, evvelce, nazarımda bambaşka şeylerdi. Bir polis hafiyesi, kalabalığın içinden hırsızları, yankesicileri seçip çıkarıyor; kahvehanenin peykesinde pinekliyen adam ise, caddeleri dolduran ahaliyi sadece ahali telâkki ediyor... Ben de, birinci halden, ikinciye inkılâp etmişim meğer!...

Demin telefon çaldı:

— Gazete çıkıyor... Yazılarımı gönder.

Muzika sesi işiten bir subay gibi, denizi gören bir bahriyeli gibi, nişanlısına raslayan bir sevdalı gibi hemen canlandım.

Gözlüğünü takmış bir miyop halinde, muhitindeki manzaralar, nazarımda bariz şekillerini aldı... Ve işte yazıyorum... Bilmem; fena oluyor, iyi oluyor, amma yazıyorum... Arada sırada hoş giden bir buluşum zuhur ederse o da bu tarzı mesai arasından çıkacak... Muhakkak ki, öyle avare avare duruş esansında, gökten zenbille inen bir ilhâm kabilinden gelmeyecek...

Bu kıssadan, kendim için olduğu gibi, edebiyatçılarımız ve umumiyetle gençlerimiz için de bir hisse: Ne çıkar sa muntazam, metodik, çer gün şu kadar saatlik mesaiden çıkıyor. Belki adamın biri, elile de bir gün bir sü-

ŞEHİR HABERLERİ

Taksim kışlası

Tiyatro, gazino ve klüp için hazırlık başlıyor

Taksim kışlası ile müstemilâtının Belediye devrine hükümetçe esas itibarile karar verildiğini yazmıştık. Belediye istikraz ettiği paradan bir buçuk milyon lira ayırarak bu sahada büyük bir şehir tiyatrosu, şehir gazinosu ve klüp binaları yaptıracaktır.

Yakında şehrimize gelecek olan şehircilik mütehasısı B. Prost Taksim kışlası ve müstemilâtı için nazım plândaki esaslara göre tafsilat planını hazırlayacaktır.

İnşa edilecek tiyatro, gazino ve klüp binaları tramvay caddesinden biraz geride yapılarak ön kısımları bahçe haline getirilecektir.

Belediye Taksim kışlası ve bahçesinin tanziminden sonra Sürpagop mezarlığı sahasını tanzim edecek, bu saha da ifraz edilirken binalar caddeden biraz geride yapılarak ön kısım bahçe haline getirilecektir.

Umumî meclisin dünkü toplantısı

Karnesiz otomobil kullananlardan alınan ceza indirildi

Umumî meclis dün birinci reis vekili B. Necip Serdengeçtinin reisliği altında toplandı. Kadıköyünde Mahmudde mezarlığında gömülü muharrir Ömer Seyfeddinin kemiklerinin Zincirlikuyudaki asrı mezarlığına meccanen defni hakkındaki teklif ile bazı mükellefler hakkında tahsill emval kanununun tatbiki hakkındaki mazbatalar kabul edildi.

Bundan sonra riyaset makamının, taksii otomobillerinin boyalarına taallük eden teklifi okundu.

Bu teklife göre taksii otomobilleri fabrikadan çıktıktan sonra hususî bir boya ile boyanmaktadır. Taksii şöförleri, bir çok masrafı mucip olan bu külfetten kurtulmak üzere otomobillerin fabrikadan çıktıkları gibi boyalarını muhafaza etmelerini istediklerinden riyaset makamı da bu talebi tasvip ediyordu. Bu teklif mülkiye encümenine gönderildi.

Karnesiz otomobil kullananlardan alınacak para cezasının 25 liradan 5 liraya indirilmesi hakkında kavanin encümeni mazbatası ile diğer bazı mazbatalar kabul edildikten sonra pazartesi günü toplanmak üzere celseye nihayet verildi.

İün yakalayabilir; hayatta böyle tesa-düfler de olmuştur; lâkin av avlamak isteyen, behemehal avcı şeraitinde bulunmalı... Taban tepmeli, çifte taşımalı, mesleği meslek edinmeli...

Şimdi de kaziyenin aksini mütalâa edelim: Bunca aylak ve rantie halinde münevver var. (Bilhassa tahsil görmüş kadınlarımız arasında!) Hepsi benim tatil zamanındaki halimdeli! Şu veya bu şekilde bir semere veremiyorlarsa, kendilerini bir sa'y disiplini içine sokmamış olmalarından-dır. (Vâ - Nû)

Karilerimizin mektupları

Mali inhidam bir dükkân

Tanınmış bir okuyucumuz yazıyor: Azepekapi meydanında Tersane caddesinde mali inhidam bir dükkân vardır. Bu dükkânın üstünde, harap bir oda göze çarpıyor. Ön tarafı kaldırım üzerine uzanmış olan bu dükkân odasını, iki direk tutuyor. Fakat direklerden biri çürümüştür. Bu dükkân yıkılmak üzeredir. Azepekapi meydanında ve dükkânın yanında her gün bir çok küçük çocuklar oynuyor duruyorlar. Bu dükkân bir an evvel belediye tarafından yıktırılmazsa bir gün kendiliğinden çökerek bir kaç kişinin hayatına mal olacağı muhakkaktır.

Azepekapi karakolu da dükkânın bu feci vaziyetini görerek bir an evvel yıktırılması için belediyeye yazmış, fakat maatteessüf aldırın olmamıştır. Meseleyi valimizin nazarı dikkatine arzederiz.

Yolcular inip binmeden kalkan tramvaylar

Bazı vatmanlar yolcular tamamilen inmeden veya binmeden arabaları süratle hareket ettiriyorlar. Bu yüzden tramvayın hareketi sırasında bir ayağı basamakta, diğeri de yerde kalkanlar nadir değildir. Bu yüzden kazalar olabilir. Bu yersiz isticallere katli surette nihayet vermek lazımdır.

Kız kaçırmışlar

İki kişi ağırceza mahkemesine verildi

Şöför Mustafa ve Hüseyin adlarında iki kişi evvelki gün öğle vakti otomobile Divanyolundan geçerlerken Melâhat adında on beş yaşında bir kızı tesadüf etmişler ve gezmek bahanesiyle Melâhatı kandırıp otomobile alarak Rami civarına gitmişlerdir.

İki şöför Melâhatla gece sabaha kadar kırlarda kalmışlardır. Kızın eve dönmeyi gören ailesinin müracaatı üzerine zabıta tahkikata girişmiş ve dün sabah üçü de yakalanmışlardır.

Mustafa ile Hüseyin haklarında kız kaçırmak ve tasallut etmek suçlarından dolayı evrak tanzim olunarak cürmümeşhud kanununa tevfi-kan muhakemeleri yapılmak üzere ağır ceza mahkemesine verilmişlerdir.

Taşra gazete bayilerinin nazarı dikkatine

Bazı taşra bayilerinden aldığımız mektuplardan «AKŞAM» ı mutlaka şu veya bu mutavassitlardan tedarik etmek hususunda kendilerini mecbur addettikleri anlaşılmaktadır.

Bu zehab hakikate uygun değildir. Binaenaleyh taşra bayilerinden arzu edenler her zaman «AKŞAM» idarehanesine müracaatla doğrudan doğruya muameleye girişebilirler. Bu hususta «AKŞAM» idaresine mektup yazarak bayi şartlarını öğrenebilirler.

Mısır çarşısı

Esnaf hâl yapılmamasına itiraz ediyor

Mısır çarşısının belediyece istimlak edilerek hâl şeklinde kullanılmasına karar verilmesi üzerine Mısır çarşısındaki mal sahipleri 85 imzalı bir istida ile belediyeye müracaat etmişlerdir. Bu istidada istimlak kanununa göre belediyenin Mısır çarşısını istimlak etmeğe salâhiyeti olmadığı iddia edilmektedir. Halbuki belediye reisliği, belediye kanununun 15 inci maddesinin 58 inci fıkrasına göre bu iddiayı yersiz ve kanunsuz bulmaktadır.

Diğer taraftan vaktile Eminönünde mağaza sahibi olup ta Balık pazara dükkânını nakleden esnaf ta belediyeye müracaat ederek Eminönünde ikinci bir istimlak sahasının istimlakine başlanacağı şu sırada dükkânsız kalmalarına meydan verilmemek üzere Mısır çarşısının bir an evvel istimlak edilmesini istemektedirler. Esnaf, şimdiden Mısır çarşısında mağaza kiralamağa taliptirler. Belediye, bu müracaatı tedkik ediyor.

Çöken apartıman

Binayı tamir ettirmeyen üç kişi sorgu hâkimine verildi

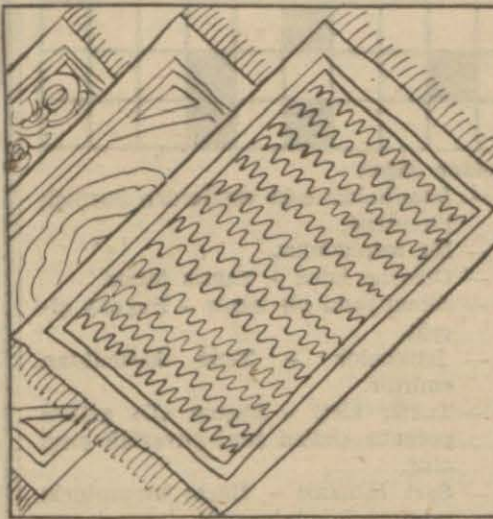
Bir müddet evvel Beyoğlunda Yenisehirde bir apartıman çökmüş, içinde bulunanlardan sekiz kişi ölmüş, bir kaç kişi de yaralanmıştı. Bu hadise etrafında hazırlık tahkikatı ikmal edilmiştir.

Yapılan keşif ve tahkikat neticesinde, yıkılan binanın sahiblerinden Yani, Aleko ve Efyaniya adlarında üç kişinin, yıkılma tehlikesi gösteren apartımanı vaktile muayene ve tamir ettirmeyerek kazanın vukuuna sebebiyet verdikleri tesbit edilmiştir.

Müddeiumumilik bu üç kişi haklarında tedbirsizlik ve dikkatsizlikle ölüme ve yaralanmağa sebebiyet suçundan dolayı evrak tanzim olunarak dördüncü sorgu hâkimine verilmiştir.

AKŞAM'ın Yeni müsabakası

«30 arkadaş 300,000 lira kazandı!»

Bay V. Halı aldı!...

«AKŞAM» müsabaka kuponu 25

İSTANBUL HAYATI

Büyük bayın ilacı

Bir ahbaba akşam yemeğine davetli idim. Sofradan kalkıp kahvelerimizi içtikten sonra taracadaki sohbete daldık. Aradan bir saat kadar geçti. Bir aralık evin büyük bayı, hizmetçiye selâmlendi:

— Benim ilâcımı getir. Gene midem rahatsızlandı.

Tepsinin ortasında, dışı buğulanmış bir bardakla açık sarı renkli ilâç geldi. Büyük bay istihla ile bardağı aldı. Fakat dudaklarına götürürken birdenbire yüzü buruştu. İlâcı yudum yudum içerken kaşlarını çatıyor, göz ucu ile de etraftakileri sızıyordu.

Son yudumu da yuvardıktan sonra derin bir «Oooh...» çekti. Ve, birdenbire vaziyetini gene değiştirdi:

— Bu mide rahatsızlığı beni çok sarıyor. Yemekten sonra bu acı ilâcı içmezsem rahat edemiyorum. Melûn ilâğ da o kadar acı ki, içerken tiksiniyorum.

Büyük bay içtiği ilâç aleyhine atıp tutarken yanımda oturan akrabalarından bir zat gülererek:

— İyi hatırıma geldi, dedi. Size bir masal anlatayım: Nasreddin hoca çocukluğunda mektepte okurken zengin talebeden biri mektebin hoca efendisine bir tepsî baklava getirmiş ve kendisi o gün izin alıp gitmiş. Biraz sonra da hoca efendinin sokağa çıkması icap etmiş. Adamcağız tepsiyi mektepte bırakıp çıkarken çocukların yaramazlık yaparak baklavayı yemeklerinden korkmuş ve işi sağlama bağlamak için talebeleri yanına toplamış:

— Bu baklavayı gönderen adam benim düşmanımdır. Beni öldürmek için fırsat arıyor. Şimdi de baklavanın içine zehir koyup bana gönderdi. Ben bunu yemiyeceğim fakat ondan korktuğumu hissettirmek için de geriye göndermeyip evde çöp tenekesine atacağım. Ben burada yokken sakın baklavayı yemeğe kalkışmayasınız, sonra zehirlenirsiniz haa...

Diye sıkı sıkı tenbih etmiş. Fakat hoca efendinin bu masahına küçük Nasreddin aldandı mı ya?.. Hoca efendi kapıdan çıkar çıkmaz derhal baklava tepsisini açıp doyuncaya kadar yemiş, sonra da hoca efendinin masa üzerinde duran kalemtraşını kırıp yerine oturmuş.

Bir müddet sonra mektebe dönen hoca efendi baklavadan yenmiş olduğunu görünce pürhiddet tahkikata başlamış. Küçük Nasreddin derhal ayağa kalkarak:

— Hoca efendi, demiş. Darılmayınız. Baklavayı ben yedim. Sebeline gelince; sizin kalemtraşınızla oynarken kazaen kırdı. Bundan fena halde korktum, hoca efendiyi darıltmaktansa ölmek daha iyidir, diye zehirli baklavayı yedim. Fakat hâlâ ölmedim..»

Masal bitti. Biz gültüşürken büyük bay garip bir tavırla sordu:

— Yani ne demek istiyorsunuz?

Masal anlatan zat gülererek cevap verdi:

— Yani, şu sizin acı mide ilâcından birer bardak da biz içip tiksinecek.

Bu defa büyük bay da bir kahkaha attı ve ilâçtan birer bardak da bize geldi. Meğer, büyük bayın güya tiksinierek içtiği ilâç; buz gibi, âla turunc şerbeti değil mi imiş!... Cemal Refik

Kadın çorapları hakkında rapor

İpek kadın çoraplarının sağlamlığını temin için Ticaret Odası ve Sanayi müdürlüğü tarafından müşterek teftikat bitirilmiş, rapor hazırlanarak Ankara'ya gönderilmiştir.

Bay Amcaya göre !..

— Dünyada benim kadar yufka yürekli adam azdır bay Amca...

... İşte, şu manzara karşısında elim, ayağım titremeğe başladı...

... Bilsen gözümün önüne ne korkunç sahneler geliyor...

... Zavallı keçi!.. Kimbilir nereye gidiyor!.. Of, of!..

silmege!.. Ya kuzu olacak, ya kolsilmege!.. Ya kuzu alacak, ya koyun!..

Amerikada 2 zehirleyici grupu meydana çıkarıldı

Hayatlarını sigorta edenleri zehirliyerek sigorta parasını alıyorlarmış!

Filadelfiya 12 (A.A.) — Son 10 sene zarfında birbirine pek benziyen metodlarla iki yüze yakın cinayet işleyen iki zehirleyici grupu mahkemeye verilmiştir.

Her iki çete de aynı maksatla faaliyettedir. Çeteler, hayatlarını sigorta etmiş olanları öldürerek sigorta primini almağa çalışmakta idi. Haydutlar, yalnız arsenik, antimon ve vesair kuvvetli zehirleri kullanmakla iktifa etmemekte, ölümlerini süratle vukubulmasını, istedikleri zaman, «kaza neticesinde boğulmak», «otomobil kazaları» vesaire gibi usullere de müracaat etmekte idi.

Tahkikat, bir buçuk senedenberi devam etmekte ise de bu çetelerin bütün Amerikada ve bilhassa Pensilvanya ve New - Jersey'de esashi teşkilâta malik bulunmaları yüzünden Filadelfiya zabıtası, diğer birleşik devletlerin yardımına rağmen birçok müşkülâta tesadüf etmekte idi.

Şimdiye kadar 24 kişi tevkif edilmiştir. Bunların arasında müşteriler ve bu cinayetleri işleyenlerin bir kısmı bulunmakta ise de çetelerin hakiki şefleri henüz ele geçirilememiştir.

Polis, elektrikli sandalye korkusunun mevkufîlardan bazılarını ifşaatta bulunmağa sevkedeceğini ve bu suretle çete reislerinin ele geçeceğini ümid etmektedir.

Bu suretle ortadan kaybolanlardan birinin zevcesi olan madam Favato isminde bir kadının geçen ay verdiği ifadeden ikinci bir zehirleyiciler sendikasının faaliyetinde bulunduğunu öğrenilmiştir. Halbuki polis o zamana kadar bir tek sendika mevcut olduğunu zannetmekte idi.

Son alınan haberlere göre, hüviyetleri ifşa edilmeyen 9 kişi hakkında ihzar müzekkereleri kesilmiştir. Yeniden 60 kadar cesedin mezardan çıkarılması emredilmiştir.

Diğer cihetten yapılan mütemadi baskınlara rağmen çetelerin faaliyetinde bulunmağa devam etmelerinden korkulmaktadır.

Maznunların muhakemesine 22 mayısta Filadelfiya'da başlanacaktır. Muhakemenin bütün yaz devam edeceği tahmin edilmektedir. Dün maznunlar ufak gruplar halinde istintak hâkiminin huzuruna çıkarılmışlardır. Hâkim, kefaletle tahliye taleplerini kâmilan reddetmiştir.

Çin imparatorlarının tahtı çalındı

Amerikaya gönderilen sandığın içi boş bulundu

Newyork 12 (A.A.) — İki milyon dolar kıymetinde olan Çin imparatorlarının tahtı geçen pazartesi günündenberi kaybolmuştur. Taht, madam Çang - Kay - Şekin idaresinde bulunan öksüz Çinliler müessesesinin menfaatine olarak «Arden» galerilerinde teşhir edilmek üzere «Zaandam» vapurile Amsterdamdan Newyorka nakledilmişti.

Geçen pazartesi günü «Zaandam» limana geldiği zaman gümrükte «Arden» galerilerinin müessesilerine gemide galeriler namına hiçbir sandık mevcut olmadığı bildirilmiştir.

Kaliforniyada kâin Okland'da profesör Otto Munchen adresine gönderilen bu sandık rıhtımda üç gün kaldıktan sonra nihayet Dok amesi tarafından içi boş olarak bulunmuştur.

Romanya Maliye Nazırı Romada

Roma 12 (A.A.) — Romanya Maliye Nazırı Constantinesco, Mussolini ve Kon Ciano ile görüşmüştür.

Bu akşam

Nöbetçi eczaneler

Beyoğlu ciheti: Posta sokağında Garih, İstiklal caddesinde Limonciyan, Pangaltıda Halâskârgazi caddesinde Nargileciyan, Okcumusa caddesinde Doğruyol, Necatibey caddesinde Sporidis, Sarıyer: Asaf.

İstanbul tarafı: Fatih: Vezneclerde Üniversite, Karagümrük: Arif, Eminönü: Bahçekapıda Agop Minasyan, Bakırköy: Terziyan, Aksaray: Ziya Nuri, Fener: Emilyadi, Kumkapı: Lâlelide Haydar, Küçükpazar: Necati, Samatya: Kocamustafapaşada Rıdvan, Alemdar: Ali Rıza, Şehremini: Ahmed Hamdi.

Kadıköy: Moda caddesinde Alâaddin, Pazaryolunda Rifat Muhtar, Üsküdar: İskelebaşı Merkez, Heybeliada: Halk, Büyükdada: Şinasi Rıza.

Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Beykoz, Paşabahçe, Anadoluhisarı, Tarabya, Yeniköy, Emirgan ve Rumelihisarındaki eczaneler daima nöbetçidir.

Bugün

SAKARYA Sinemasında

2 film birden:

Akdeniz Korsanları

PIERRE FRENSNAY —

NADINE VOGEL

DELİ GENÇLİK

ROBERT TAYLOR

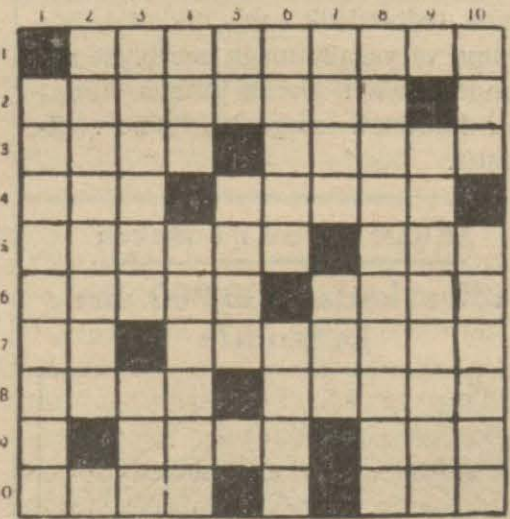
tarafından

Fransada bir Alman tayyaresi düştü

Kırılmış fotoğraf makineleri enkaz altından çıkarıldı

Besançon 12 (A.A.) — Çarşamba günü Pontarlier'de yere düşen Alman tayyaresi hakkında yapılmış olan tahkikat neticesinde bu tayyarenin Messersch Midt tipinde iki motorlu bir avcı tayyaresi olduğu anlaşılmıştır. 4 mitralyöz, kırılmış fotoğraf makineleri ve bir telsiz postası enkaz altından çıkarılmıştır.

BULMACAMIZ

Soldan sağa:

- 1 — İstanbulda eski eserlerden sarnıçlı bir saray.
- 2 — Bir torpidomuz.
- 3 — Cereyan eden - Yağsız tatsız.
- 4 — Almanya'da bir nehir - Buğday çiçeği.
- 5 — İstikbalde - Ters kalmaktan emirdir.
- 6 — Taktir âleti - Başına «D» gelirse pergelce çizilen tam yuvarlak çizgi olur.
- 7 — Şart lâhikası - Harbi umumideki meşhur İngiliz casusu.
- 8 — Yaşta değil başta - Gayret.
- 9 — Arkanın belden yukarı - Kırılma.
- 10 — Az sıcak - Ters bıçak kılıfıdır.

Yukarıdan aşağı:

- 1 — Bir kaza merkezi.
- 2 — İmha etmek.
- 3 — Ecebeiler - Sıcak.
- 4 — Ters çok taneli bir meyvadır - Senelik.
- 5 — Kasap satar - Zevalsizlik.
- 6 — İfade - Sonuna «S» gelirse otomobilin sürat değiştiren âletidir.
- 7 — Külhanbey - Su hendeği.
- 8 — Arkası kesilmeyen.
- 9 — Başına «M» gelirse makarna satan olur.
- 10 — Ekmeke - Katetmek.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa:

- 1 — Kauçuk, Aci, 2 — Arkadaşlık, 3 — Lâubali, 4 — Esbak, Kail, 5 — Ellaltı, 6 — Ustargat, 7 — Ca, Konik, 8 — Ulmacı, Gri, 9 — Çekibulan, 10 — Sağ, Çete.

Yukarıdan aşağı:

- 1 — Kalemucu, 2 — Aras, Saıca, 3 — Ukubet, Mec, 4 — Çabalamak, 5 — Udaklı, Cim, 6 — Kal, İrkâp, 7 — Şikago, Uç, 8 — Al, Alangle, 9 — Ci, İttirat, 10 — İkili, Kine.

Radyo

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU

1639 m. 183 Kcs. 120 Kw.
T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.
T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs. 20 Kw.

ANKARA RADYOSU

Cumartesi 13/5/39

TÜRKİYE SAATİLE

13.30: Program, 13.35: Müzik (Virtüözler - Pl.), 14.00: Memleket saat ayarı, ajans ve Meteoroloji haberleri, 14.10: Türk müziği. Çalanlar: Vecihe, Reşat Erer, Ruşen Kam, Cevdet Kozan. Okuyan: Semahat Özdenes. 1 - Hüzam peşrevi, 2 - Leylâ hanımın Hüzam şarkı: (Ey sabahı hüsnü an), 3 - Hayrinin Hüzam şarkı: (Öürsem yazaktır sana kan.), 4 - Leylâ hanımın Hüzam şarkı: (Harabî intizar oldum), 5 - İsmail Hakkının Karıcığ şarkı: (Sarıyor gün geçtikçe), 6 - Leminin Karıcığ şarkı: (Bir gölge ol beni peşinden...), 7 - Salâhaddin Pınarın Karıcığ şarkı: (Sana gönül verdim...), 14.40 - 15.30: Müzik (Neşeli müzik - Pl.), 17.30: Program, 17.35: Müzik (Dans saati) Pl., 18.15: Türk müziği (fasıl heyeti). Tahsin Karakuş ve Safiye Tokayın iştirakile, 19.00: Konuşma (Dış politika hadiseleri), 19.15: Türk müziği (Saz eserleri ve taksimler). Çalanlar: Kanun: Vecihe, Keman: Reşat Erer, Cevdet Çağla, Ud: Cevdet Kozan, Kemeçe: Fahire Fersan, Ruşen Kam, Kemal Niyazi Seyhun, Tanbur: Refik Fersan, Santur: Zühdi Bardakoglu, Nüfise: Basri Üfler, 19.35: Türk müziği. Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam, Cevdet Kozan. Okuyan: Radife Neydik. 1 - Bimen Şenin Bestenigâr şarkı: (Her zaman serde...), 2 - Salâhaddin Pınarın Hüzam şarkı: (Aşkınla sürünsem), 3 - Salâhaddin Pınarın Hüzam şarkı: (Seviyordum onu...), 4 - Falz Kapancının Hüzam şarkı: (Büklüm büklüm sırma saçın emnim...), 5 - Sadeddin Kaynağın, türkü: (Sarı kurdele), 6 - Halk türküsü: (Karanfil oylum oylum), 20.00: Memleket saat ayarı, ajans ve Meteoroloji haberleri, 21.15: Temsil (Uyuyan kadın - Muallâ beyin hanımları) Yazan: Ekrem Reşit, 21.15: Eshamî tahvilât, kambyo - nukut ve ziraat borsası (fiat). 21.25: Neşeli plâklar - R. 21.30: Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necip Aşkın), 1 - Meizner - Serenad, 2 - Shilk - İspanyol dansı, 3 - Walther - dans eden kuklalar, 4 - Födrel - Viyana şarkısı, 5 - J. Strauss - Sabah havadisleri vals, 22.00: Haftalık posta kutusu (Yabancı dillerde), 22.30: Müzik (Operet, Romans, vesaire), 23.00: Son ajans haberleri ve yarımkı program, 23.15 - 24: Müzik (Cazband - Pl.).

Ankara Borsası

12/5/939

1938 %5 ikramiyeli 19.—
Sivas - Erzurum III 18.68
Anadolu Mümessil peşin 19.30

PARA ve ÇEKLER (Kapanış fiatleri)

	1 Sterlin	5.93
Londra	100 Dolar	126.6525
New-York	100 Frank	3.3550
Paris	100 Lir	6.6625
Milano	100 İsviçre Fr.	28.4550
Cenevre	100 Florin	67.84
Amsterdam	100 Rayhsmark	50.8250
Berlin	100 Belga	21.54
Brüksel	100 Drahmi	1.0925
Atina	100 Leva	1.56
Sofya	100 Pezeta	14.035
Madrid	100 Zloti	23.7875
Varşova	100 Pengo	24.8425
Budapeşte	100 Ley	5.9050
Bükreş	100 Dinar	2.8925
Belgrad	100 Yen	34.62
Yokohama	100 İsveç Kr.	30.5425
Stokholm	100 Ruble	23.9025
Moskova		

AKŞAM

Abone ücretleri

	Türkiye	Ecebe
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta İttihadına dahil olmiyan ecebe memleketler: Senelik 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Rebiülevvel 23 — Hızır 8

S. İmsak Güneş Ögle İkinci Akşam Yatsı
E. 7.25 9.28 4.53 8.49 12.00 1.49
Va. 2.42 4.45 12.10 16.06 19.18 21.06

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

Açık arttırma

1939 Mayısının 14 üncü pazar günü saat 10 da Beyoğlu Kumbaracı yokuşunda 115 No. lı Lambrinidi apartmanın 6 No. lı dairesinde mevcut ve bayan İsoad'a aid eşyalar açık arttırma ile satılacağı ilân olunur. Fransız Jean Fabrikasından kadife kaplı kanepe 2 koltuk ve dört sandalye ile salon takımı, pelesenk acağı aynalı dolap, gece masası ve dolablı ağaç karyoladan ibaret yatak oda takımı ceviz masa ve 6 sandalye, şifonyer, çini soba ve Salamandra, yazıhane, aynalı, müşambalar, tablolar, 67 parça Fransız tabak takımı, Emo çay takımı 17 parça, Bakara su ve şarap takımı 35 parça, meşin kapaklı 18 inci asra mahsus ünlü tarihî kitaplar, 1870 Fransız - Alman harbine aid 6 cilt tarihî kitaplar, mutfak takımı, ayaklı Singer makinesi ve saire.

Bugün

MELEK

Sinemasında

YVONNE PRINTEMPS

ve

PIERRE FRESNAY

tarafından temsil edilen

ARTIST AŞKI

Şahane bir aşk romanı

Bugün saat 1 ve 2,30 da tenzilâtlı matinelere

Bugün S A R A Y sinemasında

Güzel ve Sevimli

Yıldız

ANNABELLA'yı

Son

Çevirdiği

MACERA KADINI

Nis, Paris, Londra ve Monte Karlonun büyük otellerinde cereyan eden büyük Aşk, Lüks ve macera filminde güzelliği ve şıklığı ile parladığını görünüz Foks Jurnal: İngiltere mecburi askerlik meselsei, Avrupa siyaseti, Hollanda silâhlamıyor ve saire...

Bugün saat 1 ve 2,30 da tenzilâtlı matinelere

Bugün L Â L E D E de

Renkten örülmüş bir şiir... Aşkla süslenmiş bir fantazi... Vakayla canlandırılmış en büyük bir film

ALTIN HARBI

Fransızca sözlü renkli film.

OLİVIA DE HAVILLAND — GEORGE BRENT — MARGARET LINDSAY

Bugün 1 ve 2,30 da ucuz halk matinelere Tel: 43595

TAKSİM SİNEMASINDA

Mevkiler 15 — 20 — 25 ve Localar 100 Kuruş gibi Tenzilâtlı yaz fiatlarıyla Gaston Leroux'un büyük ve görülmemiş ve Parisin Batakhane ve Zindanlarında cereyan eden

YENİ ŞAFAK (Çeri - Bibi)

Büyük ve meraklı sergüzeşt filmini göreceksiniz. Baş rollerde:

PIERRE FRESNAY ve COLETTE DARFEUIL

Ayrıca: Ray Ventura ve arkadaşları Caz'nun iştirakiyle

NEŞ'E YAĞMURU

Büyük operet filmi. Bugün saat 1 ve 2,30 da tenzilâtlı matinelere

Bugün 2 büyük ve güzel film birden

İPEK

Sinemasında

1—ALTUN HARBI

Baş rollerde: MIREILLE BAILLİN

2 — MOTO KATİLLER KULÜBÜNDE

Fransızca sözlü büyük sergüzeşt filmi

Bugün saat 1 ve 2,30 da tenzilâtlı matinelere

Dehâkâr

artist

HARRY BAUR'un

En güzel

Filmini

SİMONE SİMON ve JEAN PIERRE AUMONT

ile beraber çevirdiği ve bu hafta

SÜMER SİNEMASININ

15 — 20 ve 30 kuruş gibi tenzilâtlı yaz fiatlarla gösterdiği

Siyah Gözler

Şaheseridir. İlâveten: KABARE Yarım saatlik İspanyol şarkı ve Dans

İç hatlar güverte kahve ocakları

1 Haziran 939 dan itibaren sene sonuna kadar açık arttırma ile kiraya verilecektir. Arttırma 15 Mayıs 939 saat 14 te Denizbank Kamara Servisinde yapılacaktır.

Karadeniz hattı için 400, Mersin 150, İzmir 100, İzmit 50, ve Bartın, Ayvalık, İmörz, Karabiga, Bandırma, Mudanya, hatlarının beheri için (75) liralık teminat lâzımdır. Şartları öğrenmek üzere her gün mezkûr servise müracaat edilebilir.

Açık Arttırma ile Fevkalâde satış

Mayısın 14 üncü pazar günü sabah saat 10 da Beyoğlunda, İstiklal caddesinde Şik sinemanın üstündeki İŞİK apartmanın 5 No. lı dairesinde mevcut ve muteber bir aileye ait müzeyyen ve zengin eşyalar açık arttırma ile satılacaktır. En son model ve gayet rahat 4 parçadan mürekkep bir kanape koltuk takımı, İngiliz (İstia) inde gayet zarif bir büfe ve iki vitrin ile 3 defa açılır bir masa ve sekiz emsalsiz sandalyayı havi bir yemek oda takımı; AVUDRE (açık renk) kaplamalı ve 7 parçadan mürekkep en son model bir yatak oda takımı (Dolap 2 kapılı); 5 parçadan mürekkep asri gayet zarif diğer bir yatak oda takımı; gayet rahat divanları havi ve meşhur WRASSİC fabrikasının mamulâtından ultra kübük yatak oda takımları; gayet geniş emsalsiz file perdeler; 1 kanape ve 2 koltuktan mürekkep hakiki maroken takımı; hayli kübük ve minstr yazıhaneler ve hususi döner koltuklar; altı ve 4 köşeli hayli çay masalar; yağlı boya tablolar; renkli cam-

BUGÜN

YILDIZ

Sinemasında

JEAN GABIN'in

en güzel filmi olan

HARB ESİRLERİ

ayrıca arzu umumî üzerine bir hafta daha gösterilecek olan

DAMGALI KADIN

filmni görmeği ihmal etmeyiniz.

dan mamul kübük ve bronz avizeler; Amerikan 1 kanape ve 2 koltuk; 2 kapılı güzel masif bir mavun kütüphane; kadife perdeler; hayli gayet zarif vazo ve biblo-lar; elektrik ve gaz fırınları; elektrik süpürge; port-manto, Singer elektrikli diğış makinası ve sair hayli ev eşyaları. Mükemmel bir kuyruklu Fransız piyanosu, Anadolu ve İran halıları.

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

Aşk ekseriya garip yollardan gider

Birbirlerini seven Lili ile Jak isminde bir çift muvakkat bir zaman için ayrılmak mecburiyetinde kalıyor. İkisi de küçük bir İngiliz şehrinde yaşıyorlardı. Bu aralık Jak Avustralyaya vazifeye tayin edildi. Sevişenler artık arzularına kavuşacaklarını zannettiler. Jak Avustralyaya gidecek, bir müddet orada çalışacak, bol para kazanacak ve ondan sonra evleneceklerdi. Kendileri henüz pek genç idiler, bekiyebilirlerdi.

Aradan on iki sene geçti. Geçenlerde Jak nişanlısı Liliyi evlenmek üzere Avustralyaya çağırdı. Kız hazırlandı ve vapura binerek yola çıktı. Sevgilisi

Jak onu Port Darwin'de bekliyordu. Fakat Lili sevgilisini çok değişen bir halde buldu. O anda Jak'a karşı duyduğu muhabbet zallı oldu. Jak'ın düğün hazırlıklarına filân hiç ehemmiyet vermeden Avustralyadan gene vapura binerek İngiltereye döndü.

Yolda vapurun kamarotile tanıştı. Bu münasebet gittikçe ilerledi ve nihayet nişanlanmağa kadar vardı. Vapur İngiliz limanına girdiği zaman nişanlılar evlenmişlerdi. Lili oldukça bir karışık balayı seyahati yapmış oluyordu. Aşk ekseriya garip yollardan gider.

Evlenmekten korkan bir güvey

Düğün günü bekârlık hayatının sultânlık olduğu sözüne inanarak evlilik hayatından ürker gibi olan erkekler az değildir. Fakat Saumur civarında La Plaine köyünde çalışan bir çifçi delikanlının evlilikten ürkmesi kadar garip bir izdivaç korkusu herhalde şimdiye kadar ne görülmüş ne de işitilmiştir.

Düğün için herşey hazır. Davetlilerle beraber gelin dahi güveyin gelmesini bekliyorlardı. Fakat güveyden eser yok! Köyün erkekleri onu aramağa çıktılar, fakat beyhude aradılar. Sadakatsiz adam dört gün bulunamadı. Zavallı gelin iki gözleri çeşme gibi akarak ağlıyordu.

Nihayet köy jandarmaları civardaki ormanda kaçak güveyi buldular. Ar-

kasındaki frak tanımlıyacak bir hale gelmişti ve ağızdan gözleri çukura kaçmıştı. Derin düşüncelere daldığı için etrafında olup biten hâdiselerden habersiz görünen güvey polis karakoluna götürüldü. Kendisine biraz sarap verildikten sonra aklı başına geldi.

Genç adam düğünden evvel müthiş bir korkuya tutulduğunu ve onun için kaçtığını itiraf etti. Birkaç gün daha düşünmesine müsaade edilmesini rica etti. Sevincinden boynuna sarılan nişanlısı güzel kız bu mühleti kabul etti. Fakat delikanlı ikinci defa gene kaçtı ve ancak iki hafta sonra perişan bir halde bulunabildi. Bu sefer nişanlısı da ona kızdı ve bir daha barışmamak üzere korkak delikanlıdan ayrıldı.

Iktisadî meseleler

Amerika ile ticaret anlaşması

Türkiye - Amerika anlaşması birkaç gündenberi tatbik ediliyor. Denilebilir ki, bu anlaşma vesilesile, yegâne olarak serbes piyasa ile irtibat temin ediyoruz. Malumdur ki, diğer anlaşmalar Kliring sistemine göre tanzim edilmiştir. Bu itibarla Amerikan anlaşması, bu bakımdan ayrıca bir hususiyet ve ehemmiyeti haizdir.

Anlaşmadaki esaslara göre, Amerikadan mal getirmek için takas şartları yoktur. Mal ithal edildiği zaman döviz verilir, fakat bunun da bir hududu vardır. Anlaşmada bu hudud şu suretle tasrih edilmektedir:

Hükümet, 935 - 936 senesinde Amerikadan bize olan ithalat kıymetini göz önünde tutmuştur. O senelerde Amerikanın ithalatı 8 milyon küsur lira idi. Hükümet bu miktardan aşağı olmamak üzere, döviz verilmesini teahhüd etmektedir. Amerikan anlaşması, Kliring ile bağlı olduğumuz diğer memleketlerde büyük bir akis uyandırmıştır. Hatâ en çok ticaret yaptığımız memleketin ithalatçı komisyöncuları, iş adamları, Amerikan anlaşması aleyhinde propaganda yapmaktadırlar. Bu propagandalara göre, Amerika ile yaptığımız ticaret anlaşmasının güya pratik kıymeti yoktur. Rakip piyasalar arasında bu gibi dedikodulara her zaman tesadüf

edilir. Türkiye - Amerika anlaşması iddia edildiği gibi, tatbiki güç olan bir anlaşma değildir. Kliring sistemi haricinde yegâne serbes piyasa münasebetlerini tanzim eden bir anlaşmadır. Ticaret anlaşması gayet açıktır. Amerikadan mal ithal eden tacirlere derhal döviz verilir. Alâkadar tacirlerin rekabet yüzünden çıkarılan dedikodulara ehemmiyet vermiyerek hakikati, her zaman, her müracaat vukuunda Türkofisteki memurlardan öğrenebilirler.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre, hükümet, Amerikan anlaşmasının tatbikini kolaylaştırmak için döviz meselelerinde her türlü tedbirleri itti-haz etmiştir.

Hüseyin Avni

Bir doktor pencereden düşerek öldü

Taksim civarında oturan Yahya adında bir doktor oturduğu apartmanın dördüncü kat penceresinden sokağa bakarken müvazenesini kaybederek düşüp yaralanmış ve ölmüştür. Adliye doktoru B. Enver Karan tarafından yapılan muayenede Yahyanın düşme neticesinde aldığı yaraların tesirile öldüğü anlaşıldığından cesedin gömülmesine ruhsat verilmiştir.

A K Ş A M

Sahifeleri arasına yeni bir sahife ilâve ediyor!..

HAFTANIN MİZAHİ

Başlığı altında haftada bir intişar edecek olan bu sahife kıymetli arkadaşımız

CEMAL NADİR'in

Muhtelif mevzulara aid karikatürleri ve mizahî yazılarıyla süslü olacaktır.

HAFTANIN MİZAHİ sayfelerinin birincisi yakında neşredilecektir.

Millî klâsikler

Yazan:

HALİDE EDİB

türkçenin muharrirleri üzerinde büyük tesir yapmıştır. Fakat bugünkü edebiyatımızda eksikimiz ve ihtiyacımızı en ziyade on altıncı asır Fransız mektebi dolduracağına inanıyorum. Çünkü daha evvel de dediğim gibi bu eski klâsikler tesirle bir milletin nasıl muhalled millî bir edebiyat yaratacağını gösteriyor. Belki de harpten sonra umumiyetle bütün dünyada nasıl olan lisan ve fikir kargaşalığı, ifratı, mugalataya kaçan, mübalâğa ile yapılan geçici yenilikler arasında on altıncı asır tercüme etmek, yeniden anlamağa çalışmak fikrimize inzibat verecek, zevkimizi tasfiye edecektir.

Bütün bu sebeplerden dolayı edebiyat sahasında eski klâsiklerden sonra hattâ aynı zamanda on altıncı asırla başlamağı çok faydalı buluyorum.

Bizdeki güzel türkçe yazar şair ve muharrirlerin ekseriyetinin garp tahsili fransızcada olduğu için oradan başlamağa karar veren heyet mütercim bulmakta çok müşkülât çekmiyecektir. Yeter ki, intihap edilenler türkçede hakikat üstad tanınanlardan, ve türkçeye çevirecekleri sanatkarların devrini içinden bilenlerden, zevkine varmış olanlardan olsun. Benim temennim eski klâsiklerin aksi olarak bunların ferdler tarafından yapılmasıdır. Rablais'yi türkçeye çevirmek için derin bir hars kadar esaslı bir sanatkar ruhu da lâzımdır. Fakat herhalde bilhassa on altıncı asır şaheserleri li-

sanımıza çevrilecek ise, türkçe bilemi olmasa bile gene bu devir Fransız edebiyatında mütehassıs bir Fransız müşavir olarak bulundurmak elzemdir kanaatindeyim.

Eski yeni herhangi Fransız devri şaheserleri alınır alınsın onlardan sonra yahud aynı zamanda İngiliz şaheserlerini dilimize çevirmek gerek üniversitemize fikir malzemesi olarak, gerek umumî bir fikir inkişafına, yeni bir sanat görüşüne yardım edeceği için çok faydalı olacaktır. Fakat niçin ve hangileri yapılmalı bahsi kendi başına uzunca bir mevzu olacağından ondan bugün bahsetmiyeceğim.

Avrupa sanat ve fikriyatının ötekli iki büyük lisanı olan italyanca ve almanca gelince bunların aynı zamanda yapılması imkânı olup olmadığını bilmiyorum. Alman şaheserleri ve fikriyatı için üniversitemizde çok salâhiyetli kafalar olduğuna nazaran bu meseleyi en evvel onlarla istişare etmek en doğru hareket olur. İtalyanlara gelince onların, devirlerden ziyade, muhtelif zamanlarda yetişen büyük şair, sanatkar ve fikir adamlarının eserlerini teker teker tercüme ettirmek üniversite kütüphanesi için ihmal edilemeyecek zaruretlere dendir. İspanyollar başta olarak tercümesi üniversite kütüphanesi için bir zenginlik teşkil edecek, başka milletlerin de şaheserleri vardır. Fakat biz kendi hayatımızda Fransız ve İngiliz şaheserlerinin bir kısmını bile olsun türkçemize mal edebilirsek müstakbel üniversite nesillerinin hayırla ve minnetle yadedeceği bir hizmet yapmış oluruz.

Kanun Bilgileri

Vaktinde verilmezse

Ellerini oğuşturarak yanıma geldi. Memnundu. Güllüğü, gölünce de buruşup yükselen toplu yanakları zaten ufak olan gözlerini büsbütün küçültüyordu.

— Hayrola, dedim, ne oldu? Cebinden matbu bir kira mukavelesi çıkardı, ve hususî şartlar kısmında yazılı bir maddeye işaret etti. Aynen şu cümleyi okudum:

«Kiracı kira bedelini vaktinde vermediği takdirde işbu kira mukavelesi hemen feshedilecektir.»

— Bu maddeyi havi bir mukaveleye kiracının imzasını koydurmakla ne temin ettiğinizi sanıyorsunuz? diye sordum.

— Kirayı vaktinde vermeyince, mukaveleyi hemen feshedeceğim, dedi. Kiracım ödenberi kirasını vaktinde vermez. Ben de kendisinden bıktım, usandım. Bir ay vermeyince hemen kendisini apartımandan çıkarıp kurtulacağım.

Kanun birçok şeylerde kirahyanı himaye etmiştir, dedim. Kontrat kâğıdının şu matbu maddelerine bakınız. Birçoğu kanundan alınmış olan bu şartların hemen cümlesi kirahyan lehine. Fakat Borçlar kanununun 260 ıncı maddesi de kiracıyı gözetmiştir, ve demiştir ki: Kiracı vadesi gelmiş olan kiralari vaktinde vermemiş ise, kirahyan altı ay ve daha fazla müddetli icaralarda otuz günlük, ve dah az müddetli icaralarda altı günlük, bir müddet tayin ederek kiranın bu müddet içinde

ödenmesini ve ödenmediği takdirde akti, müddetin hitamında feshedeceğini kiracıya ihtar edebilir.

İşte bu maddeye tevfikân, sizin de yapabileceğiniz şey, kiralarnı vaktinde vermeyen kiracınıza Noter vasıtasile bir ihtar yapmak ve bu ihtar - mukaveleiniz bir senelik olduğuna göre - otuz gün içinde biriken kirayı tediye etmesini ve etmezse otuzuncu gün mukaveleyi feshedeceğinizi bildirmektir.

Eğer kiracınız bu tayin ettiğiniz müddet zarfında borçlu olduğu kiralari ödemezse, o vakit kira mukavelesini feshile apartımanın tahliyesine tevessül edebilirsiniz.

Burada muhabatım sözümü kesti. — Peki amma, biz beynimizde bir mukavele yapıp kontratın hemen feshedeceğini şartettik. Bu muteberdir tabii, dedi.

— Müsaade buyurun da izahatımı bitireyim, dedim. Maddenin son kısmından daha bahsetmedim. 260 ıncı maddenin son cümlesi aynen şöyledir:

«Bu mehlî tenkisine (yani otuz veya altı günlük müddetin azaltılmasına), yahut tediye den teahhur halinde akdin hemen feshedileceğine dair yapılan mukaveleler batıldır.»

— Yani? dedi.

— Yani, dedim, demin gösterdiğiniz şartın hiç hükmü yoktur. Kanun böyle mukavele edilse bile, batıldır, diyor.

Avukat: Emcet Ağış

Afyon kongresinde buluncak Türk heyeti

Cenevrede toplanacak olan beynelmîl afyon kongresine iştirak edecek Türk heyeti, toprak mahsulleri ofisi eski müdürü B. Hamza Osman riyasetinde olarak dün akşam şehrimizden Cenevreye hareket etmiştir.

Ceket hırsız altı ay yatacak

Sultanhamamı civarında Karamürsel mensucat fabrikası satış deposundan bir ceketle bir yelek çalıp kaçarken yakalanan İsak adında biri dün Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde muhakeme edilmiş, suçu sabit görüldüğünden altı ay hapsine karar verilmiştir.

Bomba ile balık avlarken yakalandı

Karadeniz boğazi civarında İrva da Rizeli Osman sandal içinde bomba ile balık avlarken muhafaza memurları tarafından görülmüştür.

Osman kendisini yakalamak isteyen memurlara silâhla mukabele etmek istemişse de, müsade neticesinde yakalanmıştır.

Atılan kurşunlardan kimse yaralanmamıştır. Sandal içinde bir kilodan fazla dinamit bulunmuştur.

Weidmann hakkındaki idam kararı tasdik edildi

Paris 12 (A.A.) — Temyiz mahkemesi, idam mahkûmu Weidmann ve Millon ile bunların yirmi sene küreğe mahkûm suç ortakları Blanc hakkında cinayet mahkemesinin verdiği karar tasdik eylemiştir.

AKŞAM SPOR

Güreşçilerimiz Avrupadan döndüler Federasyon başkanının beyanati

Balkan güreş şampiyonası bu sene Bükreşte yapılacak

Norveçte yapılan Avrupa güreş şampiyonasına iştirak ederek 66 ve 87 kilolarda iki ikincilik elde eden milli güreş takımımız dün sabah şehrimize avdet etmiştir.

Romanya tarikle şehrimize gelen güreşçilerimiz Tophane rıhtımında Beden terbiyesi İstanbul mntakası erkânı ile büyük bir sporcu kalabalığı tarafından karşılanmış ve kendilerine büketler verilmiştir.

Kafile reisi bulunan Güreş federasyonu başkanı Vehbi Emre seyahat ve takımın yaptığı müsabakalar hakkında spor muharririmize aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

— Bu defaki Avrupa şampiyonasında büyük Mustafa ve Ankaralı Yaşar kendi sükletlerinin ikinciliğini almak muvaffakiyetini gösterdiler. Takımımızın daha iyi netice ile avdeti etmemesine sebep olarak şanssızlığımızın mühim rol oynadığını yazabilirsiniz. Şu kadar ki Ankaralı Yaşar kendi sükletinde şampiyon olan İsveçliyi mağlup ettiği halde puanların çapraşık hesapları yüzünden ikincisi oldu.

Takımdaki bütün elemanlarımız ümidin fevkinde enerji ile çalıştılar. Fakat unutmamak lazımdır ki rakiplerimiz de o nisbette kıymetli güreşçilerden teşkil edilmişti. Binlerce sporcu içinden seçilen Avrupanın bu mümtaz güreşçileri arasında kendimizden takdire bahsettirebilmek bile bizim için büyük bir kazançtır.

Seyahatımız normal şartlar altında geçmiştir. Bütün uğradığımız şehirlerde Türk güreş takımı lehine kardeşane tezahüratta bulunulmuştur. Velhasıl bu seferki şampiyonadan memnun olarak davet ettik.

Sırası gelmişken bildireyim ki bu seneki Balkan güreş şampiyonasının Bükreşte yapılması hakkında seyahatten avdetten Bükreşte Romanya güreş federasyonu erkânı ile yaptığım temasta mutabık kalmıştır.

Bu seneki Balkan güreş şampiyonası yaptığımız anlaşma mucibince 24 temmuzda Bükreşte icra edilecektir. Bu güreşlere iştirak edecek takımı tesbit etmek için, haziran nihayetinde Ankarada yapılacağı evvelce taayyün eden Türkiye güreş birincilikleri bize miyar olacaktır.

Bu müsabakalarda teferrüt edenler takıma alınacaklardır.

Güreşçilerimizin Balkan şampiyonluğunu bu sene de kazanacaklarını kuvvetle ümid etmekteyim.

Mektepliler futbol şampiyonası bugün nihayetleniyor

Haydarpaşa - Işık liseleri, şampiyonluğu aralarında paylaşacaklar

Mektepliler arasında tertip edilen futbol şampiyonluk maçları bugün Taksim stadında yapılacak Haydarpaşa - Işık lisesi maçı ile nihayet bulacak ve bu seneki şampiyon belli olacaktır.

Beden terbiyesi kanunu ile faaliyete geçilen mektepler arası spor karşılaşmaları vaktin müsaadesizliği yüzünden bu sene ancak turnua şeklinde yapılabiliştir.

Bu müsabakalar gelecek sene lig maçları usulü ile tertip edileceğinden bu seneki gibi kısa olmayacak ve bütün sonra devam edecektir.

Bugün final müsabakasını oynayacak olan Haydarpaşa ve Işık lisesi

takımları rakiplerini mağlup etmiş olduklarından kuvvetli birer takıma malik bulunmaktadır.

İçlerinde mekteplilerin klüplerde oynamayacağı hakkındaki karardan evvel birinci sınıf klüplerimizde yer almış oyuncular bulunmaktadır. Bilhassa Galatasaraylı Salim, Vefalı Hüseyin, Fenerli Fikret (küçük), Beykozlu Gazanfer bunların başında gelmektedir.

Şampiyonu tayin edecek bu mühim müsabaka bugün saat 15 de yapılacaktır.

Bu müsabakadan sonra da kız talebeler arasında atış müsabakalarının finalleri yapılacaktır.

Yozgadda spor faaliyeti

Yozgad spor bölgesi takımı

Yozgad (Akşam).— Vilâyetimiz spor bölgesinin her şubesinde hümmalı bir çalışma göze çarpmaktadır.

Atlı spor kolu, Türkün en eski, milli sporlarından olan ve bilhassa Orta Anadolu'da büyük bir alâka ile seyredilen cirit oyunları, memleketimizde de, spor bölgesinin himayesin-

de muntazam bir surette memleketin güzide binicilerinin iştirakile yapılmakta ve kalabalık bir halk kütlesi tarafından seyredilmektedir.

28 mayısta bölge menfaatine yapılacak ilkbahar at koşusu için şimdiden lâzımgelen hazırlıklar başlamıştır. Futbol takımları, bölge ve alay

Idman şenlikleri provası

19 Mayısta yapılacak idman şenlikleri provası dün Kadıköyünde Fenerbahçe stadında yapılmıştır. Yukarıdaki resimde bu provadan birkaç poz görünüyor.

Fenerbahçe dün sabah İzmir'e gitti

Milli küme fikstürü mucibince yarın Ateşspor, pazar günü Doğansporla karşılaşacak olan Fenerbahçe takımı dün sabah kalabalık bir kafiye halinde İzmir'e hareket etmiştir.

Kafiye 20 futbolcu, iki idareci olmak üzere 22 kişiden mürekkeptir.

Muhacim Yaşar ve Basriden mada bütün oyuncular İzmir'e gitmişlerdir. Fenerlilerin İzmir maçları için federasyon tarafından İzmirli Mustafa ile Esad hakem olarak intihap edilmiştir.

gençleri her pazar muntazam maçlar yapmakta ve civar vilâyetlere gidilmek üzere hazırlıklar yapılmaktadır.

Memleketin en büyük ihtiyaçlarını daima göz önünden ayırmayan sayın valimiz B. Feyzi Gürel, memleketi bir stadyom yapılması için bütün kuvvete çalışmaktadır.

Atletlerimizin Mısır seyahati

Mısır atletizm federasyonu tarafından Kahirede tertip edilen beynelmîl atletizm müsabakalarına davet edilen Türk atletizm takımı bugün İskenderiye'ye müteveccihen hareket edecektir. Bu müsabakalara bizden başka Yunan atletleri de davet edilmiş bulunduğlarından Yunanistanın en meşhur atletleri geçen hafta içinde Kahireye gitmişlerdir.

Atletizm federasyonu tarafından bu müsabakalar için aşağıdaki atletlerin gitmesi kararlaştırılmıştır. Sürat koşuları için Gören, yarı mukavemet koşuları için Galip, uzun mesafe koşuları için Rıza Maksud, manialı koşular için Faik, yüksek ve üç adım için Pulad, gülle ve disk için Arat.

Atletlerimizin başında kıymetli idarecilerimizden bay Adil Giray'ın bulunması Beden terbiyesi direktörlüğü tensip etmiştir.

Müsabakalar mayısın 17 ve 19 unda yapılacaktır.

AKŞAM'ın tefrikası

Tefrika No. 92

AŞKIN KURBANI

— Büyük macera romanı —

Nakleden: (Vâ-Nû)

«— Kimseden şüphe etmemeleri için işte kendi elle yazdığı mektup... Yazıyı taklid etmek zahmetine bile girmedim... Hemşiresi için kazdığı kuyuya kendi düştü.»

Zehir miktarını fazla koyduğu için Perihanın kismeye birşey söylemeden derhal öleceğine emindi.

Yolda hızlı hızlı yürürken kendi kendini teselli ediyordu:

«— Öldürmek!... Tabiatın bir kanunu... Her yaşayan mahlûk, diğerinin hayatına kasdeder... Vicdan azabı çekilir mi!... Hiç de çekmedim... Bilâkis Suriyeli banker öldükten sonra içimin sevinçle kabardığını duydum... Bugün de zerrece tehlikeye maruz değilim... Perihan yok olacak... Ben de mevkinden rahat rahat yaşayacağım... Hattâ mirasına konacağım... Zengin olacağım... Ratip de kendini yesin dursun!.. Ne söylerse söylesin... Kızı vermedim diye iftira atıyor zannedecekler...»

Hızlı hızlı yürüyordu. Âdeta kaçarcasına...

Kaçmak!

Delimiydi?.. Neden korkuyordu sanki?.. Yanından geçen bir adam, onun böyle gayrı muntazam yürüyüşüne hayretle baktı. Refet bu bakıştan ürktü. Ve büyük bir azımla kendini toplamaya, sakin olmağa gayret etti.

Fakat gayri ihtiyari, iki dakikada bir, başını arkaya doğru çeviriyor ve bütün vücudunun ter içinde kaldığını hissediyordu.

Taksime doğru gelirken, gazinoların birinde, Nadirenin hizmetçisinin bir erkekle oturduğunu gördü.

«— Allah Allah... Bu kızın işi ne burada?.. Niçin hanımını yalnız bırakmış?..» diye düşündü.

Belki Nadire de sokağa çıkmıştır...

Bu fikir hiç de hoşuna gitmedi. Zira onu bu akşam mutlaka görmek istiyordu. Dosdoğru, apartmandan içeri girdi. Anahtarı vardı. Kapıyı açtı ve boş zannettiği Nadirenin yatak odasında bir kahkaha işitti.

Hemen tokmağı çevirdi. Fakat kapı kilitli...

— Aç... Nadire!... Aç, ben geldim...

Gene bir fıslıtı işitir gibi oldu. Tekrar bağırdı:

— Aç Nadire... Benim...

Kapı aralandı, yarı çıplak halde genç kadın göründü, pembe krep döşin gömleğinin askıları düşmüş, mermer gibi omuzu ve gerdanı görünüyordu. Altın gibi saçlarının perişanlığı yüzüne ayrıca bir güzellik veriyordu.

Erkeği görünce hayretle sordu:

— Gene geldin? Hani bu akşam kızlarında kalacaktın?

— Evet öyle idi amma...

— Benim kız nerelerde? Senin geldiğini görmedi mi?

— Hizmetçin gazinoda bir erkekle oturuyordu. Anahtarım olduğu için seslenmedim.

— Vay hınzır karı vay... Ben ona bir yere gitmemesini tenbih etmişim. Hastayım. Başım ağrıyor... Kimse ile konuşacak halim yok... Hattâ seninle bile!...

— Vah vah... Geçmiş olsun... Fakat beni dinle! Hayatımın gayet mühim bir anıdayım... Mühim hâdiseler zuhur etti. Seninle bu hususta görüşmek mecburiyetindeyim. Zira beni sevdiğine şüphem yok.

— Tabii!

— O halde yapacağım teklifi tereddüdsüz kabul edeceğine eminim... Derhal şimdi gitmemiz lazım.

— Nereye?

— Şimdilik Mısır'a... Oradan da Al-

lah bilir... Belki Hindistana kadar uzanırız.

— Hindistana mı?

— Yanımda epey para var. Geçen seferki gibi sıkıntıya düşmezsin. Merak etme!

Nadire dostunun sözlerini lâkayd bir kulakla dinliyordu. Alay ederek cevap verdi.

— Galiba bu akşam rakıyı fazla kaçırmışsın... Böyle geç vakit birdenbire yola çıkılır mı? Hem ben artık seyahatten vaz geçtim... Bunları yarın konuşuruz.

— Hayır imkânsız... Yarına kalamaz... Bu gece karar vermek lazım... Bak, Nadire! Pek büyük bir felâketin karşısındayım... Ancak kaçmak suretile belki kurtulurum.

— O halde bensiz git!

— Sensiz mi? Buna imkân var mı? Senin yüzünden ne derkelere indiğimi bilmiyorum musun. Tek seni kaybetmek için hırsızlık yaptım. Katil oldum!...

— Hırsızlık... Evet... Fakat katillik?.. Deli misin?

— Hayır, deli değilim... Doğruyu söylüyorum. Aşkı yüzünden bu kadar fedakârlık yapan bir erkeği kolay kolay bırakamazsın.

Sonra uzun uzun bütün yaptıklarını anlattı. Vehbi Tahiri nasıl öldüğünü, kendisine bir tehlike teşkil eden Perihandan kurtulmak için onu nasıl

zehirlediğini... Hepsini anlattı.

— Şimdi ne dersin?.. Bana ne tavsiye edersin? Kaçmak mı doğru; yoksa cüretle mücadeleye devam mı?

Genç kadın, korku ve nefretle bu itirafı dinlemişti.

— Bunları sen mi yaptın? Nasıl yaptın? - diye söylendi.

— Evet ben yaptım... Anla, seni ne kadar seviyorum! Hep bunları senin yüzünden yaptım...

— Aşkolsun! Beni öne sürme... Sanki Vehbi Tahiri öldürmekle marifet mi yaptın? Mevkiimi, bütçemi sarstın şimdi de «kızım» dediğin kadını zehirledin... Utanmadan birlikte kaçma diye teklif ediyorsun... Defol, alçak! Katil, hırsız herif! Defol... Gözüm seni görmesin!... Yoksa vallahi seni polise haber veririm... Şeriki cürmünmüşüm gibi seninle birlikte hapishanelerde sürüklenmeğe vaktim yok!

Genç kadının bu sözleri Refeti kızdırmakla beraber gene sükununu muhafaza ederek yalvardı:

— Nadire! Benim yüzümden sana hiç bir fenalık gelmez... Benimle gerik olmadığın her zaman kolaylıkla isbat edebilirsin. Gideceğimiz mekâklerde farzı muhal yakalanacak olsam bile sana kimse dokunmaz... Fakat şunu iyi bil ki senden ayrılamam... Yalnız gidemem... Sen de beni bırakamazsın! Çünkü bana açarsın. Beni seversin değil mi? (Arkası var)

En eski doktorumuz anlatıyor

Haremağası üstüste üç kilitli kapıyı açtı, beni içeriye soktu...

Elli sene evvelki Paris görülecek şeydi. şehrin çok şairane manzarası vardı...

Elli sene tebabet hayatını yaşamış doktorlarımızın şerefine Türk hekimleri Dostluk ve Yardım cemiyeti tarafından bugün saat on altıda Tokatlıyan salonunda bir jübile hazırlanmıştır. Tıbbiye mektebinin en eski mezunu, doktorlarımızın en kadimlisi general Hazım Bellisanı Bebekteki evinde buldum. 81 yaşına rağmen hâlâ dinç olan operatör Hazım o günü Heybeldaya kadar gitmiş ve tekrar evine dönmüştü. Doktorların en kadimlisi:

— Heybeliada Hüseyn Rahmi'yi ziyaretten geliyorum, dedi, o benim çocukluk arkadaşımıdır. Evlerimiz birbirine pek yakındı. Çocukluğumuz beraber geçmişti. Daha çocukluğunda Hüseyn Rahminin zekası göze çarpardı.

— Aynı yaşta mısınız?
— Hayır, Hüseyn Rahmi bana nazaran epey küçüktür. Maamafih ben Hüseyn Rahminen yaşça büyük olduğumu söylediğim zaman ihtiyarladığımı kabul etmiyorum. Yalnız yaşam biraz ilerledi. Yoksa hayatımda hiçbir değişiklik görmüyorum.

— Kaç senesinde tıbbiyeden çıktınız?

— Tam 1299 senesinde... Sonra Parise gittim. Yani elli sene evvelki Parise... O zaman Paris görülecek şeydi. Şimdiki Parisi bilmiyorum. Lâkin o vakit sokakları dolduran otomobiller filân yoktu. Hep kupa arabaları, omnibüsler. Şehrin çok şairane bir manzarası vardı. Talebelik arkadaşlarım da gayet iyi ve kıymetli insanlardı: Besim Ömer, operatör Cemil...

O zaman hepimiz adeta çocuktuk. Kafe Vaşet de akşamları toplanırdık. Sara Bernardın sanatını pek beğenirdik.

Onun meşhur Jan Dark piyesini seyretmek için bazan tiyatroya girdim.

Fakat üçümüz de gayet uslu, derslerine pek düşkün çocuklardık. Paristen İstanbul'a ilk defa ben döndüm. Bir hafta sonra da doktor Cemil geldi. O zamana kadar memlekette doktorluk, bilhassa operatörlük pek geride idi. Biz Avrupada gördüklerimizi buraya getirdik.

— Sizin doktorluğa başladığınız devirlerde taassup pek şiddetli idi. Bu şerait altında doktorluk ederken müşkülata uğradınız mı?

— Tabii... Bilhassa hasta kadınların muayenesinde pek müşkülata uğruyordum. Size bir vaka anlatayım: Bir gün çok meşhur bir paşanın Emirgandaki yalısına bir kadın hastanın muayenesi için çağırılmıştım. Zaten paşayı da daima ben muayene ve tedavi ederdim. Bu sefer hasta olan kadın paşanın hareminden ve onun pek alâkadar olduğu bir kimsede idi. Kadının göğüslerinden birinde kanser olup olmadığından şüphe ediliyordu.

Yahya geldim: Paşa:
— Lütfen hareme girip hastayı muayene ediniz... dedi.

Önüne bir haremağası düştü. İlerledik. Bir kapı önünde durduk. Haremağası bir deste anahtar çıkardı. Bunların içinden birini ayırdı. Kapıya soktu. Kiliti çevirdi. Açılaz kapıdan içeriye girdik.

İlerledik. Bir kapı daha.. Haremağası elinde şangur şangur salladığı anahtarlardan birini daha ayırdı. Onu da kapının deliğine soktu. İkinci kilitli açtı. Yine içeriye girdik. İlerledik. Üçüncü bir kilitli kapının önüne gelince artık sabrım tükenmişti.

— Bu kapıları arkası arkasına böyle kilitlemeye neden lüzum görüyorsunuz? diye sordum.

Haremağası tuhaf tuhaf yüzüme bakarak:

En eski doktorumuz operatör General Hazım Bellisan

— Bu kilitli kapıların arkasında harem var da ondan.. cevabını verdi.

Bu suretle üç kilitli kapıyı açıp bir odaya girdik. Bir köşede her taraftı örtülü, yalnız bilekleri dışarıda bir kadın vardı.

Harem ağasına:

— Hastanın göğsünde kanser olduğundan şüpheleniliyor. Hatta bir de çıban olduğunu söylüyorsunuz. Bunun için çıbanı görmem lâzım.. dedi.

Harem ağası:

— Olmaz!.. Katiyen olmaz.. Hastanın bileklerinden muayene ediniz, cevabını verdi

Baktım, olmayacak, haremağasına derd anlatmak imkânı yok. Paşaya haber gönderdim. Güç halle hastayı istediğim gibi muayeneye imkân buldum... Daha bu kabilinden birçok sahnelerle karşılaşmışım.

Yarım asırdan fazla bir müddet-tenberi operatörlük eden general Hazım sordum:

— Acaba bugünkü bu apandisit bolluğuna ne dersiniz? Uzun yıllardanberi ameliyat yapıyorsunuz. Eskiden niçin apandisit vakaları bu kadar çok değildi?

— İyi hatırlarım. Bundan epeyce evvel yine bir sene apandisit çoğalmıştı. Gayet kısa bir müddette yalnız bana elli apandisit vakası gelmişti. Bugünkü nesillerde apandisit vesaire gibi hastalıkların eskiye nazaran daha çok görünmesinin sebebi bence şudur: İnsanlar şimdi eskisine nazaran sıhhatlerine daha kıymet veriyorlar. İnsanlar daha nazık ve sıhhatlerine daha düşkün oldu-

lar. Doktorun kıymetini daha iyi anladılar. Eskiden doktora ancak pek ağır hastalar, hatta bütün halinde müracaat ederlerdi. Bugün kendilerinde bir arıza görünce gayet doğru olarak hemen doktora koşuyorlar.

Doktorların en eskisine sordum:

— Affedersiniz efendim, İnsan sizin yaşınıza gelince etrafını, hayatı nasıl görüyor? Dünyayı gördünüzde ne gibi değişiklikler buluyorsunuz?

— Kendimde hiçbir değişiklik görmüyorum. Bir kere son derecede zindeyim. Hayatımdan gayet memnunum. Hastalığım yok. Zaten öteden beri mide, barsak, vesaire gibi hastalıklar çektiğimi de bilmem.

Hele beş sene evveline yani yetmiş beşine gelinceye kadar son derece iyi idim. Bugün de meselâ gayet mükemmel yol yürürüm. Amma yokuş olmamak şartı... Düz bir yerde sizinle yola çıkarım. Müsaadenizle sizi geride bırakabilirim. Hiç korkmayınız. İhtiyarlık öyle anlaşılacağı gibi müthiş, korkunç bir şey değil.

— Peki sizin yaşınızda böyle sıhhatli olmak için ne yaptınız? Nasıl hareket ettiniz?

— Hayatımda her şeyde itidalle hareket ettim. Meselâ 66 senedenberi sigara içerim. Fakat itidalle... Her kes gibi ben de pek az olmak şartıyla mecbur olunca alkol alırım. Lâkin itidalle... Eğlendiğim, düğünlere, meclislere gittiğim uykusuz kaldığım olur, fakat itidalle.. Yani her şeyde itidalle hareket edilirse insan çok iyi yaşar.

Yalnız elli yaşından sonra yaşamın rejimini biraz daha sıkı yapmak lâzımdır.

— Hayatınızda kendinizi hangi zamanlarda en iyi hissettiniz?

— 40-45 yaşları arasında... Bu zaman insanın en mükemmel zamanı.

— Bugünkü zevklerin nedir?

— Torunlarımı sevmek.. Emin olun bugün torunlarımı sevmenin zevkini, bunun verdiği neşeyi, gençlik zevklerinden hiçbirine değişmem...

— Meslektaşlarınızın sizin için hazırladıkları jübile için ne dersiniz?

— Bundan son derece mütehayyirim. O kadar ki adeta hislerimi anlatacak kelime bulamıyorum. Meslektaşlarımızın bu kadirşinashığı biz eski doktorları son derecede mütehasis etti. Her işte önyak olan vazife alan doktorların bu hareketini takdis etmek kabil midir?

Hükmət Feridun Es

Ege ressamaları bir sergi açtı

İzmir (Akşam) — Ege ressamalarının tertip ettikleri 5 inci resim sergisi İzmir Halkevinde açılmıştır. Yapılan törene İzmir mebusu, İzmir eski Halkevi reisi Bn. Şehime Yunus kısa bir nutuk söylemiş, sonra davetliler sergiyi gezmişlerdir. Sergide Ege ressamaları ile amatör ressamaların (100) den fazla tablo ve eserleri teşhir edilmektedir.

Gazetemizin çıkmadığı günler zarfında cereyan eden mühim hadiseler

B. Potemkin'in seyahati — İngiliz - Sovyet müzakereleri — İngiliz ve Fransız Başvekillerinin nutukları — Prens Paul'un Roma, mareşal Balbo'nun Kahire seyahatleri — Alman - İtalyan ittifakı

Gazetemizin çıkmadığı günler zarfında vuku bulan mühim hadiseleri hülâseten yazıyoruz:

İngiltere-Sovyet müzakereleri

Üç haftadanberi, İngiltere ile Sovyet Rusya arasında cereyan eden müzakereler henüz neticelenmemekle beraber, mühim terakkiler kaydedilmiştir. İki büyük devlet taarruza karşı bir müdafaa cephesi teşkilı hususunda esas itibarile anlaşmışlardır. İki hükümet arasında elyevm müzakere edilmekte olan noktalar şunlardır:

İngiltere ile Fransa Polonya ve Romanya karşı giriştikleri taahhütlerin tatbiki neticesinde askerî hareketlerde bulunmağa mecbur kaldıkları takdirde Sovyet Rusyanın derhal kendilerine yardımda bulunmasını talep ediyorlar.

Sovyet Rusya da bu taahhüdün mütakabil olmasını, Sovyet taahhütlerinin askerî anlaşmalar ile tamamlanmasını, komşu memleketlere verilen garantinin Baltık devletlerine de teşmilini istiyor. Bu noktalar etrafında cereyan etmekte olan müzakerelerin pek yakında neticelenmesi ve Sovyet Rusyanın da iltihakile müdafaa cephesinin tamamlanması muhakkak addedilebilir.

Bay Potemkinin Ankara seyahati

Sovyet Hariciye komiser muavini, B. Potemkin Ankara'da bir hafta kaldıktan sonra memleketimizden ayrılmış ve Sofya, Bükreş, ve Varşovaya uğrayarak Moskovaya dönmüştür.

B. Potemkinin Ankara'da yaptığı temaslara şayanı memnuniyet neticeleri vermiştir.

Bu hususta neşredilen tebliğde ez-cümle deniliyor ki:

«Türk ve Sovyet devlet adamlarının bu teması esasında iki dost memleketin hükümetleri arasında beynelmîl meseleler ve Türk - Sovyet münasebetlerini alâkadar eden hususî meseleler hakkında görüş beraberliği mevcut olduğu bir kere daha müşahade ve tesbit edilmiştir.

İki komşu ve dost memleket, kendilerini birleştiren ve kuvvetle bağlı bulundukları sulh davası için kıymetli bir zaman teşkil eden sağlam rabitaları daha ziyade takviyeye azmetmiş bulunmaktadırlar.

Türk ve Sovyet hükümetleri barışın ve emniyetin muhafazası hususundaki mütakabil ve müvazı gayretlerine devam edecekler ve B. Potemkinin Ankara ziyareti esasında da olduğu gibi, müşterek menfaatlerini alâkadar eden siyasi mahiyetkili bütün malûmatı teatî edilemek üzere devamlı bir temas halinde bulunacaklardır.»

Prens Pol'un Romayı ziyareti

Yugoslavya kral naibi prens Pol zevcesi prenses Olga ile beraber, Romaya giderek üç gün İtalya kralı ve kraliçesinin misafiri olmuşlar, şereflerine verilen resmi ziyafette, ve Napolide İtalyan donanması tarafından yapılan geçid resminde hazır bulunmuşlardır.

Bu münasebetle irad edilen nutuklarda iki devletin sulha merbutiyetleri kaydedilmiştir. Berlin ve Roma hükümetleri, Yugoslavyanın totaliter devletler blokuna iltihakını temin için siyasi gayretler sarfından ve Yugoslavya ile Macaristan arasında bir mukarenet temini için uğraşmaktan geri kalmıyorlar. Fakat şimdiye kadar gelen haberler, Yugoslavyanın, totaliter devletler blokuna iltihakını gösterecek bir mahiyette değildir.

Mareşal Balbo Kahirede

Bu haftanın siyasi hadiselerinden biri de Trablus İtalyan umumî valisi mareşal Balbonun Kahireyi ziyareti. Bu anî seyahatin hakiki hedefi anlaşılabilir. Maamafih gelen haberlere göre, mareşal Balbo, İtalyanın Mısır karşı tecavüzî emeller beslemediğine dair teminat vermiştir. Mısır gazeteleri, bu teminata inanılabilir için Trablusgarpteki İtalyan kuvvetlerinin azaltılması lâzımgeldiğini kaydediyorlar.

Mısır Maşvekilî Mahmud paşa, mareşal Balbonun kral Faruk'a hitaben İtalyan kralının bir mesajını hamil olduğunu tezip etmiştir.

Alman - İtalyan ittifakı

Alman Hariciye Nazırı von Ribbentropun Milânoyu ziyareti esnasında Kont Ciano ile yaptığı mülakat neticesinde, Almanya ile İtalya arasında askerî ve siyasi bir pakt akdına karar verilmiştir.

İtalya ile Almanya arasında üç senedenberi beynelmîl meselelerde görülen teşriki mesai nazarı itibare alınrsa, İtalyan - Alman ittifakı elyevm mevcut fiili vaziyeti değiştirmediği ve aradaki sıkı teşriki mesaiye hukuki bir mahiyet vermekte olduğu görülmüştür.

B. Chamberlain ve Daladier'nin nutukları

Fransız ve İngiliz Başvekillerini, memleketlerinin beynelmîl hadiseler karşısında vaziyetini izah için iki mühim nutuk irad etmişlerdir. B. Daladier, nutkunda milyonlarca Fransızın memleketin müdafaa için durmadan çalıştıklarını söyledikten sonra milletleri ayırabilecek menfaat iltifatlarının sulhperverane bir teşriki mesai ile mi yoksa cebir ve kuvvetle mi halledileceği bilinmesi lâzım geldiğini kaydettikten ve «Milletler arasındaki sulh aşkı o kadar derindir ki, kuvvet teşebbüslerini setretmek için sulhü ebedî sürmeğe mecbur kalmışlardır.» dedikten sonra «Fransanın arzusu bütün memleketlere hürmet etmek çerçevesi dahilinde serbes bir teşriki mesaide bulunmak» olduğunu söylemiş ve demiştir ki:

«Bu sebepten dolayıdır ki Fransız hükümeti, kendi ve bizim hayatı menfaatlerimizin müdafaa için Fransa ile teşriki mesai etmek isteyen milletlerle sarıh ve açık taahhüdler akdetmiş, Avrupanın diğer mntakalarında bulunan bazı memleketlere İngiltere ile bittilâf garantileri vermiştir.

Diger müzakereler de cereyan etmekte ve bütün sulh sever milletler bu teşriki mesaiye davetli bulunmaktadır.

Hükümet, Şarki Akdenizde sulhü muhafazaya matuf bir garanti iltifakı akdi için Türkiye ile müzakereye devam ediyor. İki memleket arasında uzun zamandanberi muallâk duran bir meseleyi en dostane bir zihniyetle halletmek arzusundadır. General Weygand'ın Türkiye'yi ziyareti, iki milleti birbirine bağlayan hürmet ve dostluğun ne kadar derin olduğunu isbat etmiştir.

Fransız hükümeti, Sovyet Rusyanın karşılıklı yardım teşebbüsüne iştirakını esaslı bir surette şayanı arzı addeder.

1935 tarihli Sovyet - Fransız paktı daima meridit. İttifakın eşkâli hakkında İngiliz - Sovyet ve Fransız hükümetleri arasında hâlâ bazı nokta nazar ihtilâfları mevcut ise de sulhün yüksek menfaatlerini müşterek bir hareketle korumak lüzumunda daha müzakerelerin bidayetinde anlaşma hasıl olmuştur.»

İngiliz Başvekilî B. Chamberlain, Albert Hallda muhafazakâr kadınların içtimamda bir nutuk söylemiş ve ez-cümle demiştir ki:

«Eğer Almanyanın, dünyaya tahakküm etmeğe niyeti yoksa bizden hiç bir korkusu olamaz. Almanyanın işleri, biz alâkadar etmez, fakat Bohemya ile Moravya, tecavüze uğradıkları zaman diğer devletler, bunu sırasile kendilerine dokunacak bir bel' siyasetinin başlangıcı olup olmadığını sormuşlardır.»

B. Chamberlain, Almanyanın meşru inkişafına ve ticaretine mani olmasını ve Almanyayı çember içine almayı hiçbir zaman düşünmüş olmadığını temin ettikten sonra, devamlı demiştir ki:

«İngiltere, kuvvete boyun eğmemeye azmetmiştir. Kuvvetimize güvenerek yaptığımız için sulh ve adalet için olduğuna kanlız. Bugünkü vaziyetin hassas noktası Danzigdir. Danzig meselesinde İngilterenin vaziyeti, açık ve sarıhtır. Eğer vaziyeti kuvvetle ve Lehistanın istiklâlini tehdit edecek şekilde değiştirecek bir teşebbüs vaki olursa bu, umumî bir ihtilâfa sebebiyet verecek ve İngiltereyi nakabilî içtinap bir surette sürükleyecektir. Kendisinden ve teslihatından emin olan Büyük Britanya, bir Diktat'ya boyun eğmeğe hazırdir.»

Çinde bir enternasyonal mntakaya Japon kıtaları çıkarıldı

Şanghay 12 (A.A.) — Amoy enternasyonal mntakasına Japon kıtaatı çıkarılmıştır.

ALMAN ORDUSU

Kuvvetli ve zayıf tarafları

Şimdiki tabirle «Otoriter» devletlerin büyük dayanağı ve taarruz için en çok güvendikleri şüphesiz Alman ordusudur. Bu ordu bizce meçhul değildir. 1915 den 1918 mütarekesine kadar yanyana ve hattâ bazan bizat kendi safları içerisinde harp ettiğimiz bu orduyu bir buçuk sene evvel yakından bir kere daha görmek fırsatını bulduk.

Tarihi Nürnberg şehrinin yüz bin kişiyi içerebilecek stadyomunda ve Alman delikanlılarının futbol oynadıkları sahada 15.000 piyade, iki tank alayı, bir süvari, bir topçu alayı, bir istihkâm taburu ve daha bir sürü makineli, makinesiz kıtalar duruyor. Bütün bu on binlerce insana hoparlörlerle kumanda ediliyor:

— Selâm dur!

— Silâh omuza!...

Ve siz ancak bir takımda işitilebilecek bir intizamla «şrak!» sesleri duyuyorsunuz. Sonra gene hoparlör bağıyor:

— Bütün kıtalar stadyomun üç kapısından dışarı çıkacaktır. Lütfen sahayı tahliye zamanını tesbit için saatlerinize bakınız. Sonra:

— Marş kumadasını veriyor. En az otuz bin insan, bir kaç bin hayvan ve dört beş yüz makineden ibaret bu koca heyet sessiz sadasız, birbirine çatışmadan, düşüp kalkmadan, koşmadan intizamla yürüyor, bir anda ve yalnız üç kapıdan meydan boşalıyor, tekrar saatinize bakıyorsunuz, spikerle beraber siz de tesbit ediyorsunuz ki:

— Dokuz dakika ve bir kaç saniye içinde bu iki tümenenden fazla kuvvet stadyomu terk etmiştir.

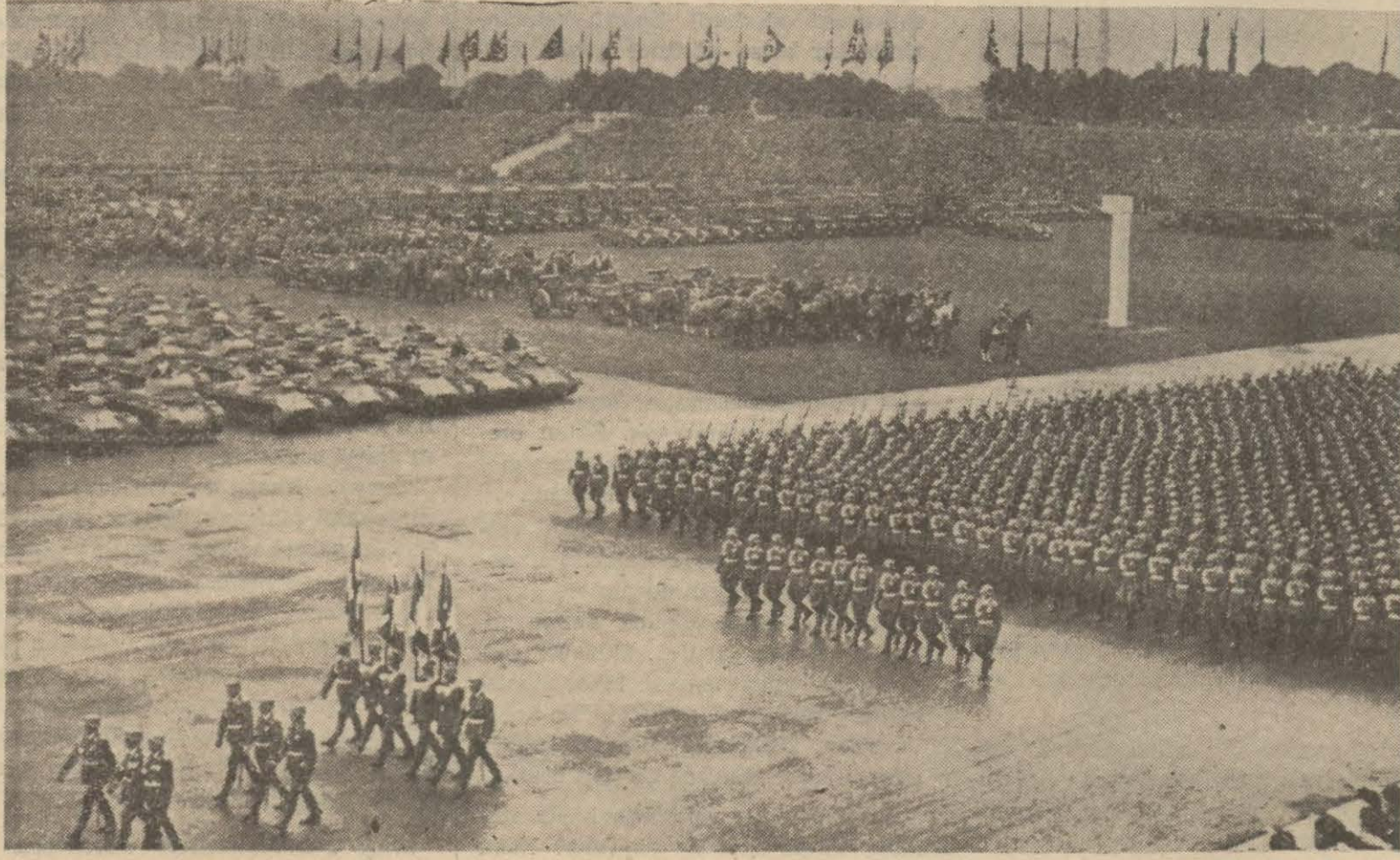
İşte dünün ve bugünün Alman ordusu. Fakat bütün dünyaca malûm olan bu intizama bakarak onun manen hiç bir zayıf tarafı bulunmadığını sanmak yanlıştır. 1916 senesinde imparatorun, İtilâf devletlerine yaptığı sulh teklifine cevap almayınca etraflarının bütün dünyaca sarılmış bulunduğunu gören genç Alman subaylarının acı acı şikâyetleri, ümitsiz sözleri hâlâ kulağımızdadır:

— Biz bu işte kaybettik. Şimdi artık yalnız şerefimizi kurtarmak için çarpışacağız.

Almanı harbe susamış, kavgâ arar bir insan zannetmek hatadır. O; kültürlü bir insan, rahatını, evinin huzurunu, bahçesinin çiçeklerini çok seven, ferd itibarıyla kavgadan çok gekinen bir «yapıcı»dır. Son fırsattan bilistifade her sınıftan bir sürü Almanla ve âdeta anket yaparcasına muhtemel harpten konuştuğumuz zaman bu insanların hepsi çok içten ve samimi bir sesle aynı şeyi söylediler: «Harb bir fecaattir» dediler. Belki bu adamlar bundan evvelki harplerde de gene samimi olarak böyle demişlerdi. Fakat ne çare ki mazide olduğu gibi bugün de en korkunç bir harp âleti ve vasıtası olarak Avrupalının başı ucunda asılı durmaktadır.

Bu neden böyledir? Bu sorunun cevabı bu yazıların ne mevzuunu, ne de maksadını teşkil eder. Hattâ işin bu manevî cephesini tedkike kadar geliş te, sırf ordu kudretinde, yeni tabirle bir memleketin harp potansiyelinde manevî kuvvetin de büyük bir unsur olmasındandır. Top, tüfek, hattâ tank ve tayyare kadar, bunları kullananların manevî tarafları da bir zafer veya mağlûbiyet âmilidir. Orduları yalnız maddî şekilleri değil, manevî hâletleri ile de gözönünde bulundurmak gerektir.

Biz de maddî kuvvetlerini sayıp dökmeden önce Alman ordusunun bu manevî taraflarını tebarüz ettir-

Alman ordusunun bir geçid resmi

Yazan :

M. Şevki Yazman

rilip durmaktadır. Son malûmata göre teşkilât şudur:

Hazar teşkilât merkezleri Berlin, Kassel, Dresden, Leipzig ve Viyana olmak üzere beş grup veya beş ordu mintakasına ayrılmıştır.

1 den 16 ya kadar numara alan kolordular eski Almanya dahilinde ve 17, 18 inci kolordular Avusturyada bulunmaktadır. Her kolordu üç piyade tümeninden mükrekkep olduğuna göre yeni teşkil olunanlarla beraber Almanya'da hâlen 54 piyade tümeni, 7 süvari tümeni, 5 zırhlı tümeni (tank) ve müteferrik makineli birliklerden teşekkül etmektedir. Maamafih bu miktara yeni birlikler ilâve edilmiş bulunması da muhtemeldir.)

Alman piyade tümenlerinde olduğu gibi Alman piyade alayları da yeni muharebe icaplarına göre çok takviye edilmiş ve başlıbaşına bir tabiye vazifesini görececek hale sokulmuşlardır. Bu bakımdan teşkilâtı entere-sandır. Meselâ piyade tümeninin kuruluşu şöyledir:

- 3 Piyade alayı
- 1 Hafif topçu alayı
- 1 Ağır topçu alayı
- 1 Keşif kıtası (zırhlı otomobil ve motosikletlerden müteşekkil)
- 1 İstihkâm taburu
- 1 Muhabere taburu
- 1 Tank def'i kıtası.

Bir Alman piyade alayı ise şunlardan tereküp eder:

3 Piyade taburu (her taburda üç piyade, bir ağır makineli bölük vardır)

- 1 Piyade topçu bölüğü
- 1 Tank def'i bölüğü
- 1 Muhabere takımı
- 1 İstihkâm takımı
- 1 Süvari takımı
- 1 Hafif cephane kolu (kısmen motörlü).

Bu teşkillerden görülür ki Almanlar piyadeyi alaya kadar çok miktarda topçu ve tank def'i kıtalarla teçhiz ederek mümkün olduğu kadar müstakil ve serbes harekete muktedir kılmağa uğraşmaktadırlar.

Topçu alayları umumiyetle 10,5 ve 15 santimetrelilik toplarla teçhiz olunmaktadır. Her alayda dörder toplu 12 batarya vardır. Bundan başka kolordularda da 21 santimetrelilik toplar ve ağır obüslerle teslihl edilmiş bir ağır topçu alayı vardır.

Piyade topları 7,5 santimetrelilik kısa menzilli toplardan tereküp etmektedir.

Bu birliklerde hizmet gören Alman ordusunun hazer mevcudu 900.000 - 1.000.000 insandan tereküp etmektedir. (Maamafih Almanya zaman zaman ve bilhassa komşularından her hangi birini tehdid için bu miktarda sık sık arttırmaktadır. Esasen talim görmemiş ihtiyat sınıfı da çok olduğundan bu arttırma bizat ordunun talim ve terbiyesi, sefer ordusunun yetiştirilmesi bakımından da faydalı ve lüzumludur).

Sefer ordusunun mevcudu ise

8 - 10 milyon ve hattâ çok sıkışıldığı takdirde 11 - 12 milyona kadar hesap edilebilir. Şu kadar ki esasen modern harp cepheye olduğu kadar gerisinde çalışacak insana ihtiyaç gösterdiğinden ordu mevcudunun bu kadar fazlaşmasına belki lüzum da-hi görülmeyecektir.

Bunun en mühim sebeplerinden biri de şudur:

Almanya bütün gayretlerine rağmen en mühim ham madde ihtiyaçlarını dahi dahilden tedarik edemeyeceği gibi bir harp halinde haricîten de getiremez. Bunların arasında bilhassa demir, petrol ve kauçuk çok hayati ehemmiyeti haizdir. Binaenaleyh Almanya bir harp takdiriinde bu malzemeyi suni olarak dahilden tedarike çalışacaktır.

Nitekim daha şimdiden kauçuk ve benzin ile müşteraklarını hayli bahalı fiyata istihsal eden sanayi kurumuş ve çalışmakta bulunmuştur. Demir, bakır gibi belli başlı madenlerin yerini tutacak diğer malzeme istihsaline ve bu iki maddeyi ancak kaçınılması mümkün olmayan yerlerde kullanmaya çalışmaktadır.

(Elektrik nakillerinin ve birçok malzemenin alüminyumdan yapılması gibi). Bu istihsal edilen miktarın Almanyanın sefer ihtiyacını tamamen karşılamaktan çok uzak olmakla beraber mühim miktarda amele kuvvetine ihtiyaç göstermektedir. (Demokrat devletlerde ise «bü ham madde müstemlekelerde istihsal olunmakta veya para ile dışardan satın alınabileceği için ham madde istihsaline anavatanda ayrıca amele tahsisine lüzum olmayacaktır).

Bu itibarla Alman sefer ordusunun azami insan mevcudu hududunu 8-10 milyon olarak hesaplamakta hatâ yoktur.

Almanya'da nizami ordunun yanında bir de partinin teşkil ettiği «hücum kıtaları, hücum alayları, hücum motörlü kıtaları» gibi birlikler de vardır. Bunlar partinin ilk teşkilâtı zamanında mühim hizmetler görmüşlerdir. Fakat bugün daha ziyade Hitlerin muhafaza kıtaları ve dahilde ihtiyatların arada sırada toplanıp tatbikat yapmalarına yarayan sivil kıtalar mahiyetini almıştır.

Gençlerin askerlikten evvel celbedilerek altı ay hizmet gördükleri «hizmeti» bölükleri ise hemen «silâhsız talim ve terbiye» kadro bölüklerinden ibarettirler ve orduya hazır hizmetini görürler. Yoksa İtalya'da olduğu gibi Almanya'da ordunun yanında yer alacak sivil kıtalar ve teşkilât mevcut değildir. Hitlerin bu noktunda tebarüz ettirdiği gibi «Alman devleti içinde silâh taşıyan yalnız bir kuvvet vardır: Ordu».

Şurasını da söylemedn geçmiyelim ki, Almanya'da mühim hareketlerde birisi de ordunun nazileştirilmesi olmuştur. Zira bilindiği üzere eski Alman ordusu daha ziyade yüksek sınıfa mensup olan kumandanların elinde idi ve hâlâ da kısmen öyledir. Halbuki nasyonal sosyalistler bilhassa partisiidir. Eski ordu kumandanlarından büyük kısmı «zaesela» sık kara orduları kumandanı Friedrich) nasyonal sosyalist politikasını güdüyordu. Bu şefleri ordudan uzaklaştırmak ve tam Nazi kumandanlar getirmek icap etmiş ve bu daha Avusturyanın işgalinden evvel yapılmıştır. Ordu nasyonal sosyalist olunca artık hücum kıtaları da ordunun ihtiyatlarının yetiştirilmesi içinde başka birini düşünmemekte ve mecutları dolgun üç alay ise, yukarıda izah ettiğimiz üzere, yalnız Hitlerin muhafaza kıtalarını teşkil etmektedir.

Bir geçid resminde tanklar

Türkiye bütün kuvvetile sulh cephesine iltihak etti

İngiltere ile karşılıklı yardım ve müzaheret için anlaştık

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Malûmunuzdur ki Akdenizde bütün alâkadar devletlerin birbirine karşı emniyet içinde bulunarak ve bu denizi müşterek bir vatan sayarak onun müsavî nimetlerinden hepimizin müstefid olmasını daimî olarak temenni etmişizdir. Hiçbir alâkadar devleti hakkı olduğu istifadeden mahrum etmeyen, fakat hiçbir hegemon ya hevesine imkân bırakmayan bir Akdeniz nizamı bizim daima göz önünde tuttuğumuz bir millî emniyet meselesidir. (Bravo sesleri ve alkışlar)

Sulh için birleşen memleketlerle teşriki mesai

Bu şartlar içinde, hükûmetiniz milleti harb badiresinden âzamî imkânlarla uzak bulundurmanın en müessir çaresini yine sulh için birleşen memleketlerle, harbi göze alarak sulh gayesinde teşriki mesai etmek te bulmuştur. (Bravo sesleri alkışlar)

Bir Avrupa devleti olan Türkiye'nin, Avrupa'daki sulh teşebbüslerinin ve harp tehlikelerinin millî hayatımıza, tesirlerini ehemmiyetle hesap etmekten farîğ olmıyacağı aşîkârdır.

Cumhuriyet hükûmeti, hiç bir memleket aleyhine müteveccih olmıyan, hiç bir memleketi ihata ve izar mak-sadına matuf bulunmıyan, bilâ-kis milletleri harbin fecî âkibetinden masun bulundurmak maksadını güden bir sulh, müdafaa ve emniyet beden bir sulh, müdafaa ve emniyet bedeni ve yer almak için bugün millet vekillerinin müsaade ve tasvibini istemeğe gelmiştir. (Bravo sesleri ve alkışlar)

İngiltere ile dostluğumuz

İngiltere ile, büyük tecrübelerden geçtikten sonra, aramızda teassüs eden kuvvetli ve samimî itimat ve dostluk bağları, Büyük Meclisimizin muhtelif vesilelerle tasvibine iltiran etmiş ana siyasetlerimizden biridir.

Bu metin rabitalar, politikalarımızın inkişafında birbirine hiçbir vakit zid olmıyan bir görüş ve düşünüş tarzında müşareketimizi temin etmiş ve iki hükûmeti, bir çok mühim vesilelerde bu görüş birliğinin feyizli semerelerini iktifata muvaffak kılmuştur.

Biraz evvel arzettığımız veçhile, Avrupa'daki mühim hâdiselerin cereyanı esnasında ve hassaten endişebahş olan vekayî Balkan Yarımadasına intikal eder etmez hükûmetimizle, İngiliz hükûmeti arasında samimî bir müşavere başlamış ve sulh ve emniyet gayesinde birleşen fikirlerimiz, iki memleketin mukadderatında daha esaslı ve daha devamlı bir el birliğinin lüzumuna müştereken kani olmakta gecikmemiştir.

Esasları Cumhuriyet Halk Partisi Meclis grubunun müttetikân tasvibi-ne iltiran etmek suretile başlayan müzakereler, şimdi yüksek huzuru-muza arzedeceğim Türkiye - İngiltere müşterek beyannamesi üzerinde mu-tabakat temin etmiştir.

Müşterek beyannameyi aynen okuyorum: (Müşterek beyanname kısmı mahsusumuzdadır)

Anlaşmanın hedefi: Sulh ve emniyet

Aziz arkadaşlarım, Gördüğünüz veçhile Türkiye - İngiltere münasebatında bir temel taş ve aynı zamanda mühim bir merhale olan bu anlaşmayı, iki hükûmet arasında elyevm müzakereleri cereyan eden kati ve devamlı teahhütler takib edecektir. Ve bütün bu karşılıklı anlaşmaların hedefi birdir: Sulh ve emniyet. (Bravo sesleri, alkışlar).

Türkiye ve İngilterenin umumî siyasetlerinde ana vasfı teşkil eden bu hedef öyle zannediyoruz, o kanaatte bulunuyoruz ki, dünya harbine mânlı

Müşterek beyanname

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

3 — Bu nihai anlaşmanın akdi-ne intizaren, Türkiye hükûmeti ve Büyük Britanya hükûmeti, vukubulacak bir tecavüz hareketi-nin Akdeniz mıntakasında bir harbe saik olması halinde yekdi-gerile bilfiil iş birliği yapmağa ve yedi iktidarlarında bulunan bütün yardım ve müzaheretî birbirlerine göstermeğe hazır bulunduklarını beyan ederler. (Bravo sesleri, alkışlar).

4 — Gerek beyanat ve gerek derpiş edilen anlaşma hiç bir memleket aleyhine müteveccih değildir. Ancak lüzumu tahakkuk ettiği takdirde Türkiye ve Büyük Britanya karşılıklı bir yardım ve müzaheret teminine matuftur.

5 — Nihai anlaşmanın ikmalinden evvel, karşılıklı taahhütlerin mevkii fiile geçmesini icap ettirecek şartların daha sarîh bir surette tayini de dahil olmak üzere, bazı meselelerin daha derin bir tetkike ihtiyaç gösterdiği her iki hükûmetçe kabul edilmektedir. Bu tetkik halen devam etmektedir.

6 — İki hükûmet Balkanlarda emniyetin teassüsünü temin etmek lüzumunu dahi tasdik ederler ve bu gayeyi en seri bir surette istihşal için müşavere halinde-dirler. (Çok güzel sesleri).

7 — Şurası mukarrerdir ki, yukarda zikredilmiş olan hükümler iki hükûmetten herhangi birinin, sulhun takviyesindeki umumî menfaat iltizasından olarak diğer hükûmetlerle anlaşmalar akdetmesine mani değildir.

olacak kuvvetli bir unsurun teraziye ilâvesi tarzında tecelli ediyor. (Bravo sesleri, alkışlar).

Müttetikimizle birlikte sulhü tutmağı, kimsenin hakkına tecavüz etmemegi umde bilen siyasetlerimizle hakların çiğnenmesine mâni olmağa bütün gayretimizi sarfetmekte devam edeceğiz. (Bravo sesleri, alkışlar).

Bugüne kadar olduğu gibi yarın da sulhpervergimiz maddî delillerini vermek fırsatları zuhur ettikçe bunları kaçırmıyacağız. Fakat bir gün müşterek hak ve menfaatlerimiz ihlâl edilmek teşebbüsüne maruz kalmırsa, bize hakkımızın verdiği kuvvetle buna silâhla mani olmakta da tereddüt etmiyeceğiz. (Bravo sesleri, şiddetli alkışlar) Bunun içindir ki, mefkûremizi tarif ederken, «sulh ve emniyet» kelimelerini kullandım.

İngilizlerle şimdi arzettığımız itilâf ve bunu takib edecek olan nihai mukavele Fransa ile de aramızda dostane müzakerelere mevzu teşkil etmektedir. Bu görüşmelerin yakında iyi bir neticeye varacağından ümitvarız.

Sovyet Rusya ile dostluğumuz

Muhterem arkadaşlar, büyük komşumuz ve dostumuz Sovyet Rusya ile en sıkı, en samimî temaslarda devam etmekteyiz. (Bravo sesleri, alkışlar).

Müşterek gaye ve menfaatlerimiz, önümüzde teşriki mesai yolunun tamamen açık olduğunu bize isbat etmiş ve sayın misafirimiz B. Potemkinin Ankarada geçirdiği günler zarfında aramızda tam bir görüş ve anlayış beraberliği olduğu ve yarınki siyasetimizin de bu esas dairesinde inkişafa namzet bulunduğu tesbit edilmiştir. (Alkışlar).

Balkan müttetiklerimizle münasebatımız

Dünya buhranı içinde mevkî çok

Hatiplerin beyanâtı

Memleketimize tevcih edilecek her hangi tecavüze karşı tamamen hazırız

Hiçbir tecavüz maksadına müstenit olmıyan anlaşmayı hoş görmiyecek hükûmetler olursa onların hüsnü niyetlerinden şüphe etmekte çok haklıyız

Bizden bir karış toprak değil, hakkımızın bir zerresini almak isteyenlere karşı Türk milleti kahraman ordusu ile birlikte dindik duracak ve bize fena nazarla bakanları geri çevirecektir. Biz bunu İstiklâl harbinde isbat ettik

Ankara 12 (A.)

A.) — Millet Meclisinin bugünkü toplantısında Başvekîl Dr. Refik Saydamın beyanatını müteakib hariciye encümeni reisi B. Saffet Arıkan (Erzincan), B. Fethi Okyar (Bolu), ve general Kâzım Özalp (Bahkesir) söz alarak aşağıdaki beyanatta bulunmuşlardır:

Saffet Arıkan — Muhterem arkadaşlar, Sayın Başvekilimizin huzuru alincede vuku bulan beyanatı ve kararımıza arzemiş olduğu Türkiye - İngiltere müşterek beyannamesi Cumhuriyet hükûmetinin ta bidayetinden beri takib etmiş olduğu sulh politikasının yeni ve muvaffak bir tezahürüdür. Hepimiz Cümhuriyet hükûmetinin sulh isteyenlerle teşriki mesai etmesi ve bu suretle Avrupa vaziyetine karşı olan yakından alakası herşeyden evvel milletleri harp badiresinden kurtarmağa ve memleketimizin de emniyetini temin etmeğe matuf bir siyasetin yani ötedenberi takibini hükûmete bir direktif olarak tevdi buyurduğunuz ana siyasetin bir ifadesidir. Filhakika arkadaşlar biz kimsenin aleyhine çalışmıyoruz. Ve bizim bu iyi niyetimize bilmukabele herkes tarafından da hürmet olunacağını umuyoruz. Binaenaleyh herhangi bir devlete karşı mevkî aldığımız veya herhangi bir millete ihata ve tazyik etmek istediğimiz mânası bu vesikadan ve bunu takib edecek olan kati anlaşmadan elbette ki çıkarılamaz. Bu noktayı emniyetle kaydederken İngiltere ile ötedenberi mevcut olan karşılıklı itimat ve dostluk hislerinin böyle ve devamlı bağlarla takviye edilmiş olmasını memnuniyetle karşılıyor.

Fransa ile de aynı esas dahilinde müzakerelerin müsait inkişaf etmekte bulunmasını da iyi bir nazarla görüyoruz. Büyük dostumuz ve komşumuz Sovyetler her noktada bir görüş ve anlayış beraberliği olduğunu Başvekilimiz ifade buyurdular. Bunu da sulhün esaslı bir zâmini olarak gene büyük bir memnuniyetle kaydetmek isteriz.

Balkanlarda siyasetimiz malûmdur. Sulh davası için kurulmuş olan bu blok sulh için çalışan Türkiye'nin mesaisi ile bir kat daha kuvvetlenecektir kanaatindeyiz. Bu küllenin genişlemesi ve daha feyizli bir şekilde çalışması için hükûmetin izhar etmiş olduğu ümid ve temenniye tamamen iştirak ederiz.

nasiz ve mühim olan Balkan yarımadasında müttetiklerimizle mevcut münasebetlerimizin her zamanki samimiyetle devam edeceğine ümitvar bulunuyoruz. Sulh yolunda daha müessir bir şekilde çalışmak için yer almış olan Türkiye'nin, tam mânasile bir sulh unsuru olarak kurulan Balkan misakında yeri değişmemiştir. (Bravo sesleri) Gene ümid ve temenni ederim ki Balkanlarda, Balkan menfaatlerini koruyan blok, daha genişlemek, vazifesini daha velûd şekilde yapmak fırsatını bulsun.

Her zamanki ilham ve tasviblerinizle inkişaf eden siyasetimizin aynı direktiflerden mülahem bugünkü tezahürünü yüksek tasvib ve tasdikinize arzeder ve Millet Vekillerinin biraz evvel okuduğum beyanname üzerinde açık reylerini kullanmalarını rica ederim.

B. Saffet Arıkan

B. Fethi Okyar

Gr. Kâzım Özalp

Hulâsa arkadaşlar, Büyük Millet Meclisinin sulha olan bağlılığını bu kadar isabet ve sadakatle ve âzamî kıyaslele tahakkuk ettiren hükûmetimize ben şahsen teşekkür ediyorum.

B. Fethi Okyarın beyanâtı

Fethi Okyar (Bolu) — Arkadaşlar, Başvekilin şimdi okuduğu beyannamayı dikkatle, memnuniyetle ve meserretle dinledik. Bundan evvel hükûmetimizin İngiltere hükûmeti ile Akdenizde sulh ve emniyeti istihdaf eden müzakerelerde bulunduğunu biliyoruz. Bu müzakereleri muvaffakiyetle intaç ederek bugün bize bu beyannamayı getirdiğinden dolayı hükûmeti tebrik ile sözüme başlamak istiyorum. Beyannamenin manası çok mühim ve büyüktür. Ve Türkiye cumhuriyetinin şimdiye kadar takip ettiği haricî siyasetinin bir dönüm noktasını teşkil etmektedir.

Beyannamenin haiz olduğu ehemmiyeti lânkile tebarüz ettirebilmek için Türkiye cumhuriyetinin şimdiye kadar takip etmekte olduğu sulhcuya-ne siyaseti birkaç kelime ile hulâsa etmek istiyorum. İran ve Irakla olan gayet kardeşçe olan münasebatımız senelerdenberi devam etmektedir. Balkan Yarımadasında bütün hükûmetlerle bilhassa Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya ile dostane ve müsalemetperverane münasebatımız devam etmektedir ve bu sayede Balhan Yarımadası senelerdenberi görmemiş olduğu sulh ve müsalemet havası içinde yaşamaktadır.

Başvekilin sürekli alkışlarla karşılanan bu beyanatından sonra Saffet Arıkan, Fethi Okyar ve General Kâzım Özalp söz almışlardır.

Hükûmetin siyaseti ve beyanname ittifakla tasvip edildi

Bu beyanatlardan sonra reis B. Abdülhalik Renda kıyafeti müzakereye dair bir takrir bulunduğunu bildirmiş ve takrir okunarak tasvip edilmiş ve açık reye müracaat edilmiştir. Tasnifi âra neticesinde 353 mevcudün ittifakile hükûmetin siyaseti ve beyannamenin tasvip edildiği sürekli alkışlar arasında bildirilmiştir.

Tekrar kürsüye gelen Başvekîl Dr. Refik Saydam şunları söylemiştir:

Arkadaşlarım, Lütfen izhar buyurduğunuz rey-le hükûmetimize kuvvet veriniz. Bugün olduğu gibi yarın da sizin itimadınızla aynı siyaset ve aynı yolda yürüyeceğiz. (Alkışlar).

Şimal komşumuz Sovyet Rusyası ile ta inkılâp ve millî cidalindenberi devam etmekte olan dostane münasebatımız eminim ki, iki tarafın menfaat ve memnuniyetini mucip olacak bir şekilde devam etmiştir. Türkiye cumhuriyeti aynı uzak devletlerle de aynı dostane münasebatını idame etmekte idi. Bu suretle hasıl olan ıyesai, sulh havası içinde Türkiye cumhuriyetinin dahilde inkişafına ehemmiyet vermek, millî servetlerini tezyit için çalışmak, sınaî ve ticarî ve malî işlerinde terakkilerinde berdevamdır. Bu müsait sulh havasının devam etmesinden başka hiçbir arzusu yoktur. Ancak son günlerin hâdisatı birdenbire bir takım siyasî zellelelerle herkesin efkârını ve beynelmîlel münasebatın temellerini sarsmıştır. Çekoslovakyanın bir gün zarfında nasıl haritadan silindiğini hepimiz biliyorsunuz. Ondan sonra Almanya - Romanya ticarî müzakera-tında Romanya hükûmetine verilmiş olan ultimatom değilse bile ultimatom mahiyetinde yapılan bir tazyik herkesin fikirlerindeki huzur ve sükûnu izale etmiştir. Bilâhare husule gelen nisbî sükûn kısmen umumî endişenin yatışmasına yardım etmişken bunu müteakip Adriyatik denizinin şark sahilindeki zayıf bir müttetikine ultimatom göndererek az zaman sonra işgal altına alması da şimdiye kadar alıştığımız sulhu sükûn havasını tamamen ihlâl etmiştir. Bu ihlâl edilmiş olan hava herkesin huzurunu selbetmiş ve herkesi emniyeti için kara ve deniz hudutlarının muhafazası için tedbirler aramağa sevk etmiştir.

Bu meyarda ötedenberi dostane münasebatla bulunduğumuz İngiltere hükûmeti, Akdenizde sulhü ihlâl edecek herhangi bir teşebbüse karşı, Türk ve İngiliz kuvvetlerinin müştereken hareket etmesine dair bir teklifte bulunmuştur. Bu teklif neticesinde uzun uzadıya cereyan eden müzakerat nihayet bugünkü karara iltiran etmiştir. Bundan dolayı tekrar hükûmetimizi tebrik etmek isterim. Esasen malûmunuz olduğu veçhile İngiltere hükûmeti daha evvel Akdeniz havzasında sulhün teminine çaresaz olmak üzere Yunanistana, bir tarafı olarak bir garanti vermiş ve aynı zamanda Romanyanın da hudutlarını tekeffül etmiştir. Böyle bir teklif karşısında hükûmetimiz elbette kolları bağlı durarak eski bitaraflık siyasetini de muhafaza edemezdi. Çünkü evvelce arzettığım gibi, emniyet havası içinde, hiç bir ahdin hiç bir teminatın, hiç bir sözün para etmediği hava içerisinde kolları bağlı olarak vukuata intizar etmek elbette hükûmetimizin pek durbinane olan tavır hareketinden beklenemezdi. (Bravo sesleri)

Teklif Akdenizde Türk ve İngiliz kuvvetlerinin herhangi bir tecavüz ihtimali karşısında müşterek hareketlerini tazammun ediyor. Bu teklifi bu suretle kabul ederek Akdeniz havzasında emniyet ve sulhün tesisine yardım ettiğinden dolayı hükûmetin

(Devamı 11 inci sahifede)

Haliçteki köprüler

İlk köprüler ne zaman ve nerede yapıldı

Halicin muhtelif yerlerde genişliği ve derinliği, Fatihin yaptırdığı köprü, Saadabadda yapılan üç köprü

Yüz sene evvel İstanbul limanı ve o zamanki köprü

[Belediye yollar ve köprüler müdürü yüksek mühendis. B. Galip Alnar, İstanbul'da muhtelif tarihlerde Haliç üzerinde yapılan köprüler hakkında çok kıymetli araştırmaların mahsulü olan bir etüd hazırlamıştır. Geçen gün yüksek mühendis mektebinde konferans şeklinde verilen bu tarihi tedkikatı aşağıya kaydediyoruz.]

İstanbul ve Beyoğlu kıyılarını birbirinden ayıran Halicin üstünde; on dört asırlık bir zamandanberi yapılan köprüler başlıca dört muntakadadır. Bu muntakalar; Kâğıthane ve Karaağaç civarı, Eyüp - Ayvansaray taraflarile Unkapanı - Azapkapı ve Eminönü - Karaköy arasındır.

Bu muntakalarda Halicin enleri muhtelifdir: Dış limanda vasatı en 700 metredir. Karaköy köprüsünün başları doldurulmadan evvel kıydan kıyıya 500 metre kadar mesafe varmış. Yemiş iskelesinde Halicin eni 280 metreye inmekle beraber Unkapanı - Azapkapı arasında gene 500 metreye kadar çıkar. Cibali ile Kasımpaşa arası 700 metredir. Fener de 400 metreye inen bu en Balatta 250, Ayvansaray - Piripaşada 340 metre, Halicioğlu - Deftardar arasında 450 metreye çıkar.

Halicin en dar yeri Eyüp - Sütlüce arası olup 220 metredir. Buradan sonra Haliç gene genişler; Yılan adalarında en 400 metredir. Karaağaç önünde biraz darlaşıp Kâğıthane'de 350 metreye çıkar. Kâğıthane dere-sinin eni 30 ve Silâhdarağanınki de 40 metre kadardır.

Başlıca yerlerde derinlikler de şunlardır: Sirkeci önlerinden Cibali - Kasımpaşa hizasına kadar ortalarında vasatı derinlik 35 metredir. Fakat gene bu arada Unkapanı - Azapkapı hattının ortalarında derinlik 40 metreyi bulur. En derin yer Kalafatyeri önlerinde olup 48 metredir.

Cibali - Kasımpaşa hattından içirilerek doğru; derinlikler gittikçe azalarak Fenerde 14 metreye, Balatta 5-6, Ayvansarayda 2-4, Deftardarda 1-2.5 metreye iner.

Deftardardan itibaren normal derinlik 1-1.5 metredir. Fakat Tuğla harmanlarına malzeme tedariki için daimi surette kepçelerle dibinden balçık çıkarıldığından Deftardardan Kâğıthane'ye kadar imtidad eden muntakada pek çok yerler anormal olarak üç dört metre derinliğindedir. Kâğıthane önlerinde iki ve Silâhdarağa önlerinde bir buçuk metreden fazla su yoktur.

Halicin dibi umumiyetle çok kalın bir vase = bir nevi balçık tabakası ile örtülüdür.

Haliçte ilk köprüler

Bizans müverrihlerine göre Haliçte ilk köprü İmparator Jüstinyen devrinde yani altıncı asırda yapılmıştır. Rivayetler muhtelif olduğundan bu köprünün hakiki yeri belli değildir. Müverrihlerden bir kısmı bugün Ayvansarayda bugün yıkılmış ve ortadan kalkmış bulunan Yiloporta Odunkapıdan karşıki kıyıya yapılmış olduğunu ve adının da Ayos Kalinikos köprüsü olduğunu söylüyorlar.

Bazıları da Deftardara yakın bir yerde Kamlioye phyra (Deve köprüsü) isminde ahşab bir köprü mevcut olduğunu ve Jüstinyen tarafından bu köprünün on iki kemerli kârgir bir köprüye tahvil edildiğini yazarlar.

İstanbul müzesi müdürlüğünde bulunmuş olan doktor (Dotye) nin 1873 te yaptığı birinci Jüstinyen devrine ait İstanbul haritasında Jüstinyen köprüsünün Eyüple Sütlüce arasında gösterilmektedir.

Evliya Çelebi Sütlüceyi anlatırken, Eyüple Sütlüce arasında evvelce bir köprü olduğundan şöyle bahseder:

«Burada Eyüpsultana kayıklarila geçilir. Sığlık olduğundan büyük gemiler geçemez. Zamanıküffarda bu mahalde zincir üzere bir büyük köprü varmış. Hâfâ âsar binası meşhurdur.»

Yukarıki rivayetlerle eski zamanlarda köprücülük ilerleme derecesi göz önüne getirilir ve Haliç zemininin de balçık ile örtüldüğü olduğu, sağlam tabakanın da oldukça derinlerde olduğu düşünülürse bu köprülerden Ayos Kalinikos köprüsünün ahşab olarak Ayvansarayla - Piripaşa arasında kazıklar üzerine yapılmış bulunduğu hükmedilebilir. Burada Halicin eni 350 metre, derinliği de en çok dört metredir.

Bu köprünün on iki kemerli kârgire değiştirilmesi aşağı yukarı yirmişer metrelik açıklıklar yapılmasını icab ettiriyor. O vakitki tekniğin bu boyda kemerleri yapabilecek kadar ilerlemiş olduğu muhakkak ise de bu kemerleri taşıyabilecek ayakların ağırlığını balçık tabakasına taşınacak fennî tedbirleri alabilecek iktidarda olduğunu tasavvur etmek güç olduğundan bu kârgire değiştirmeyi imkânsız görmekteyim.

Deve köprüsüne gelinece: Bunun evvelâ ahşab olarak Eyüple Sütlüce arasına yapılmış bulunması ve bilâhare on iki gözlü kârgir köprüye çevrilmesi ihtimali daha kuvvetlidir. Burası Halicin en dar ve sığ yeridir. Buraya belki onar metre açıklığında on iki gözlü kârgir bir köprü yapılabilmıştır. Bu köprünün «Âsar binası» nin Evliya Çelebi zamanında mevcut olması bu köprünün vaktile yapıldığını teyid etmektedir. Yalnız Evliya Çelebi bu köprünün «Zincir üzere» yapıldığını söylemektedir. Bundan kârgir köprünün çökerek battığı anlaşılmaktadır. Kalan bazı ayakları arasına ya zincir gerekerek şimdi de bazı geri memleketlerde yapıldığı gibi bir yaya geçidi yapılmış veya hurda zincirlerle denize demirli bir dubalı köprü yapılmıştır. «Zincir üzere» tabirinden şimdiki mânasile bir asma köprünün o vakitler yapılabileceğini istidlâl etmek ise doğru olamaz.

Fatihin köprüsü

İstanbulun muhasarasında Fatihin yaptırdığı köprü tombaz köprüler cinsinden muvakkat bir köprüdür. Bu köprünün nereye kurulduğu ve tamamile kurulup kurulmadığı hak-

kında Bizans vakanövisi ve müverrihleri tamamen müttelik değildirler.

Bazıları bu köprünün Piripaşadan Ayvansaray'a, bazıları da Kumbarane ile Deftardar arasına kurulduğunu yazarlar. Köprünün boyunun iki bin kadem olduğunu bile rivayet ederler. Köprünün genişliği kimisine göre yanyana beş adam geçecek kadardır. Kimisine göre de daha geniştir.

Müverrihlerin aşağı yukarı ittifak ettikleri noktalar şunlardır:

Köprü binden fazla fiçı veya tah-ta sandık üstüne kirişler uzatılıp üstü döşeme tahtasile döşenmek suretile yapılmıştır. Köprünün yanında dubalar, dubaların üstünde de bombartalar ve bunlardan başka da gene köprünün yanında üzerlerine top konmuş kadirgalar varmış...

Gerek bombartalar ve gerekse top-lar Halicin bu cihetinde bulunan ve esasen alçak ve çürük olan kalelerini döğüyormuş. Fakat bu köprünün üstünden geçilip istifade edildiğine dair Bizans müverrihleri hiç bir şey söylemiyorlar.

Bu rivayetlerden ve mütenakız ma-lûmattan şöyle bir istintak yapılabilir: Fatihin Haliçte kurduğu köprünün yeri kale duvarlarına yakın olsa, Bizanslılar daha yapılırken bunu tahrib edebilirlerdi. Bu sebepten dolayı köprünün her halde Ayvansaraydan birkaç metre içerlerde kurulmuş olması mecburidir.

Müverrihlerden bazılarından Kumbarane ile Deftardar arasından bahsetmelerine göre, köprünün buralarda kurulup gemilerimiz için kolayca yanaşılabilen bir cephaneye iskelesi ve askerlerimiz için de bir geçid vazifesini görmüş olması daha akla yakındır.

Köprünün şekline gelince: Yanyana konmuş fiçuları birbirine kara çivili kirişlerle birleştirip halatlarla bağlamak ve üstüne de yanyana kolaylıkla beş kişi geçebilecek ve hattâ bazılarına nazaran üstünden top da geçirilebilecek; en aşağı üç yüz metre boyunda ve beş altı metre eninde, ince uzun bir yapıyı deniz üstünde bugünkü vasıtalarla hattâ sulh zamanında bile tutturmak ve bunu dalgalara karşı muhafaza bugün bile mümkün değildir.

Müverrihlerin kadirgalarından bahsetmelerine göre; bu köprü olsa olsa Türkler tarafından Dolmabahçeden Halice asırılmış bulunan yetmiş beş geminin küçüklerinden otuz kırk kadarının yanyana getirilip birbirlerine kirişlerle bağlanarak üstünün döşenmesi suretile yapılmış bulunması dubalı köprücülük sanatına daha uygundur.

Halice geçirilen gemilerimizin, Sirkeci ve Galata önlerinde zincir arkasına sığınan büyük Bizans gemilerine hücum edemediklerine nazaran bu gemilerimizin, ancak bazı küçük taarruz ve şaşırtmalar yapabilmek ve esas olarak da İstanbul kaleleri (Devamı 12 nci sahifemizde)

Yüksekmühendis

G. Alnar

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABIALI

Yazan: SÜLEYMAN KÂNI İRTEM — Tercüme, ıktibas hakkı mahfuzdur. Tefrika No. 31

İstanbulda çıkan asılsız şayialar - Akim kalan bir manevra

Jandarma zabitlerle cemiyete alınmasına gayret edilmesi merkezle tamim olundu, diğer noktalar zaten merkezi umumice de nazarı dikkate alınmıştı.

İstanbulda Hareket ordusu kumandanlığı tarafından zabitlerden cemiyetlere mensup olanların askerlik silkinde çıkarılacakları hakkında iki beyanname neşr ve ilân edilmiş, bunlar İttihad ve Terakki cemiyeti mahfilinde fena tesir hasıl eylemişti.

Bu beyannamelerin neşri esasen zabitleri cemiyetten çekmek maksadile değil, Hareket ordusunun İstanbulda girmesi cemiyetin tesirile olduğunu iddia eden mürtecilere ve bu şayialardan müteessir olan Avrupa efkârı umumiyesine karşı olduğunu anlatmak üzere dört maddelik bir tamim ile merkezle izahat verildi.

(Değil böyle beyannameler, Mahmud Şevket paşanın Harbiye Nezaretinden istifası günlerinde neşredilmiş olan kanun bile zabitleri siyasiyat ile iştigalden ve cemiyetlere intisaptan menedememişti. Bu yüzden ne kadar büyük ve cı belâlara, felâketlere uğranıldı!)

Diyanibekirde tesis olunan askeri klübün hafiyen cemiyet klübü ittihazi münasip olacağı Diyanibekir heyeti merkeziyesinden bildirildi.

Kahireden merkezi umumiyeye gelen bir mektupta orada bir merkez teşkilinde birçok faydalar bulunduğu gösterilmişti. Merkezi umumî, azası hafî olmak şartile, böyle bir merkez teşkiline muvafakatle «Kardeşlerden» birinin Mısra gönderilmesine karar verildi.

Berlin ataşamiliteri Enver bey Berlindeki sefaret kâtipleriyle tüccardan bir şube teşkilî münasip olacağını bildirdi ve bunların ne suretle tahlif edileceklerini sordu. Merkezi umumî Pariste olduğu gibi Berlinde de bir şube teşkilini münasip görerek evvelce Selânikte inikad eden hususî kongre mukarreratının leffile Enver beye cevap yazıldı. (1)

Viyan ve Romada da böyle birer şube teşkil edilmesi oralardaki ataşamiliterlere bildirildi.

Trânsvalde Yuhanesburgta bulunan Osmanlılar orada bir merkez teşkilî için cemiyet nizamnamesinden bir nüsha istediler; bu da gönderildi. (2)

Gerek İstanbuldan alınan haberlerden, gerek Viyanadan gelen bir mektuptan cemiyet düşmanlarının, hasseten Yunanlıların cemiyet ve meşrutiyet aleyhinde ortaya birçok eracı çıkardıkları, bu meyanda merkezi umumî ile Manastır heyeti merkeziyesinin arası açıldığını işae eyledikleri anlaşıldı.

Bu gibi şayialara inanılmaması vilâyet heyeti merkeziyelerine tebliğ olunduğu gibi şayia gerek merkezi umumî, gerek Manastır heyeti merkeziyesi tarafından gazetelerle de tekzip olundu.

Bolu mebusu Habip beyin İstanbul ahvaline dair merkezi umumiyeye gönderdiği mektuplardan 6 temmuz 325 tarihisinde Kâmil paşanın birkaç defa kendisini aratması üzerine ziyaretine gittiği, Tanin gazetesinde neşredilen bir muhavereyi Kâmil paşanın tekzip etmek istediği yazılmış idi. Kâmil paşaya gitmekte isabet etmediği ve bir daha gitmemesi cevaben Habip beye bildirildi.

Merkezi umuminin tahmini veçhile Kâmil paşa Habip beyin bu gidişine gûya cemiyet tarafından kendisine müracaat edildiği süsünü vermek istemiş, fakat muvaffak olamamıştır. Tanin de Kâmil paşaya cevabını vermiştir.

İstanbulda asılsız birçok şayialar deveran ediyordu. Bu arada gûya İttihad ve Terakki cemiyetinin sultan Reşadı hal' edip yerine veliahd Yusuf İzzeddin efendiye geçirmek istediği de söyleniyordu.

Birkaç ay evvel İstanbulda bir heyet göndererek sultan Reşada cemiyetin sadakat ve tazimatını arzulemek kararlaşmıştı; bunun için bir vesile çıkmasına intizar ediliyordu.

10 Temmuzda hem bu eracı fiilen tekzip etmiş olmak, hem bu karar tatbik mevkiine konulmak üzere Manastır, Kosova, Edirne, İzmir gibi yakın vilâyetlerden celbedilen birer aza ile Selânikten intihap olunan dört azadan mürekkep bir heyet gönderildi.

Bu heyet 10 temmuzda padişahın huzuruna çıktı. Sultan Reşad cemiyet hakkında pek çok teveccüh ve muhabbet göstererek bütün cemiyet efradına selâmının tebliğini beyan etti. Cemiyet de padişahın beyanatını bir tamim ile bütün merkezlerine bildirdi.

Çıkarılan eracı fiilen tekzip ve padişahın emniyetini celb maksadile o gün bütün cemiyet merkezlerinden tebrik telgrafları çektilirdi.

Bu telgrafların da padişahın mahzuziyetini mucip olduğu, cümlesine cevap verilmesine irade sadır olmuş bulunduğuna mebeyin baş kitabetinden merkezi umumiyeye bildirildi.

İstanbuldaki düşmanların bu cihetten çevirmek istedikleri entrika hükmüzsiz kaldı.

Cemiyet ve propaganda — 1909 sânesinde (Üç aylar) münasebetile muhtelif mevkilere dağılacak vazilere beş yüz lira tevzi olunması yolunda mebuslardan bazı kardeşler tarafından bir teklif vaki olmuştu.

Bu uğurda bu kadar bir para vermek mesuliyeti merkezi umumice deruhte edilmek istenilmemiş ve bu mebuslara: (Para ile celbolunacak taraftarlığın hakiki tesiri olamayacağı) bildirilmişti.

Biraz sonra gene bu iş için İstanbul heyeti merkeziyesi üç yüz lir. istedi. Bu da gönderilemedi.

Ancak bu vazileri hoşnud etmek hal-kın avam tabakasının teveccühünü celbe vesile olacağı ve kendilerini diyanet hasebile himaye etmek cemiyetin aslıg bir vazifesi bulunduğu cihetle ramazan için gelecek hocalara her suretle kolaylık ve yardım gösterilmesi ve bunlar vasitasile halka meşrutiyetin muhasenatını telkin eylemeğe ehemmiyet verilmesi hakkında merkezle bir tamim geçildi.

Şark vilâyetlerine memur olan cemiyet heyeti teftişyesinin Trabzon'dan gönderdiği bir mektupta cemiyet köylüleri nazarı dikkate almayıp da mütégallibenin zulûm etmesine müsaade ederse sosyalizm mesleğini takip eden komitelerin yakın zamanda bütün köylüleri elde edeceği, esasen meşrutiyeti muhafaza ekseriyeti teşkil eder köylüleri elde etmekle mümkün olacağı bildiriliyordu. Cemiyetin maksadı umum ahalinin refahını temin etmek olduğuna nazaran ekseriyeti teşkil eden köylütlerden cemiyete alınması ve mağdurlardan korunması için lâzım gelen tedbirlerin ittihazını merkezi umumî müteaddid tamimlerle merkezle tebliğ eylemişti. Bu esasa göre hareket olunması heyeti teftişyeye tebliğ olundu.

Köylülere meşrutiyet fikrini telkin etmek üzere propaganda heyetlerinin köylere çıkarılması, bunların yalnız ilâm köylerine gitmirmek bütün köylere uğramaları, mümkünse bu heyetlerin muhtelit olması, daima seyyar bulundurulması, köylülerin zuhur edecek işlerinin takip ettirilmesi ve kendilerine yol gösterilmesi hususlarına ehemmiyet verilmesi merkezle tamamen bildirildi.

Selânik vilâyetine tâbi Tikveş kazasındaki müslümanlar kâmilan bulgarca konuşurlardı. Mektebe her yerdan ziyade muhtaç görünüyorlardı.

Bu kazada cemiyetin müfettişi sıfatile bulunan mülâzim Mustafa Necip bey (köylülerden toplanan iane ile mektepler açılacak ise de yüz lira kadar bir paranın eksik kaldığını, bunun bir sene sonra ödenmek üzere ikraz edilmesini) merkezi umumîden rica etmiş ve tekeffül dahi eylemiş olmasile bu yüz lira bu suretle ikraz edilmişti. (Arkası var)

(1) Bu hususî kongreden aşağıda bahsolunacaktır.

(2) Bu harici teşkilâtın mühim bir istifade temin olunabildiğine dair hiç bir malûmat elde edemedim.

Hatırların beyanatı

(Baş tarafı 9 uncu sahifede)
Kararını alkışlamak isterim. Çünkü bu hareket Akdeniz havasına sureti katıyede sulh ve emniyet getirmiştir.

Türkiyenin vaziyeti coğrafyası ve Türkiyenin kahraman ordu ve donanması (şiddetli alkışlar) İngiliz bahriyesi, İngiliz kuvvetlerle beraber her hangi bir tecavüze karşı hareket etmesi kararlaştırıldıktan sonra, emnim ki Akdeniz havasında sulh ebediyen teessüs etmiş olacaktır (alkışlar)

Arkadaşlar bu hareketten hiç kim-

senin şüphelenmeye hakkı yoktur. Türk Cumhuriyetinin şimdiye kadar takib ettiği müsalemetkârane siyaset herkesin malûmudur. Hiç kim-

senin bundan şüphelenmeye ve şu veya bu hükûmete karşı hasmane bir surette telâkki etmeğe asla hakkı yoktur. Maksadımız kara ve deniz hududlarımızı emniyet altına almaktır. Böyle bir tedbire de lüzum vardır.

«Bitaraf kalmamazdı»

Arkadaşlar, çünkü Balkanlara aid olması lâzım gelen Balkan yarım adasına büyük bir devlet askerlerini çıkarmış ve oraya ayak atmıştır. O devlet aynı zamanda Akdeniz hududlarımızın tam burnu dibinde bir çok adaları da işgal ederek üzerlerinde tahkimat, tesisat ve tertibat yapmakla meşgul bulunmaktadır. Bu hale karşı bizim hükûmetimizden de İngiliz hükûmetinin de bizimle karışıklı ve müşterek müşahede ve mualelele karşısında kalınca ahval ve vukuata intizaren bitaraf kalmak elbette beklenmezdi. Bitaraf kalmak esasen mümkün mü idi? Onun da pek mümkün olduğunu zannetmiyorum.

devletlerin birbirlerine bu kadar gırtlık olduğu bu zemanda ve uzak bir yerde olan hadisenin bizi doğrudan doğruya alâkadar edebileceği sıralarda bitaraf kalmak bendenizce gayri mümkündür. Bu, yalnız gayri mümkün olmakla da kalmaz. Bitaraf kalmak aynı zamanda pek hayırlı bir şey değildir.

Arkadaşlar bugün İngiltere hükûmeti bile bitaraf kalamıyor ve kendisine vaki olan ricalara ve istihlamlara rağmen bitaraf kalmak istemiyor. Çünkü mevzuubahis olan mesele, umumi sulhün muhafazası ve Avrupa'nın bir veya iki devletin hegemonyası altına girmesine mâni olmaktır. Biz aynı zamanda Avrupada, Akdenizde bir veya iki devletin hegemonyasının teessüsüne asla razı değiliz. Binaenaleyh bu noktada İngiltere devletle menfaatlerimiz müşterektir.

İngiltere ile menfaatlerimiz müşterektir

Akdenizde sulhü müsalemetin devamı hususunda da İngiltere hükûmetile menfaatlerimiz tamamen müşterektir. Akdenizde gayet uzun bir sahilimiz vardır. Aynı zamanda Trakya'da da hududumuz mevcuttur. Bu hududların her türlü tecavüze karşı emniyet altına alınması bızce ne kadar matlup ve mütezem ise İngiliz hükûmeti de Türkiyenin kuvvetli bir surette hududları dahilinde yerleşmiş olmasına alâkadar ve menfaattardır arkadaşlar.

Menfaatleri bu kadar iştirak etmiş olan, gayeleri bu kadar tetabuk etmiş olan iki devletin her hangi birisinin tehlike karşısında kuvvetlerini birleştirmesinden daha tabii ve daha makul bir şey tasavvur edilemez. Başvekilimizin şimdi irad ettikleri noktada gönüllere ferah veren bir cihet daha varsa o da yalnız bununla iktifa etmiyerek Balkan devletleri ve diğer bütün komşu devletlerle hükûmetin sulhucyane teşebbüslerden asla geri kalmıyacağı hakkındaki beyanattır. Hakikaten yalnız bu anlaşma ile iktifa etmek kâfi değildir. Bununla beraber komşu dostlarımızla münasebatı daha ziyade takviye etmelidir ve eğer mümkün olursa Bulgaristanı da bazı arazi işgali emellerinden vazgeçirerek, onu da sulh ve müsalemet havası içine almaya gayret etmelidir.

Sovyet Rusya ile münasebatımız

Şimal komşumuz Sovyet Rusyası ile aramızdaki dostane münasebatın ne kadar samimi olduğunu hariciye komiseri muavini Potemkinin memleketimizin siyasi ricalile vaki olan

dostane münasebetinden ve neticede çıkan tebliğden anlıyoruz. Bu da şayanı memnuniyet bir vakadır. Bu münasebatın daha ziyade takviye olunması da şayanı arzudur. Bu suretle arkadaşlar, her kim sulh ve emniyet istiyorsa onlarla teşriki mesaili âmade olduğumuzu göstermeliyiz. Ve hükûmetin beyanatından öyle anlaşılıyor ki bunu göstermek için her türlü gayreti hükûmet sarfedecektir ve bu suretle emniyetsizlik dalgalarına karşı sulhü seven devletlerin birleşerek set çekmeleri lâzımdır.

En büyük gayemiz: Sulh...

Tekrar ederim arkadaşlar, sulh Türkiye için en büyük gaye, en büyük menfaattir ve öyle iddia ederim ki, sulh yalnız Türkiye için değil, bütün memleketler için en büyük bir nimettir. Sulhün temin ettiği nimet karşısında bir takım araziye istilâ etmek heves ve emellerinin vücuda getireceği menfaatler, 15 inci, 30 uncu derecede kalır. Bir takım arazi parçalarını istilâ emellerini farzımuhal olarak, bir dakika kabul etsek bile, bugün vesaiti harbiye o kadar şiddetlenmiştir ki, şu veya bu arazi parçasını memleketime ilhak edeyim derken memleketin en güzel parçalarını tahrip etmek korkusu vardır. Cihan sulhünü ihlal etmek ve cihanı da bir yangın vücuda getirmek cür'ünde her hangi bir reculî devletin bulunacağına itimat etmiyorum.

Atatürkün en muktedir ve en enerjik arkadaşları iş başındadır

Arkadaşlar birçok arazi kaybetmiş bir devletiz. Fakat arazi kaybettikten sonra kendimizi daha kuvvetli, daha bahtiyar görmekteyiz. Çok araziye sahip olduğumuz zaman büyük devletler, Osmanlı imparatorluğuna ikinci derecede bir devlet muamelesi yapmaktadırlar. Arazimizin mühim bir kısmı gitmiş olduğu halde dahi kendi milli hudutlarımız içinde bulunduğumuz bu sırada en büyük devlet olan İngiltere bile bize samimi dost muamelesi, ve akraba muamelesi yapmaktadır (Alkışlar). Fakat arkadaşlar arazi kaybetmenin de bir haddi vardır. Artık bundan böyle bizden bir karış toprak değil, hakkımızın bir zerresini almak isteyenlere karşı Türk milleti kahraman ordusu ile birlikte dimdik duracak ve bize fena nazarla bakanları geri çevirecektir. (Bravo sesleri, şiddetli ve sürekli alkışlar).

Biz bunu istiklâl harbinde isbat ettik. Arkadaşlar eşsiz, kahramanlık timsali Atatürk, hepimizin ve gelecekte nesillerin kalblerinde canlı olarak yaşamaktadır ve yaşayacaktır (alkışlar).

Atatürkün en muktedir ve en enerjik arkadaşları bugün iş başında bulunmaktadır (alkışlar). Binaenaleyh hiçbir devletin Türkiye cümhuriyetini tekrar böyle bir imtihana, böyle bir tecrübeye çekmeye cesaret edemeyeceğine katiben inanıyorum (alkışlar).

Sözüm nihayet vermeden evvel hükûmetin beyannamesini alkışlarla tasvip etmekte olduğumu bildirmek isterim.

Beynelmilel siyasette istihsal edilmiş olan bu büyük muvaffakiyet hükûmetimiz için büyük bir şeref teşkil edecektir. Bu muvaffakiyeti dahilî muvaffakiyetlerle ticarî sına ve kültürel sahalarda istihsal etmekte bulunduğumuz muvaffakiyetlerle tetviç etmesi temennisini de ilâve etmek isterim. Arkadaşlar istikbale emniyet ve itminanla bakabiliriz. (Sürekli ve şiddetli alkışlar).

General Kâzım Özalpın nutku

General Kâzım Özalp (Bahkesir) — Muhterem arkadaşlar, bu okunan teklif milli hükûmetimizin teşekkülündenberi yapılan siyasi anlaşmaların en mühimlerinden biridir. Bununla milletimizin İngilizlerle aynı şartlar ve haklar dairesinde anlaşarak Akdenizde her hangi bir tecavüze karşı birlikte mukabele etmeğimiz kararlaştırılacaktır. Akdeniz malûm olduğu veçhile gerek bizim için, gerek İngilizler için çok ehemmiyetli haliz bir vaziyettir. Burada mahdut ve mühim geçit noktaları olan Cebelüt-tarik ve Süveyş İngilizlerin, Çanak-kale ve Karadeniz Boğazı da bizim elimizde bulunuyor. İngilizlerin şarka

giden deniz yolları ve mühim bahri üsleri, bizim sahillerimiz ve kıymetli limanlarımız buradadırlar. Görülüyor ki, Akdenizde iki milletin müşterek ve hayati menfaatleri vardır. Burada tam bir emniyetin devamı bu müşterek menfaatlerin icabındandır. Hükûmetimiz basiret göstererek vaziyeti iyi görerek, milli menfaatlerimize uygun bir şekilde ve zamanında İngilizlerle bu anlaşmayı hazırlamıştır. Bunu milletimizin kıymet ve kudretine bir delil addetmeliyiz. Büyük Reiscümhurumuz İsmet İnönünün yüksek idaresi altında bu kıymet ve kudretin daima artacağına eminiz.

Alınan tedbirler

Arkadaşlar, son zamanlarda bütün cihanı hayret, heyecan ve endişeye düşüren emrivakiler olmuştur. Bu sebepten vatanlarını ve istiklallerini korumaya azmetmiş olan milletler harp hazırlıklarını her zamandan ve tabii hallerden daha süratle ve kuvvetli tedbirlerle tamamlamaya çalışıyorlar ve her türlü tedbirleri alıyorlar. Bu tedbirler yalnız askeri mahiyette değildir. Siyasi sahalara da şamildir. Menfaatleri her hangi bir şekilde müşterek olan milletler birlikte tedbir almak, daha kuvvetli olmak için görüşüyorlar ve anlaşılıyorlar. Hükûmetimizin bu teklifi de işte böyle bir anlaşmadır.

Münferid kalmanın bir takım faydaları olduğunu biliyoruz. Bundan mümkün olduğu kadar devamlı surette son zamana kadar istifade etmek lâzım geldiği tabiidir. Amma bunun ilânihaye devam edeceğine emniyet olunamaz. Bu münferid vaziyette, milli menfaatlerimize mugayir hadiseler karşısında kalmamız çok muhtemeldir. Bilhassa bu zamanlarda bu ihtimaller daha ziyadedir. Bugünkü vaziyetin yarın değişmeyeceği bilinemez. Yarın karşılaşacağımız şartların daha iyi olacağını kim temin edebilir? Bence, acele, ve yalnız bir iş yapılmadığına kanaat ederek vicdanen tamamen müsterih olabiliriz.

Anlaşma hiçbir tecavüz maksadına müstenit değildir

Arkadaşlar bu anlaşma sırf tedafî maksatlara müstenittir. Bunun gibi hangi milletler birbirle anlaşmalar yaparlarsa biz onları candan alkışlarız. Sulhe yardım eden insanı yetkârane ve samimi hareket böyle olur. Dostlarımız ve hayırhahlarımız bizi tasvip ediyorlar ve memnun oluyorlar. Şimal komşumuz ve dostumuz Sovyet Rusyanın da bunu yalnız tasvibe kalmayıp onun da menfaatlerinin bizimle müşterek olduğunu takdir edeceğine ümitvarız. Hiç bir tecavüz maksadına müstenit olmıyan bu anlaşmayı hoş görmeyecek hükûmetler olursa onların hüsnüniyetinden şüphe etmekte çok haklıyız.

(Bravo sesleri, alkışlar)

Hayat sahası aramak için başka memleketlere tecavüz maksadile yapılan tertibler sulhü bozmağa giden tehlikeli yollardır. Bunun ağır mesuliyetini ve getireceği büyük felâketleri daha evvelinden hesap etmek lâzımdır.

Memleketimize tevcih edilecek herhangi bir tecavüze karşı hazır bulunuyoruz.

Arkadaşlar, biz memleketimize tevcih edilecek herhangi bir tecavüze karşı tamamilen hazır bulunuyoruz. Akdenizde vuku bulacağını muhtemel gördüğümüz taarruzun nereden ve ne şekilde olabileceğini etrafı mutalea etmiş ve bunu yalnız başımıza defî, taretmek için lâzım gelen tedbirleri almış, hesaplarımızı yapmış, ve kararlarımızı vermişizdir. (Alkışlar) Şimdi bu mukabeleyi yalnız başımıza değil, donanmasıyla bütün denizlere hâkim olan İngiltere devletle birlikte yapmağa görüşüyoruz. Böyle bir mukabele ne kadar şiddetli ve ezici olacağını tasavvur etmek bize düşmez. Arkadaşlar, bu anlaşmada memleketimiz için, çok faydalar olduğuna kanim. Hükûmetimiz milli karakterimize uygun bir şekilde ve tam zamanında bu anlaşmayı yapmaya muvaffak olduğundan dolayı teşekkür ve tebrike lâyıktır. (Alkışlar)

Trenlerde numaralı bilet usulü ihdas ediliyor

Dün Büyük Millet Meclisinde bazı bütçe kanunları müzakere ve kabul edildi

Muhabere ve Münakale Vekili B. Ali Çetinkaya Devlet Demiryollarının faaliyeti hakkında izahat verdi

Ankara 12 — B. Millet Meclisi bugün B. Refet Canitezin başkanlığında yaptığı ilk toplantıda haziran ağustos 938 aylarına ait divanı muhasebat raporunu tasvip etmiş ve denizaltı sınıfı mensuplarına verilecek zamlar ve tazminler hakkındaki kanunun bazı maddelerinin tadiliye müteallik kanun lâyhasının birinci müzakeresini yapmıştır.

Ruznamede bulunan D. D. yolları ve limanları umum müdürlüğünün 939 mali yılı bütçesinin müzakeresi esnasında söz alan Münakalat Vekili B. Ali Çetinkaya, devlet demiryollarının umumi vaziyeti etrafında izahat vermiştir. B. Ali Çetinkaya:

«Devlet demiryolları devletin ihtiyacı olan işleri temin etmek ve aynı zamanda âmmenin işlerini suhuletle yapabilmek hususlarını vazifesinin esası saymaktadır. Bu idareyi elimize aldığımız andan itibaren bu iki esas vazife üzerinde elimizden geldiği kadar çalıştık ve çalışmaktayız.»

Diye söze başlayarak, bir sene içinde memleketimizde 25 milyon küsur insanın seyahat ettiğini kaydetmiş, bunun mânasını tebarüz ettirmiş ve:

— Memlekette hareket uyanmıştır.

Demistir. Demiryollarının 4000 kilometreden 7000 kilometreye çıkarıldığını bu demiryolu inşaatı üzerindeki faaliyetimizi anlatan B. Ali Çetinkaya tarifelerin de ıslah edilmekte olduğunu söylemiştir. Eşya naklinde de yüzde 20 - 70 arasında ucuzluk temin edildiğini bildirmiştir.

B. Ali Çetinkayanın bu izahatını takiben bazı hatırlar kürsüye gelerek demiryollarımızdaki inkışafı takdirle işaret ederek bazı temennilerde bulunmuşlardır. Müzakereler sonunda mezkûr müdürlüğün bütçesini tasvip etmişlerdir.

İngiltere ile ittifakımız

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

olduk. Kuvvetlerimize İngiltere gibi deniz birincisi bir müttefik ilâve olunca; onunla muvazi olarak Fransanın, Sovyetlerin ve diğer sulh ve asayiş tarafı devletlerin aynı mahiyetteki ittifakları tahakkuk etme arifesine girince bundan istifade etmemek dünyanın şimdiki vaziyetinde âdeta sulh mefhumuna bir ihanet sayılabilir.

Biz Türkler, bu ittifakı yapmakla kimseye karşı bir kasid beslemediğimizi apaçık ilân ettik. Buna benzer evvelki eserimiz meşâ Balkan ittifakının da insanlığa temin ettiği hayırlı netice meydana gelir. Esasen düşünüklerin tonu, Türk siyasetinin dolambaçlı, ivicacı politikacılık kurnazlıklarından ne kadar uzak bulunduğunu isbata kâfidir. Bin dereden bin su getirmeksizin, fikrimizi, hissimizi apaçık söylüyoruz: Avrupada şu veya bu emperyalizmin «hayat muntakası» aramağa çıkmasına, hegemoni emelleri peşinde koşmasına razı olamayız. Hele Balkanlarda, Balkanlı olmıyan ve ne emeller beslediği meşkûk bulunan bir devletin zuhuru hoş karşılamıyoruz; ta yanbaşımızdaki adalarda yapılan tahşidatı da alâkasız seyredecezdik. Bunun içindir ki, bu son tedbirlere baş vurduğumuzu Büyük Millet Meclisindeki nutuklarla bütün dünyaya bildirdik.

Böylelikle Türk milleti, siyasetinin dürüstlüğü ile, kendi maddi ve manevi kuvvetleriyle, müttefikleriyle bütün cihan mukadderatına, harbe ve sulhe hükmeden bir muazzam devlet manzarası arz ediyor.

Tarihin sinesinde daima müsbet roller oynayan milletimiz, elini ihtişamla kaldırıyor; istilâ emellerine, haksızlıklara ve dünyayı tehdit eden harb devine «Dur! Elverir! Yaklaş-

Tekrar kürsüye gelen Münakale ve Muhabere Vekili B. Ali Çetinkaya demistir ki:

— Abdürrahman Sami arkadaşımız İzmir rıhtımının İzmir Belediyesiye verilmesinden bahsettiler. Bazı hizmetler vardır ki âmmenindir. Belediyelerin onda tabii hakları yoktur. Devlet hazinesine aid olarak vücuda gelen bir eser Belediyelere aid olamaz. Eğer rıhtım meselesinde İzmir Belediyesinin hakikaten bir hakkı varsa tabii olarak ona rücu edebilir. Ben böyle bir şey olduğunu zannetmiyorum. Eğer gartnamesinde bahis buyurdıkları şekilde eksiklikler ve tamire aid esaslar varsa bunları yapmak ve yaptırmak vazifemizdir.

Yataklı vagon ücretlerinde tenzilât yapılacaktır

Bir arkadaşımız yataklı vagonlardan bahsettiler. Yataklı vagonlar her yerde beynelmilel bir takım esaslara tâbidir. Bizde de tabii öyledir. Bununla beraber şunu da ilâve edeyim ki biz bunlardan yüzde 25 nakliye payı almaktayız. Halbuki bazı memleketlerde bu yoktur.

Bununla beraber yataklı vagonlardan hakikaten en ziyade istifade eden bizim memleketimizdir. Yataklı vagon ücretleri ve yemek meselesi üzerinde şirketle müzakere edeyiz. Ümid ediyoruz ki bir tenzilât yaptıracağız.

B. Ali Çetinkaya trenlerde numaralı biletler ihdası hakkında B. Ziya Gevher tarafından serdedilen temenniyeye cevaben de, bu usulün haziranın 15 inden itibaren tatbikine başlanacağını bildirmiştir.

Büyük Millet Meclisi pazartesi günü toplanmak üzere dağılmıştır.

ma!» emrini veriyor.

Bu emir dinlenecektir. Türk milleti, son kararla yalnız kendi menfaatlerine değil, beşeriyete, tehdit altındaki diğer milletlere ve medeniyete de emsalsiz bir yeni hizmette bulunmuş oluyor.

Ebedî Şef Atatürk zamanında ilk adımları atılan sulhü takviye siyasetini, İsmet İnönü devrinde, Refik Saydam hükûmeti elle bir şahikaya ulaştırılmış görüyoruz. Bu kuvvetli kaleye sırtını yaslayıp, Türk milleti karada, denizde ve her türlü eb'ad içinde her zamankinden daha rahat ve sulh de her zamankinden daha emniyettedir.

AKŞAM

Mareşal Pilsudski'nin ölümünün yıldönümü

Varşova 12 (A.A.) — Bugün mareşal Pilsudski'nin ölümünün yıldönümü münasebetile Polonya'da matem tutulmaktadır. Bütün evlere asılan bayraklar yarıya indirilmiştir.

BAS GRİP
NEZLE
DIŞ
BOĞAZ
YEGÂNE ÇARE BİR KAŞE
NEOKALMINA
DİR

HER AKŞAM
BİR HİKÂYE

"Bizim namuskâr hayatımız...,,"

Refia erkenden bahçesine inmişti. Sabahın serin havasını ciğerlerine çekerek, çiçeklerle süslenmiş muntazam yollardan yürüdü. Herkesten evvel kalkmış olduğuna memnun, köşkün kapalı pancurlarını süzdü. Anlaşıyor ki, misafirlerinin hepsi uyuyor!

Kendi kendine şöyle düşünüyordu: «— İşte Cevdet beyin odası... Kimbilir gecelik sırtında ne çirkindir! «Sami bey de, karısı da hâlâ uyuyorlar.. Ne tükenmez uykusu bu!

«A... Aliyenin pancurları aralanıyor. Tekrar kapattı... Demek daha yatmak niyetinde... Amma da yorulmuşlar...

«Ne kof insanlar... Dün bütün gün gezdik, gece de biraz geç yattık diye hepsi bitap...»

Ahırlara doğru gitmeğe yürümeğe başladı. Köşkün yan tarafından geçerken birdenbire gözleri alt kat penceresinin önünde yumuşak toprakta yer yapmış iki ayak izi gördü.

Dikkatle eğildi, baktı. Bütün vücudu buz gibi dondu. Kalbi çarptı.

«— Burası Lütfinin odası!.. Demek pencereden atlayıp çıkmış. Acaba nereye gitmek için?...»

Taze toprağın üzerinde geceden kalma ayak izleri nazara çarpıyor.

Takip etti: Köşkten uzaklaşıyor... Belli... Tereddütle atılmış adımlar.. Sonra, daha ilerde, büyük fasıllarla görülüyor... Lütfinin koştuğu anlaşıyor...

Genç kadın takip ede ede ilerledi. Ve komşunun bahçe duvarına yaklaştı.

«— Ha... Anladım...»

Başını kaldırdı, baktı.

«— Demek ki, Vecihenin evine gitmiş... Ah kaltak karı!..»

Biran düşündü:

«— Evet... Kimse görmesin diye pencereden atlamış... Gizlice kaçmış... Belki de hâlâ orada...»

Dudaklarını büktü:

«— Ne utanmaz karı bu... Böyle insanlarla da ne diye görüşülür, bilmem... Şunun çıktığını bir görsem... Kimbilir ne haldedir...»

Kumlar üzerinde gıcırdayan bir yürüyüş işitildi. O tarafa doğru koştu. Erkek Refiayı gördü.

Kadın, boğuk ve sert bir sesle sordu:

«— Nereden geldiğini bana izah edebilir misin?

«— Şey.. Vallahi... Cicim...»

«— Dur... Köşkten bizi görmesinler... Gel kameriye... Seninle konuşmak istiyorum!

Mahcup ve yorgun bir halle, erkek, genç kadını takip etti.

Kameriye girdikleri zaman, kadın:

«— Otur! - dedi. - Çok yorgun bir halin var.

«— Yok canım... Ne münasebet?

«— Yalan söyleme... Yüzüme bak... O kadından geliyorsun, değil mi?

«— Ne kadını?

«— Vecihe!

«— Ben mi?... Amma ayptın... İlahi Refia...

«— O halde ne demeğe bu saatte seni dün geceki elbiseyle bahçede buluyorum?

«— Dur, anlatayım.

«— Sus, yalan söyleme... İnsan odasından çıkmak için pencereden atılarsa her halde mütekaidd miralayla tavla oynamağa gitmedi demektir...

«— Pencereden mi atlamışım, Refiaçığım?... Bu masal da nereden çıktı?

«— Ayak izlerini gördüm... Odandan Vecihenin bahçesine doğru ilerliyor... Doğrusu gustonu tebrik ederim!

«— İlahi... Cicim... Niçin ilyce anlamadan, öğrenmeden söylüyorsun?

«— Lütfi!... Ben herşeyi biliyorum... Fakat şunu söylüyeyim ki, âleme maskara olmak istemem... Şimdi sana kışkançlık sahneleri yapacak değilim... Erkeklerin sadık kalamadıklarını biliyorum... İhanetine ister istemez ses çıkarıyacağım... Fakat izzeti nefsimi müdafaa etmeğe mecburum... Senin düşüncesizliğin yüzünden dedikodulara maruz kalmak istemiyorum.

«— Emin ol ki, güzelnin senin söylediklerini yapsam bile marifetlerimi âleme ilân edecek değilim.

«— Sen de emin ol ki, azizim, Vecihe gibi bir kadınla görüştükten sonra, senin söylemene hacet kalmıyacak; kendisi sağda solda davul çalacaktır...

— Amma yaptın...

— Bizim mevklimizdeki insanların daima ihtiyatlı olmaları lâzım... Zira âlemin gözü üstümüze dikilidir. Herkes bizimle alay etmek için fırsat arar... Ne diye her ay başı dost değiştiren bir kadın için âlemin eğlencesi olalım, rahatımız bozulsun?..

— Canım, cicim... Pek âlâ bilirsin ki...

— Bildiğim birşey varsa, on seneberi aramızdan en ufak bir kara bulut geçmemiştir; şu kadarcık bir kırılganlığımız olmamıştır; diğer kadınlar seni benim elimden almak için çabalıyorlar ve bu gibi meseleler zuhur edince memnun da oluyorlar. Birlikte mesuduz diye âlem bizi kışkırtıyor. Böyle âdi bir kadın yüzünden sadetimiz mahvolmasını istemiyorum.

— Evet, doğru, hakkın var... Amma zannettiğin şekil yok! Bilirsin, Vecihe hanım manyetizmeye çok meraklı. Tecrübeler yapmak için beni çağırıyor. Bende müthiş bir seyyale olduğuna kani... Bundan istifade için bilir misin ona ne telkin ettim?

— Sana sadık olmasını mı?

— Hayır, canım... Kocasını sevmesini... İyi değil mi?

— Lütfi!...

— Alay etmiyorum... Vallahi ciddî söylüyorum... Sevabı çok bir iş yapıyorum...

— Bu ipnotizma esnasında kalabalık mıydınız?

— Onunla ben... Yanlızdık.

— Çok güzel.

— Şaka etmiyorum, canım...

— Sana söylüyeyim ki, azizim, bu fenni eğlencelerinizi hiç münasip görmüyorum. Evime ve bana hürmet edildiğini istiyorum ve böyle birşey daha tekrerrr edecek olursa...

— Merak etme, güzelim...

— Ah, Lütfi! Lütfi!.. Nasıl beni bu suretle tahkir edebildin?... Bizim yaşadığımız gibi, alnı açık, elele, itimadla ve namuskârane yaşamak, dünyanın en büyük bahtiyarlığıdır... Herkes bizim bu halimize gıpta ediyor; bundan dolayı da bize hürmet ediyor. Amma neye beni dinlemiyorsun?... Niçin ötelere bakıyorsun?

— Dikkat et... Sus... Kocan geliyor... Bizi yakalamasın...

Nakleden: Hatice Süreyya

Dr. HORHORUN!

hastalarını akşama kadar
Sirkeci Viyana Oteli yanındaki muayenehanesinde tedavi eder.

Telefon: 24131

Yer değiştirecek kiracılara tavsiye!

Akşam'ın KÜÇÜK İLANLARINI dikkatle okursanız kendinize en elverişli yurdu bulunmadan bulabilirsiniz. ★

Haliçteki köprüler

(Baş tarafı 10 uncu sahifede önündeki asıl orduyu Beyoğlu sirtlarındaki kuvvetlerimize ve Rumeli-hisarındaki kalemize kısa yoldan bağlamağa yarayabilen böyle bir köprüyü kurabilmek için, vadilerden ve boyun noktalarından aşırılması olmasi maksada daha uygundur.

Bu düşüncü teyid eder mahiyette olarak nişancı Mehmed paşa tarihinin 145 inci sahifesinde şöyle bir kayıd vardır:

«Sultan Mehmed Gazi dört yüz pare gemi donatıp derya tarafından ve yetmiş pare gemiyi Galata üstünden yelken açıp korudan çekirtip hazreti eba Eyüp civarında olan deryaya getirip üzerinde köprü yapıp asker geçirip elli gün mikdarı kale cengin edip elli birinci çarşamba gününü kaleyi fethedip askerler mali ganimi mustağrak oldular. Ayasofya kebirde cuma namazı kılındı. Fi sene 857»

Nişancı Mehmed paşanın bu ifadesinden köprünün gemiler üstünde yapıldığı açık olarak anlaşılmalıdır. Nişancı Mehmed paşa köprüden yalnız asker geçirildiğini yazmakta toptan ve bombartadan bahsetmemektedir.

Filhakika bu kadar basit ve zayıf bu köprünün üstüne top vesaire konarak ateş açılmazdı.

Bu köprünün ne kadar zaman yaşadığı belli değildir.

Okuyabildiğim kitaplarda bu tarihten sonra tâ ikinci Mahmuda kadar Haliçte köprü yapıldığından hiç bahsetmiyorlar. Yalnız şair Nedim fıkralarında birinde:

Ne münasib yere durmuş o tavanlı köprü
Cümle gözden çevirür seyre gelen hübanı

Ya o cisryn ki adı kendi gibi neveyda
Şüphesiz yoktur ona mülki cihanda sâni

Hürremâbade karip olduğu çün cisri surur
Etmede hürremü mesrur dill nâlanı

Diyerek Saadabadda Tavanlı köprü, Cısneveyda, Cısrürur isimlerle üç köprü yapıldığını anlatmaktadır. Bugün hiç bir izleri kalmamış ve ihtimal de yakılmış olan bu köprülerin Kâğıthane ve Karaağaç civarında yapılmış bulunmalarında şüphe edilemez. Bu köprüler ağırlıklı ihtimal kazık üzerine ahşab olarak yapılmış bulunmaları ve Tavanlı köprünün de üstünün çatılı ve örtülü bir köprü olması muhtemeldir.

Nedimin yalnız isimlerini bize hatıra bıraktığı bu üç köprüden sonra ne Haliçte ne Saadabadda asırlarca başka bir köprü yapıldığını bilemiyoruz.

İkinci Mahmud zamanına kadar Türkler hemen hemen hep İstanbul tarafında oturmağı tercih ettiklerinden ve aynı zamanda şimdiki Beyoğlu mevcut olmadığı gibi Galataya da ehemmiyet verilmediğinden iki kıyıyı köprü ile bağlamağa lüzum da görülmemiştir.

Bundan sonra yapılan köprülerden başka bir makalede bahsedeceğiz.

Yüksek mühendis

G. Alnar

Muharriri

Pearl
BUCK

ANA

Tefrika No. 1

Mütercimi

Mebrure
SAMI

[Yeni tefrikamızı cumartesi günü neşre bağlamıştık. Araya fasıla girdiğinden karilerimizin okuyamaması olmaları ihtimaline binaen bugün yeniden baştan neşrediyoruz.]

—1—

Saz damlı, küçük bir köy evinin mutfağında, toprak ocağın başında, kamıştan yapılmış alçacık bir iskemlede oturan «ana», tencerenin altında yanan ateşe, vakit vakit, ot atıyordu.

Alevler yükseliyor, ana da, kâh ince bir dalı kımlatıyor, kâh bir avuç yaprağı eşeliyor, sonra da, geçen güzde, dağlardan bayırlardan toplamış olduğu kuru otlarla, tekrar tutam tutam, ocağı besliyordu.

Çok yaşlı, bumburuşuk bir kadın, sürünmeği andıran bir güçlkle yaklaşmış, ateşe en yakın bir köşeye gelip büzülmüştü.

Sırtında, yamalı, mavi bir yeleğin altında, kenarları gözükten, rengi: Çiy kırmızı, pamuklu, kalın bir iç hırkası vardı. Gözleri, neredeyse hiç görmeyecek bir haldeydi.

Ağrıklı, kötü bir göz hastalığı, göz kapaklarını hemen hemen yapıştırmış, kapamış gibi idi. Amma o, açık kalan küçük aralıklardan, gene de epey şeyler görebiliyor, «ana»nın kuvvetli, becerikli elleri altında yanan, sıçrayan alevlerin parıltısını seyrediyordu.

Koca karı, içeri çökmüş dişsiz ağzından hoş bir fısırtı yaparak çıkan bir sesle:

«— Aman, ateşi idareli yak ha! Kala kala bir araba yükü kaldı, öyle değil mi? Yoksa iki mi var? Kesilecek hale gelinceye kadar otlar, daha çok beklenecek... Üstelik, bu gidişle artık bir işe de yarıyacağım yok benim... Bir avuç ot koparacak bile hal kalmadı... Bizim gibilere ölüm paklık, ölüm paklık... diyordu.

Bu son sözleri, koca günde o bir çok defalar tekrarlar durur, ve her seferinde de, gelininin verdiği şu cevabı beklerdi:

«— Böyle söyleme a koca nine! Biz tarlada iken, kapıda oturup, sen çocuklara göz kulak olmasan, dereye düşmesinler diye onlara bakmasan ne yapardık?»

İhtiyar kadın, dolu dolu öksürdü ve bu öksürük nöbetinin arasından, boğuk bir sesle şöyle dedi:

«— Sahi, şimdilik daha bu işe yarıyorum. Hele bu aralık ortalıkta türlü türlü kötülük, soygunculuk, haydutluk varken kapısının eşiginde oturmak, pek de öyle yabana atılır bir iş sayılmaz. Doğru kızım! Hele bir yaklaşan olsun da bak, nasıl bağırmasını bilirim... Şöyle, avazım çıktığı kadar... Hey gidi günler hey... Bizim zamanımızda böyle miydi?... İnsan çapasını, küreğini Tanrının gecesini dışarıda bırakır, gene de sabah olunca, koyduğunu yerliyerinde bulurdu. Yaz vakiti hayvanımızı kapının arkasında, bir kancaya bağlardık, gün doğunca gene de oracıkta, durup dururdu... Gelin, hafif hafif gülmesine ve terbiyeli terbiyeli:

«— «Ya?! Sahi mi koca nine?» diye cevap vermesine rağmen, bu bitmek tükenmek bilmiyen gevezeliği pek dinlemiyordu. O, çatlak sesile, vaaz verir gibi, soluk almadan, söyler dururken, kadın da «yakacak»ı düşünüyordu.

İlkbahar ekiminin sonuna kadar, şöyle eline bıçağını alıp, ağaçlardan bir iki dal kesmeğe, öteden beriden çalı çırpı toplamağa vakit buluncaya kadar, yetecek miydi acaba?

Kapının ardında, avlu işini gören «aydınlık»ın yanında, balçıktan yapılmış bir damın altında, yağmurdan, kardan korudukları iki yusuvarlak koca saman tınazı vardı... Vardı amma, pırncı samanı, kesmiği kıymetlidir. Onu, uluorta herkes yakamaz... Ancak şehirliğin harcıdır o...

Ya ana, ya da erkeği, bunları koca koca demetler halinde, bir sırığın ucuna takıp şehre götürür... Karşılığında da, sıkır sıkır, çil çil paralar alıp gelebilirler... Öyle değil mi ya? Böyle kıymetli bir samanı, ancak, oralardeki evlerde, ateş diye kullanabilirler...

Gözleri aleve, aklı işine dalmış, gene vakit vakit, acağa ot atıp duruyordu. Ateş, güneşle rüzgârdan tunçlaşmış keskin çizgili ablak yüzüne, dolgun, etli dudaklarına vuruyordu.

Kara gözleri, ışıktaki parlıyordu; kollarının hemen altında, çukurca, çekilişli gözlerdi bunlar...

Pek bir güzelliği yoktu bu yüzünde amma, karşındakine, hem iyiliği hem de ateşli, canlı, «dhtiras» gibi şeyleri hatırlatan bir hali vardı.

İnsan bu yüze bakarken:

«İşte, öfkesi burnunda bir kadın hem yanında oturan zavallı ihtiyarın şefkat ve iyilik göstermesini bilecek, hem de ateşli bir dişi ve ana olacak yaradılıştı...» diye düşünürdü.

Koca karının, hâlâ çenesi durmuyordu. Oğlu ile gelini tarlada çalışmaları için, sabahtan akşama kadar, çocuklarla yalnız kala kala, aklınca, gelinine anlatacak bir sürü şeyleri vardı. Bu alabildiğine sürüp giden manları yüzünden, vakit vakit tutalaksürük nöbetleri kesiyordu:

«... Her vakit de derim ya, bir erkeği acıktı mı, hele öğlüm gibi de, güç kuvveti yerinde biri oldu mu, bir çanak eriştenin üzerine yumurtayarak rarsın... Oldu bitti... İşte yemeğin âlâsı...»

Ateşe doğru eğilen ana'nın eteklerine, boynuna sümüklerini çeke çekerek ağlıyarak, sarılan, çocukların gürültüsünü bastırmak kaygusuyla, burada sesi bir perde daha yükselerek çalıyor...

Genç kadına gelince, o, hiç oralı değil, sakın bir yüzle, hep işine bakıyor. Küçük oğlanla kız kardeşinin yıldırmalarını, koca karının ezel çene yarışmasını sanki hiç duymuyor gibi.

İşlerinin geç kaldığını düşünüyordu. Bahar geldi mi, tarlalarda o kadar yapılacak şey var ki... Nitekim o da fasulye ekimini, «Son sapan çizgisine kadar bitireceğim» diye az mı uğraştı...

İlk günleri, toprağı çiyile besliyen nemli geceleri kaçırmamak lâzım. Belki bu, belki yarın gece, kuru tohumların içinden hayat fışkıрмаğa başlayacak değil mi?

Karanlıklarda, nemli, sıcak toprağın bağrından, tarlaların hep birden için için, gizli gizli, sırlı bir ürperişle canlanacağını, kumdanacağını düşünürken, haz duyuyordu.

Şu dakikada erkeği çalışıyordu da ha; çıplak ayakları, sapan izleri üzerinde toprağı eziyor, mincıkliyordu. Kadın, çocukların, tâ ötelere, kırlar, tarlalar ardından gelen sesleri, çağırılmalara acele acele eve dönmüş onu, işinin başında bırakmıştı.

Küçükler, analarını mutfağın kapısında bekleyip duruyorlardı. Karınları acıkmıştı, ağlıyorlardı. Oğlan, hiç duymadan, hep aynı makam üzerinden gözlerinden yaş gelmeden bağırıyordu; küçük kıza gelince, o hem ağlıyor, hem de bir teviye, ufacak yumruğunu ağzına götürüyordu.

İhtiyar kadın, bir zaman, boş yerden onları susturmağa, avutmağa çalışmış, sonra, başa çıkamıyacağını anlayınca, kendi hallerine bırakmış, yerine oturmuş, ve yüzünde sükün, âdeti bir saadet gülümseyişi ile, bu bağırışma ve ağlamaları dinlemeğe koyulmuştu.

Ana gelir gelmez, hiç birşey demeden, doğru, ocağın başına koştu. Onu ot ve çalı çırpı yığınının uzandığı görmeleri, çocuklara hemen yetti. Küçük oğlan sustu ve beş yaşının verdiği çeviklik ve kuvvetle, annesinin peşisıra koştu. Arkasından da, küçük kız, gücü yettiği kadar ona yetişmeğe çalıştı amma, daha üçünü pek bitirmemişti bile.

Kocaman tencerenin içindeki yemek, artık iyice kaynıyor, güzel kokulu buğu bulutları, tahta kapağı kaldırıyor.

Koca karı, derin derin kokladı ve boğazla, geviş getirir gibi hareketlerle yaptı, birşeyler geveledi.

Oakta alevler tencereye çarpıyor, girecek bir yer bulamayınca, dört bir yanından dışarı yayılıyor, ağır bir dumandan tabakası halinde, daracık mutfağın içini kaplıyordu.

Ana geri çekildi ve kızı ocağın başından uzaklaştırmak istedi amma, yakıcı duman, çocuğu sarımtırmıştı bile... Gözlerini kırptırıyor, pis yumruklarını bu zavallı hasta şeylere sürte sürte, bağırıyordu. (Arkası var)

ÇOCUKLARIMIZIN SAĞLIĞI İÇİN

Bütün münevver anneler **FOSFATİNİ** bilirler

F O S F A T İ N :

Fosfatlı, Vitaminli bir gıdadır.

F O S F A T İ N :

Çocukların 3 aylıktan itibaren tegaddilerini karşılar.

F O S F A T İ N :

En kuvvetli çocuk gıdasıdır.

F O S F A T İ N :

Renksiz yanakları pembeleştirir.

F O S F A T İ N :

Canlı, Kanlı, kuvvetli yavrular yetiştirir.

FOSFATİN : Fransadan gelir taklidlerinden sakınınız
FOSFATİN FALYER markasile isteyiniz.

**FOSFATİN
FALYER**

Gripden Sonra

En Mükemmel Kuvvet İlacı...

En eski Malaga şaraplarından istihzar edilmiş olan QUINIUM LABARRAQUE, Zayıf ve Kansızlarla hali nekahatte bulunanlar ve fazla çalışmadan yorgun düşenler ve Gripten kalkanlar için en mükemmel kuvvet ilacıdır.

Yemeklerden sonra bir Likör kadehi miktarı iktisabı kuvvet ve iyadei Sıhhat için kâfidir. Tesiri mücerrep ve Paris Tıp Akademisi tarafından tavsiye edilen

**QUINIUM
LABARRAQUE**

Şarabı en mükemmel mukavvirdir.

Deposu: Galata, Gümrük sok. No. 36
Her Eczanede Satılır.

Gençler!

Sizi en fazla düşündüren Ergenliklere (Yüzünüzdeki sivilceler) e karşı yegâne çaresi olan **VIROZA**'yı bir defa tecrübe ediniz, ve alacağınız neticeden hayret edeceksiniz.

Ergenlikler
yalnız **VIROZA** iyi eder

ve mikrobun yaşamasına, üremesine kat'î ve muhakkak mani olur.
VIROZA, bir güzellik kremi değildir, mütehasşis kimyagerler tarafından fenni ve sıhhi bir surette imal edilen bir merhemdir.

Her eczanede bulunur.

TÜRK TİCARET BANKASI A. Ş.

HER NEVİ **BANKA** MUAMELELERİ

Merkezi : A N K A R A

ŞUBELER

Adapazarı
Bartın
Bolu

Bursa
Eskişehir
İstanbul

İzmit
Safranbolu
Tekirdağ

Dahilde ve hariçte muhabirleri vardır

Telgraf adresi :

Umum Müdürlük : **TÜRK BANK** — Şubeler : **TİCARET**

Bankamızın İstanbul şubesinde tesis edilen

"GECE KASASI,"

Çok müsaide şartlarla sayın müşterilerimizin emrine amade bulundurulmaktadır.
İzahat alınmak üzere gişelerimize müracaat olunması

PASTİL KATRAN HAKKI

öksürükleri kökünden keser tecrübeleridir

Bayanlar: Az masrafla şık görünmek isterseniz şapkanızı yalnız Sultanhamamında **ŞEN ŞAPKA** Moda

Mağazası

Londra ve Parisin en büyük Moda müesseselerinden celbedilen bayanlara mahsus Hasır şapkalarının en şık ve zengin modellerinden mürekkep koleksiyonunu ikmal eylediğini sayın müşterilerine müjdelere.

Sevimli İstanbulun maruf ve büyük sayfiyesi

BOMONTİ bahçesi

Açılmıştır.

Kelvinatör Fırigorefikte dinlendirilmiş soğuk

ANKARA birasının

Bomonti bahçesine mahsus (KÜÇÜK FİÇİLERİNİ) saygı değer müşterilerine takdime başlamıştır. Ayrıca her türlü meşrubat ve eğlenceler...

PEK YAKINDA BÜYÜK SÜRPRİZLER

Kaput bezi ve iplik Malatya bez ve iplik

Fabrikaları T. A. Şirketinden:

Yeni tesisatla faaliyete geçen Adana fabrikamızın silindiri 75 ve 90 santim B. (Tip 2 çifli) Kaput bezi, 4, 6, 10, 12 numara vater iplikleri imalatı piyasaya arz edilmiştir. Siparişler bir hafta içinde gönderilir.

Sipariş için Adana fabrikamıza veya Ankara Atatürk bulvarı And apartman No. 4 daireye müracaat edilmeli.

Telgraf adresi: Çeşid - Ankara.

Dr. Suphi Şenses

İdrar yolları hastalıkları mütehasşis Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartman. Fakirlere parasız.
Tel. 43924

ADEMi İKTİDAR

ve BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

HORMOBİN

Tabletleri. Her eczanede arayınız.

(Posta kutusu 1255 Hormobin) Galata, İstanbul

KANZUK

Saç Eksiri

KOMOJEN

Saçları besler, köklerini kuvvetlendirir, dökülmesini önler, kepeklerini giderir.

İNGİLİZ KANZUK
ECZANESİ

Beyoğlu - İstanbul

Komojen

Fotoğrafçıktan anlar ve tercihan

İngilizce veya Fransızca bilen faal ve satışta tecrübeli
Seyyar satış memurları alınacaktır

20 mayısa kadar KODAK Şirketi, Beyoğlu, Tünel, Ensiz sokak No. 3 e müracaat edilmesi

VEBOLİD

Şüpheli su Filtreleri ve Kireçli acı su tasfiye cihazları

VEBOLİD Ltd. Şti.

Merkezi : Galata, Billür sokak No. 7-9 Tel: 44507

Ankara Bankalar caddesi No. 22, Tel: 2681

Şubeleri: İzmir Mimar Kemalettin Cad. No. 15, Tel: 2365

Scandinavian Near East Agency

Galata Tahir han 3 üncü kat
Tel: 44991 - 2 - 3

Svenska Orient Linien Gothenburg
Gothenbur, Stockholm, Oslo, Dantzig,
Gdynia Copenhag Abo Reval ve bütün
Baltık limanları şark ve Karadeniz bağ-
ca limanları arasında 15 günde bir azimet
ve avdet için muntazam postalar.
Gdynia - Dantzig - Gothenburg ve Os-
loda beklenen vapurlar:
Vikingland vapuru 27 Mayıs doğru.
Bragaland vapuru 21 Mayıs doğru.
Bragaland vapuru 4 Haziran doğru.
Yakında İstanbuldan Hamburg Roter-
dam - Kopenhag, Gdynia Gothenburg,
Dantzig - Stockholm, ve Oslo limanları
için hareket edecek vapurlar.
Bragaland vapuru 21 Mayıs doğru.
Vikingland vapuru 27 Mayıs doğru.
Bragaland vapuru 4 Haziran doğru.
Fazla tafsilât için Galata'da Tahir han
3 üncü katta kâin acentalığına müracaat.
Tel: 44991 - 2 - 3

ROMANYA SEYRİSEFAİN İDARESİ

Hareket edecek vapurlar:

BASARABIA vapuru 12 Mayıs cuma
saat 12 de (Pire, Iskenderiye, Telâviv,
Hayfa ve Beyrut) a.

ROMANIA vapuru 12 Mayıs cuma saat
17 de (Köstence) ye.

«Romanya» ve «Dacia» vapurları 15 günde
bir yaptıkları (Pire, Larnaka, Telâviv, Hay-
fa ve Beyrut) seferleri için çarşamba gün-
leri saat 9 da ve gene 15 günde bir yap-
tıkları (Köstence) seferleri için cuma gün-
leri saat 14 de limanımızdan kalkacaklar-
dır.

Fazla tafsilât için Galata Yolcu Salonu
karşısında Tahirbey hanında İstanbul
umumi acentalığına müracaat. Telefon:
49449 - 49450.

50 yaşında Olmama Rağmen SOLMUŞ BİR CİLTEN

Nasıl
kurtuldum?

«Bütün dostlarım; bu derece genç
görünmek için neler yaptığımı soru-
yorlar. Takriben üç ay evvel 50 ne-
senel devriyemi tebrik için misafir-
lerim gelmişti. Tenim esmer ve sert
idi. Gelenlerden bir çok kadınların,
cildin unsuru olan Tokalon kremi-
nin istimali ile memnuniyetbahş se-
mereler elde ettiklerini öğrendim.
Benim mütereddit olmama rağmen
tecrübe etmeğe karar verdim. Her
akşam muntazaman yatmadan ev-
vel pembe renkteki Tokalon kremi-
ni ve sabahları da pudralanmadan
evvel beyaz renkteki Tokalon kre-
mini kullanmağa başladım. Bir kaç
gün sonra, cildimin yumuşayıp taze-
leştiğini ve bir hafta nihayetinde
daha genç göründüğümü hissettim.
Bugün, üç ay oluyor, o derece cazip
ve şayanı hayret bir semere elde et-
tim ki bütün dostlarım ancak 38 ya-
şında olduğumu söylüyorlar.»

Cild unsuru olan pembe renkteki
Tokalon kreminde Viyana üniversi-
tesi profesörlerinden doktor Stejskal
idaresinde genç hayvanların cilt-
lerinden istihsal ve «Biocel» tabir
edilen ve tıpkı insan cildininkilerine
müşabih genç ve sıhhatli, zengin ve
kıymetli cevherler hülâsası vardır.
Beyaz renkteki (Yağsız) Tokalon
kreminde ise taze krema ve saf Zey-
tinyağı ve sair besleyici unsurlar
vardır. Muntazaman her iki kremi
kullanınız. Açık, yumuşak, düzgün
bir cilt temin etmiş olacaksınız. Fai-
deli semeresi garantidir. Aksi hal-
de paramız iade olunacaktır.

Dökülen saçların en iyi ilacı

Gür Saç
saç suyudur.

Zayı — 935 senesinde İzmit orta oku-
lundan aldığım şehadetnameyi zayı ettim.
Yenisini çıkaracağımın eskisinin hükmü
kalmadığını bildiririm.
Gölek: Fabrikalar muhasebesinde, Hüseyin
oğlu 1335 doğumlu A. Cahit Kurtuluş

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası Şube ve Ajans adedi 262

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BIRIKTIRENLERE 28.800 LİRA İKRAMİYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa
çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 Adet	1.000	Liralık	4.000 Lira
4 »	500	»	2.000 »
4 »	250	»	1.000 »
40 »	100	»	4.000 »
100 »	50	»	5.000 »
120 »	40	»	4.800 »
160 »	20	»	3.200 »

DIKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı tak-
dirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

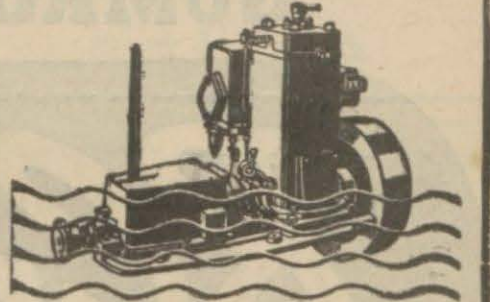
TÜRKİYE İŞ BANKASI

Sahibi: Necmeddin Sadak

Umumi neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası

D R O T T

MARKALI İSVEÇ Mamulâtı

Deniz ve Kara Motörleri

Hem fişek, hem lâmba ile ateş alır.
Mazot sarfiyatı çok iktisadidir. Yağ
sarfiyatı hiç yoktur. Kullanışlı,
sağlam ve dayanıklıdır.

Katalog ve Fiat İsteyiniz.

Türkiye umumi acentalığı ve de-
posu: Türk - Avrupa Limited şirketi.
İstanbul Galata Perşembepazarı 61.

Hafiflik - Rahatlık

Dr. İhsan Sami BAKTERİYOLOJİ

LABORATUVARI

Umumi kan tahlili, Frengi noktai
nazarından (Wasserman ve Kahn te-
amülleri) kan küreyvati sayılması, tifo
ve sıtma hastalıkları teşhisi, idrar,
balgam cerahât, kazurat ve su tahlil-
lâti, Ultra mikroskopi, hususi ağılar
istihzârı, kanda üre, şeker, klorür, kol-
testerin mikdarlarının tayini. Divan-
yolu No. 113. Tel: 20981

Bahçe meraklıları

Emsali bulunmayan fidanlardan Orta-
köyde Vaslin bahçesinde bulabilirsiniz.
Kıptar için çok çeşid fidanlar, kamel-
yalar, manolyalar, çamlar, 150 çeşid Av-
rupa güller, çok çeşid SÜS fidanları, top
akasyalar, salon yeşillikleri, yemiş ağaç-
ları ve sair ve sair.

Yeni Muhtasar Frengi

Frenginin uzviyetinde oynadığı rolleri;
dahili, harici bütün ihtilâtlarını; nesle
intikal tarz ve âlâmetlerini fenni yenilik-
lerle gösteren, herkese lâzım bu eser mu-
harriri C. Z. Müt. Dr. HÂZİM PEKİN'in
Beyoğlu, Meşrutiyet Cad. 26 No. muayene-
hanesinde 2 liradır. Taşraya gönderilir.

Akba müesseseleri

Ankara'da her dilden kitap, gazete,
mecmua ve kütasiyeyi ucuz olarak
AKBA müesseselerinde bulabilirsiniz.
Her dille kitap, mecmua siparişi ka-
bul edilir. İstanbul gazeteleri için ilân
kabul, abone kaydedilir. Undervodd
yanı ve hesap makinelerinin Ankara
acentesi, Parker dolma kalemlerinin
Ankara'da satış yeridir. Telefon: 3377.

Zayı — 935 senesinde İzmit orta oku-
lundan aldığım şehadetnameyi zayı et-
tim. Yenisini çıkaracağımın eskisinin hükmü
kalmadığını bildiririm.
Gölek: Fabrikalar muhasebesinde, Hüseyin
oğlu 1335 doğumlu A. Cahit Kurtuluş

Banka Komerçiyale İtalyana

Sermayesi ve ihtiyat akçesi:
347.596.198.95 İtalyan lîretidîr.

Merkezi idare: MILANO

İtalyanın başlıca şehirlerinde

SUBELERİ

İngiltere, İsviçre, Avusturya, Maca-
ristan, Yugoslavya, Romanya, Bulga-
ristan, Mısır, Amerika Cemahiri müt-
tehidesi, Brezilya, Şili, Uruguay,
Arjantin, Peru, Ekvatör
ve Kolumbiyada

Afilyasyonlar

İSTANBUL ŞUBE MERKEZİ

Galata Voyvoda caddesi Karaköy palas

(Tel. 44841 2/3/4/5)

Şehir dahilindeki acenteler:

İstanbulda: Alalemcayan hanında

Telef. 22900 /3/11/12/15 Beyoğ-

lunda: İstiklâl caddesi Telef. 41046

İZMİRDE ŞUBE

Kiralık Apartıman

Nişantaşında Eytam sokağında
5 numarada denize nezareti;
kalorifer, sıcak su, her türlü kon-
foru muhtevi olan altı odalı bir
daire Haziran ibtidasından
itibaren kirahktır.

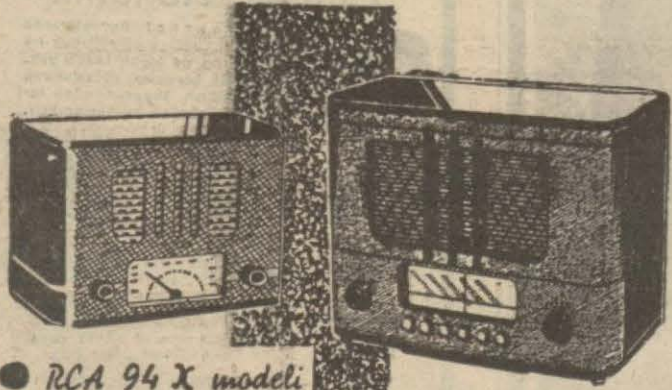
GÜMRÜK TARİFESİNDE YAPILAN TENZİLAT ÜZERİNE

RCA YENİ SATIŞ FİATLARINI ilân ediyor...

Daima birinci olduğu gibi, RCA, 1939 radyo çeşitlerinin yeni satış fiyatlarını birinci olarak ilâna muvaffak olmuştur. Bu harikulâde radyolar arasında yuvarınız şenlendirecek ahizeyi şüphesiz bulacaksınız.

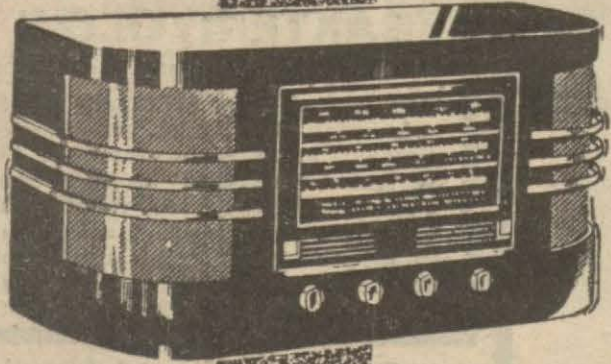
Fiatları ise, elbette bugün her zamandan fazla her keseye uygundur.

Yeni RCA radyonuzu seçmek için artık beklemenize hiç bir sebep yoktur,

● RCA 94 X modeli

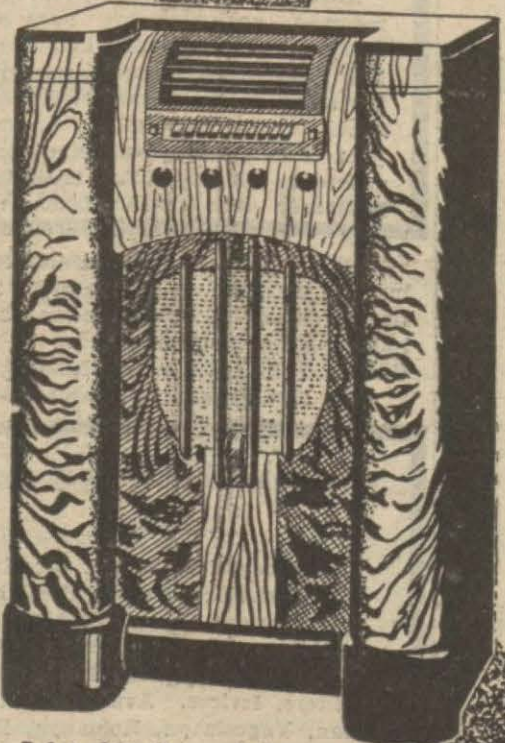
● RCA 95 modeli

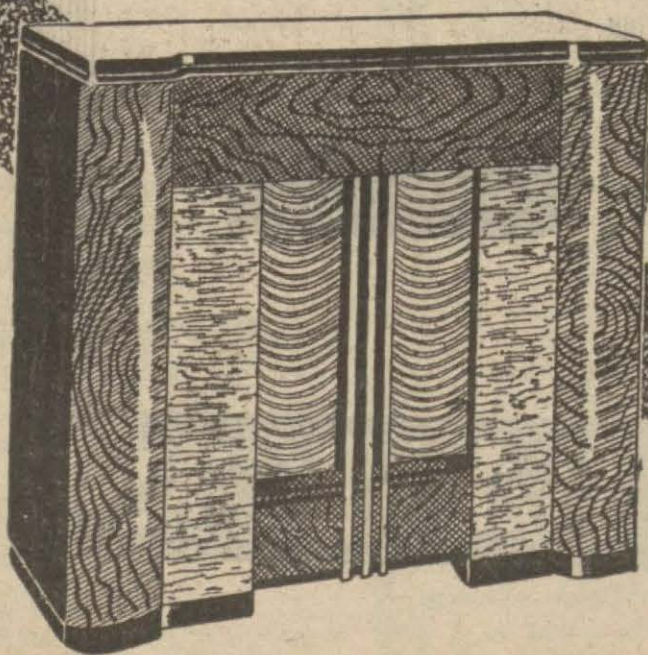
● RCA 98 modeli

● RCA 911 modeli

● RCA 911 K modeli

● RCA 911 U modeli

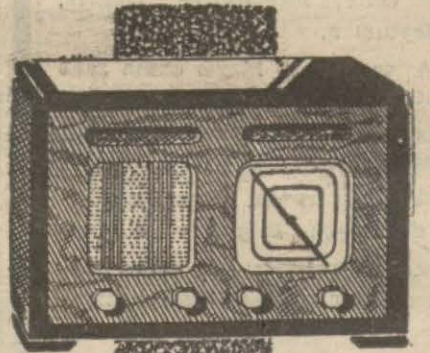
YENİ SATIŞ FİATLARI

6 ay taksitle

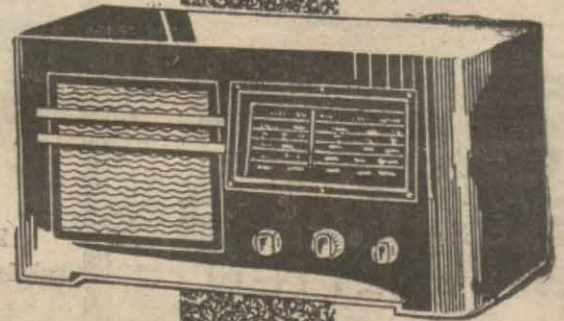
RCA 94-X	modeli	T. L. 35.-
RCA 95	.	50.-
RCA 86 X-4	.	70.-

12 ay taksitle

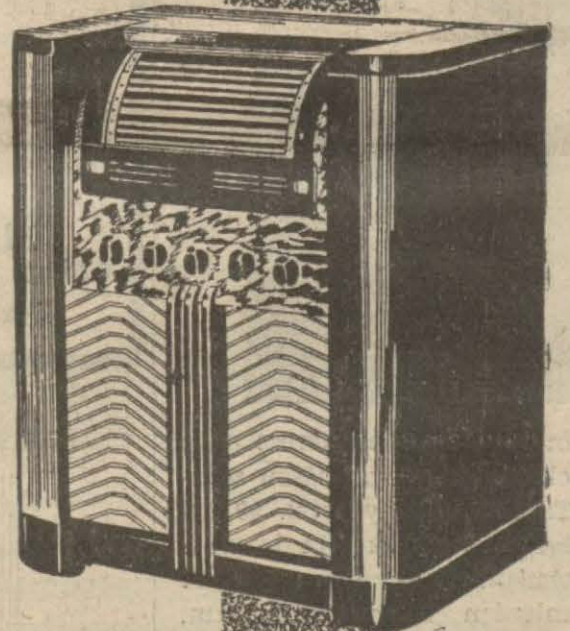
RCA Niagara	5 lâmbalı	115.-
RCA 98	8	170.-
RCA 911	11	225.-
RCA 912	12	270.-
RCA 911-K	11 Mobilyeli	305.-
RCA 912-K	12	360.-
RCA 911-U	11 Radyogramfon	450.-
RCA 912-U	12	565.-
RCA 15-U	15	650.-

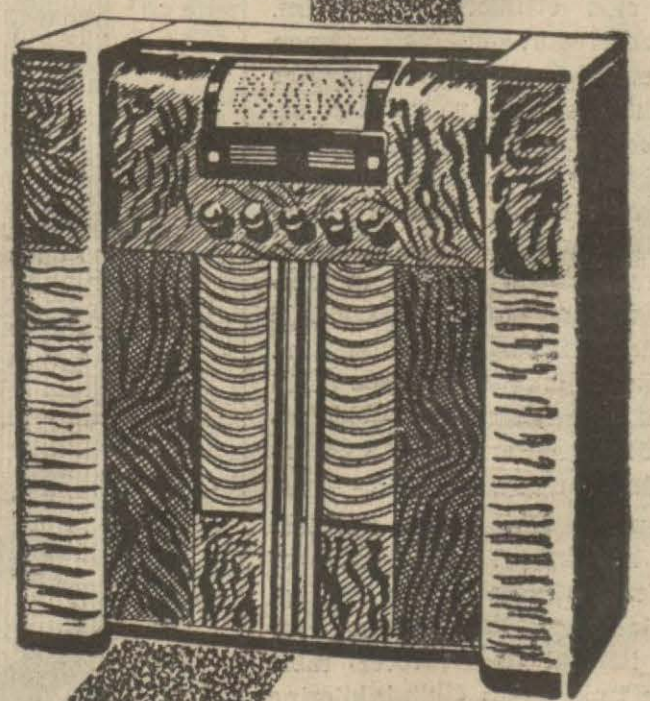
● RCA 86x4 modeli

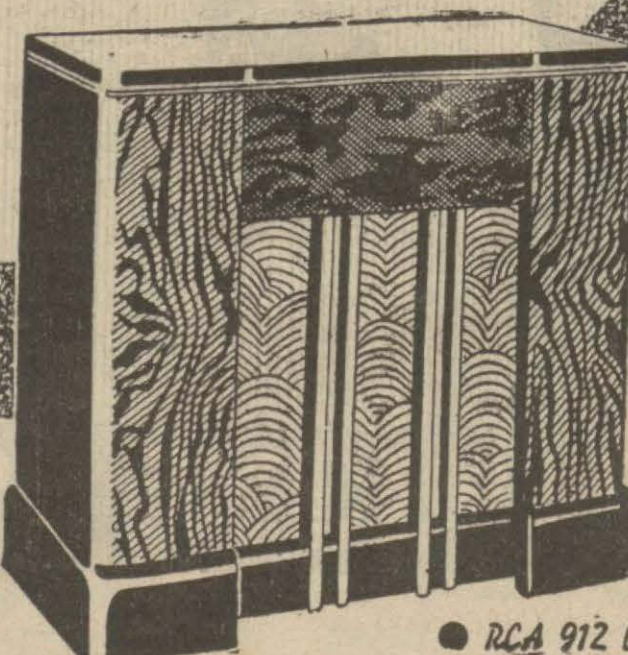
● RCA Niagara modeli

● RCA 912 modeli

● RCA 912 K modeli

● RCA 912 U modeli

BOURLA BİRADERLER

İSTANBUL - ANKARA - İZMİR